

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΗΣ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ

ΑΘΗΝΑ 2025

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΗΣ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ

20
24

ΑΘΗΝΑ 2025

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Διεύθυνση
Ελευθ. Βενιζέλου 21
102 50 Αθήνα

Δικτυακός τόπος
<http://www.bankofgreece.gr>

Τηλέφωνο
+30 210 320 5091

Με την επιφύλαξη παντός δικαιώματος. Επιτρέπεται η αναπαραγωγή για εκπαιδευτικούς και μη εμπορικούς σκοπούς, εφόσον αναφέρεται η πηγή.

ISSN: 3057-4951 (online)
DOI: <https://doi.org/10.52903/prudsupres.gr2024>

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΗ

Το 2024 βελτιώθηκαν περαιτέρω τα θεμελιώδη μεγέθη του τραπεζικού τομέα. Ορόσημα αποτελούν η μείωση του λόγου των μη εξυπηρετούμενων δανείων προς το σύνολο των δανείων, που διαμορφώθηκε στο χαμηλότερο επίπεδο από την ένταξη της Ελλάδας στη ζώνη του ευρώ, η διανομή μερίσματος από τα σημαντικά πιστωτικά ιδρύματα για πρώτη φορά μετά από μια δεκαπενταετία κατόπιν ενδελεχούς εποπτικής αξιολόγησης και παροχής των σχετικών εγκρίσεων, καθώς και η συγχώνευση της Τράπεζας Αττικής με την Παγκρήτια Τράπεζα σε συνδυασμό με την κεφαλαιακή ενίσχυση και την εξυγίανση του δανειακού τους χαρτοφυλακίου. Παράλληλα, η Τράπεζα της Ελλάδος αξιολόγησε και επαναδειοδότησε τις εταιρείες διαχείρισης απαιτήσεων από δάνεια και πιστώσεις, δίνοντας έμφαση στη διαχείριση των χαρτοφυλακίων τους και στα συστήματα εσωτερικού ελέγχου τους. Σημαντική εξέλιξη αποτελεί και η πώληση χαρτοφυλακίου δανείων του Ενιαίου Ειδικού Εκκαθαριστή προς εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος. Τέλος, η Τράπεζα της Ελλάδος προέβη σε όλες τις απαιτούμενες προετοιμασίες για την ανάληψη από την 1η Ιανουαρίου 2025 της εποπτείας των Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης.

Ωστόσο, η παγκόσμια οικονομία βρίσκεται σήμερα σε μια μεταβατική φάση, όπου οι σταθερές παράμετροι που χαρακτήριζαν το μεταπολεμικό διεθνές οικονομικό περιβάλλον μεταβάλλονται σημαντικά, με τις ΗΠΑ να ανατρέπουν το καθεστώς που ίσχυε στο διεθνές εμπόριο και να υιοθετούν πολιτικές δραστικού περιορισμού των εισαγωγών μέσω της επιβολής δασμών. Τυχόν γενίκευση του εμπορικού πολέμου θα οδηγούσε σε επιβράδυνση της παγκόσμιας εμπορικής και οικονομικής δραστηριότητας, πλήττοντας ιδιαίτερα τις χώρες που εξαρτώνται από τις εξαγωγές, αλλά και τις ίδιες τις ΗΠΑ. Η Ελλάδα έχει μικρή εξάρτηση από τις ΗΠΑ, επομένως αναμένεται να έχει περιορισμένες άμεσες επιπτώσεις από την αύξηση των δασμών. Ενδέχεται όμως να επηρεαστεί έμμεσα, καθώς μια συνολική επιβράδυνση του παγκόσμιου εμπορίου μπορεί να μειώσει τη ζήτηση για ελληνικά αγαθά και υπηρεσίες και να περιορίσει τις προοπτικές ανάπτυξης. Επιπλέον, η αυξημένη αβεβαιότητα στις αγορές λειτουργεί αποτρεπτικά για τις επενδύσεις, καθώς οι επιχειρήσεις αποφεύγουν να αναλάβουν κινδύνους σε ένα ασταθές περιβάλλον.

Σε αυτό το αβέβαιο διεθνές οικονομικό και γεωπολιτικό περιβάλλον, κύριες προτεραιότητες των εποπτικών δραστηριοτήτων της Τράπεζας της Ελλάδος για το 2025 αποτελούν η αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου και των επιχειρηματικών σχεδίων των πιστωτικών ιδρυμάτων, καθώς και η διατήρηση ικανοποιητικού επιπέδου κεφαλαιακής επάρκειας, μεταξύ άλλων με την ποσοτική και ποιοτική βελτίωση της κεφαλαιακής βάσης των ελληνικών τραπεζών. Στο πλαίσιο αυτό, θεσπίστηκαν μακροπροληπτικά μέτρα για τη δανειακή επιβάρυνση που εφαρμόζονται σε επίπεδο δανειολήπτη και θετικό ποσοστό για το αντικυκλικό κεφαλαιακό απόθεμα ασφαλείας. Έμφαση δίνεται, επίσης, στην αξιολόγηση των κινδύνων υπό το πρίσμα των γεωπολιτικών εξελίξεων, στην παρακολούθηση της συμμόρφωσης με τις εποπτικές απαιτήσεις για θέματα κλιματικής αλλαγής και την αξιολόγηση της ψηφιακής επιχειρησιακής ανθεκτικότητας του χρηματοπιστωτικού τομέα έναντι κυβερνοαπειλών. Τέλος, στο επίκεντρο της εποπτικής δράσης της Τράπεζας της Ελλάδος παραμένει η χρηματοοικονομική ευρωστία των ασφαλιστικών επιχειρήσεων και η προστασία των καταναλωτών/ασφαλισμένων σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον.

Η παρούσα Έκθεση ενισχύει τη διαφάνεια και τη λογοδοσία εκ μέρους της Τράπεζας της Ελλάδος σχετικά με την άσκηση των εποπτικών της αρμοδιοτήτων. Δράττομαι της ευκαιρίας να ευχαριστήσω όλα τα στελέχη των εποπτικών διευθύνσεων για το αξιόπαινο έργο τους, τον επαγγελματισμό τους και τη συμβολή τους τόσο κατά την τρέχουσα περίοδο όσο και κατά τα προηγούμενα έτη στη διασφάλιση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας προς όφελος της κοινωνίας και της οικονομικής ανάπτυξης.

Αθήνα, Ιούνιος 2025

Γιάννης Στουρνάρας
Διοικητής

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΥΠΟΔΙΟΙΚΗΤΡΙΑΣ

Το 2024 συμπληρώθηκαν δέκα έτη από την ίδρυση του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού (ΕΕΜ) και η πρόοδος που έχει σημειωθεί ως προς την ενίσχυση της τραπεζικής εποπτείας στην ευρωζώνη υπήρξε εξαιρετικά σημαντική. Η από κοινού άσκηση της εποπτείας των σημαντικών πιστωτικών ιδρυμάτων από την ΕΚΤ και τις εθνικές αρμόδιες αρχές και η εναρμόνιση του εποπτικού πλαισίου και των εποπτικών πρακτικών συνέβαλαν καθοριστικά στην αύξηση της ανθεκτικότητας των ευρωπαϊκών τραπεζών και στη διασφάλιση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας. Η Τράπεζα της Ελλάδος, ως εθνική αρμόδια αρχή, διαδραματίζει καίριο ρόλο στη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας του ελληνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος, ασκώντας μικροπροληπτική και μακροπροληπτική εποπτεία σύμφωνα με τον ρόλο και τις αρμοδιότητές της.

Το ελληνικό χρηματοπιστωτικό σύστημα επέδειξε αξιοσημείωτη ανθεκτικότητα το 2024 παρά τις συνεχιζόμενες προκλήσεις που απορρέουν από το διεθνές περιβάλλον. Ειδικότερα, τα πιστωτικά ιδρύματα ενίσχυσαν την κερδοφορία τους, με κύριο μοχλό τα καθαρά έσοδα από τόκους, βελτίωσαν περαιτέρω την κεφαλαιακή τους επάρκεια και διατήρησαν τη ρευστότητά τους σε υψηλά επίπεδα, υπερβαίνοντας σημαντικά τις εποπτικές απαιτήσεις. Η πρόοδος αυτή επέτρεψε, για πρώτη φορά μετά από αρκετά χρόνια, τη διανομή μερισμάτων στους μετόχους. Αντίστοιχα, στον ασφαλιστικό κλάδο, καταγράφηκε αύξηση των ακαθάριστων εγγεγραμμένων ασφαλιστρών, τόσο στις ασφαλίσεις ζωής όσο και στις ασφαλίσεις κατά ζημιών, και οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις διατήρησαν υψηλό δείκτη φερεγγυότητας.

Οι προοπτικές για το 2025 παραμένουν θετικές για τα εποπτευόμενα ιδρύματα, αν και οι προκλήσεις εντείνονται εν μέσω κινδύνων επιβράδυνσης της οικονομικής δραστηριότητας, κλιμάκωσης των γεωπολιτικών εντάσεων και συμπίεσης των περιθωρίων κερδοφορίας λόγω της μείωσης των επιτοκίων. Παράλληλα, ο ψηφιακός μετασχηματισμός και οι συναφείς κανονιστικές απαιτήσεις – όπως ο Κανονισμός για την Ψηφιακή Επιχειρησιακή Ανθεκτικότητα – και η αυξανόμενη έκθεση σε κινδύνους τεχνολογίας απαιτούν σημαντικές επενδύσεις σε πληροφοριακές υποδομές και την περαιτέρω ενίσχυση της επιχειρησιακής ανθεκτικότητας.

Σε αυτό το περιβάλλον, είναι κρίσιμη η θωράκιση των εποπτευόμενων ιδρυμάτων έναντι μακροοικονομικών και γεωπολιτικών προκλήσεων, η επιτάχυνση της ψηφιακής τους μετάβασης και η αποτελεσματική διαχείριση των αναδυόμενων κινδύνων που συνδέονται με τη χρήση νέων τεχνολογιών. Σημαντικό ρόλο σε αυτή την προσπάθεια διαδραματίζει η ενίσχυση της εταιρικής διακυβέρνησης και, ειδικότερα, η αποτελεσματική λειτουργία των διοικητικών συμβουλίων και των επιτροπών τους.

Αντίστοιχα, οι απαιτήσεις για τις εποπτικές αρχές αυξάνονται. Καθίσταται αναγκαία η πιο στοχευμένη εποπτική προσέγγιση, η καλύτερη αξιοποίηση των πόρων και η εμβάθυνση της συνεργασίας στο πλαίσιο της από κοινού άσκησης της εποπτείας. Για τον σκοπό αυτό, ως Εποπτικό Συμβούλιο του ΕΕΜ έχουμε λάβει αποφάσεις για την υλοποίηση μιας δέσμης μεταρρυθμίσεων που φιλοδοξούμε να αυξήσουν ακόμη περισσότερο την αποτελεσματικότητα της ευρωπαϊκής εποπτείας, μεταξύ άλλων, επικεντρώνοντας στους σημαντικότερους κινδύνους και ευπάθειες κάθε εποπτευόμενου ιδρύματος (risk-based supervision). Η Τράπεζα της Ελλάδος συμμετέχει ενεργά στις πρωτοβουλίες για τη στενότερη και αποτελεσματικότερη συνεργασία μεταξύ των εποπτικών αρχών και για την ενίσχυση της κοινής εποπτικής κουλτούρας.

Η παρούσα Έκθεση, η οποία συντάσσεται φέτος για πρώτη φορά, καταγράφει τις δράσεις που ανέλαβε η Τράπεζα της Ελλάδος κατά τη διάρκεια του προηγούμενου έτους στο πλαίσιο της εποπτείας των πιστωτικών και χρηματοδοτικών ιδρυμάτων (ιδρύματα πληρωμών, εταιρείες διαχείρισης απαιτήσεων από δάνεια και πιστώσεις κ.ά.), καθώς και της επαγγελματικής και ιδιωτικής ασφάλισης. Εξηγεί τον ρόλο και τις αρμοδιότητες της Τράπεζας της Ελλάδος με αναφορά στις εποπτικές προτεραιότητες για την περίοδο 2025-2027 και περιέχει αναλυτικές πληροφορίες για τις δραστηριότητες μικροπροληπτικής εποπτείας για όλες τις κατηγορίες εποπτευόμενων ιδρυμάτων, καθώς επίσης και στοιχεία για τις κυρώσεις που έχουν επιβληθεί εντός του προηγούμενου έτους

και τις εποπτικές ενέργειες για την πρόληψη του κινδύνου ξεπλύματος χρήματος και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Επιπλέον, αναλύει τα μέτρα μακροπροληπτικής εποπτείας και το θεσμικό πλαίσιο εξυγίανσης, περιγράφει την πρόοδο στις εργασίες εκκαθάρισης και συγκεντρώνει τις πρόσφατες εξελίξεις στο νομικό και κανονιστικό πλαίσιο. Αυτή η νέα ετήσια έκδοση της Τράπεζας της Ελλάδος αναδεικνύει τις ενέργειες προληπτικής εποπτείας και εξυγίανσης, με απώτερο σκοπό την ενημέρωση των πολιτών και την ενίσχυση της εμπιστοσύνης τους στην αποτελεσματικότητα της εποπτείας του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Με αυτή την ευκαιρία, θα ήθελα να εκφράσω τις θερμότερες ευχαριστίες μου στο προσωπικό της Τράπεζας της Ελλάδος, για την υψηλή επαγγελματική συνέπεια και τη σημαντική συμβολή του στην προώθηση και ενίσχυση του εποπτικού της ρόλου. Ως Τράπεζα της Ελλάδος, παραμένουμε σταθερά προσηλωμένοι στο θεσμικό μας ρόλο για την προστασία της σταθερότητας και της ανθεκτικότητας του ελληνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος, ώστε να συνεχίσουμε να ανταποκρινόμαστε στις προκλήσεις έγκαιρα, αξιόπιστα και αποτελεσματικά, με γνώμονα το δημόσιο συμφέρον.

Αθήνα, Ιούνιος 2025

Χριστίνα Παπακωνσταντίνου

Υποδιοικήτρια

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΕΠΟΠΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	13
1.1 ΕΠΟΠΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ	13
1.2 ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΗΣ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ	14
1.3 ΕΠΟΠΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ 2025-2027	18
2. ΜΙΚΡΟΠΡΟΛΗΠΤΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ	22
2.1 ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ	22
2.1.1 Εποπτεία Σημαντικών Πιστωτικών Ιδρυμάτων	26
2.1.2 Εποπτεία Λιγότερο Σημαντικών Πιστωτικών Ιδρυμάτων, υποκαταστημάτων με έδρα σε τρίτη χώρα ή με έδρα σε κράτος-μέλος της ΕΕ	29
2.1.3 Εποπτικές ασκήσεις	33
2.1.4 Οριζόντιες δραστηριότητες στην ανάλυση κινδύνων	34
2.1.5 Καλυμμένα ομόλογα και τιτλοποιήσεις	35
2.2 ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ	36
2.2.1 Ιδρύματα Πληρωμών και Ηλεκτρονικού Χρήματος και Τρίτοι Πάροχοι Υπηρεσιών Πληρωμών	37
2.2.2 Ανταλλακτήρια συναλλάγματος	38
2.2.3 Ιδρύματα Μικροχρηματοδοτήσεων	38
2.2.4 Εταιρείες Χρηματοδοτικής Μίσθωσης & Εταιρείες Πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων	39
2.2.5 Εταιρείες Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις	39
2.2.6 Εταιρείες Παροχής Πιστώσεων	40
2.2.7 Μεσίτες Στεγαστικής Πίστης	40
2.3 ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	40
2.3.1 Εποπτεία (Αντ)ασφαλιστικών Επιχειρήσεων	42
2.3.2 Εποπτεία Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης	44
2.3.3 Εποπτεία Επιχειρηματικών Πρακτικών των Παραγωγών και Διανομένων Ασφαλιστικών Προϊόντων	44
2.4 ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΑΔΕΙΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑΣ	45
3. ΚΥΡΩΣΕΙΣ	49
4. ΠΡΟΛΗΨΗ ΞΕΠΛΥΜΑΤΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑΣ	51
5. ΜΑΚΡΟΠΡΟΛΗΠΤΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ	53
5.1 ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΣΥΣΤΗΜΙΚΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ	53
5.2 ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΜΕΤΡΩΝ ΜΑΚΡΟΠΡΟΛΗΠΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	54
6. ΕΞΥΓΙΑΝΣΗ	57

7. ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΕΙΣ	59
8. ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	60
8.1 ΠΡΑΞΕΙΣ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ	60
8.2 ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ	62

Ακρωνύμια και συντομογραφίες			
ΑΣ	Ανταθλακτήριο Συναθλαγμάτων	IHX	Ίδρυμα Ηλεκτρονικού Χρήματος
ΔΑΕΕΚ	Διαδικασία Αξιολόγησης της Επάρκειας του Εσωτερικού Κεφαλαίου	ΙΠ	Ίδρυμα Πληρωμών
ΔΠΧΑ	Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς	ΚΕΧ/ΧΤ	Καταπολέμηση του Ξεπλύματος Χρήματος και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας
ΔΣ	Διοικητικό Συμβούλιο	ΛΣΠΙ	Λιγότερο Σημαντικά Πιστωτικά Ιδρύματα
ΕΑΑ	Εθνική Αρμόδια Αρχή	ΜΕΔ	Μη εξυπηρετούμενα δάνεια
ΕΑΕ	Εθνική Αρχή Εξυγίανσης	ΞΧ	Ξέπλυμα Χρήματος
ΕΑΤ	Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών	ΠΔ/ΤΕ	Πράξη Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος
ΕΔΕΑ	Εποπτική Διαδικασία Εξέτασης και Αξιολόγησης	ΠΕΕ	Πράξη Εκτελεστικής Επιτροπής (της Τράπεζας της Ελλάδος)
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση	ΠΙ	Πιστωτικό Ίδρυμα
ΕΕΑ	Ευρωπαϊκές Εποπτικές Αρχές	ΠΚΔ	Περιβαλλοντικών, κοινωνικών και διακυβέρνησης
ΕΕΜ	Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός		Πάροχοι Υπηρεσιών Πληροφοριών Λογαριασμού
ΕΚΤ	Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα	ΣΕΚ	Σύστημα Εγγύησης Καταθέσεων
ΕΜΕ	Ενιαίος Μηχανισμός Εξυγίανσης	ΣΠΙ	Σημαντικά Πιστωτικά Ιδρύματα
ΕΠΑΘ	Επιτροπή Πιστωτικών και Ασφαλιστικών Θεμάτων	ΤΕΑ	Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης
ΕΠΥ	Ειλεύθερη Παροχή Υπηρεσιών	ΤΕΚΕ	Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων
ΕΣΕ	Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης	ΤΠΕ	Τεχνολογία Πληροφορικής και Επικοινωνιών
ΕΣΣΚ	Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου	ΤΧΣ	Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας
ΕΤΕ	Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης	ΧΤ	Χρηματοδότηση Τρομοκρατίας
AMLA	Anti-money Laundering Authority	ESG	Environmental, Social & Governance
AMLR	Anti-money Laundering Regulation	ESMA	European Securities and Markets Authority
API	Application Programming Interface	IRRBB	Interest Rate Risk in the Banking Book
BCBS	Basel Committee on Banking Supervision	JSTs	Joint Supervisory Teams
BRRD	Bank Recovery and Resolution Directive	MREL	Minimum requirement for own funds and eligible liabilities
CMDI	Crisis Management & Deposit Insurance Framework	PSD	Payment Services Directive
CRD	Capital Requirements Directive	RDARR	Risk Data Aggregation and Risk Reporting
CRE	Commercial Real Estate	SEP	Supervisory Examination Programme
CRR	Capital Requirements Regulation	SRB	Single Resolution Board
DORA	Digital Operational and Resilience Act	SREP	Supervisory Review and Evaluation Process
EBA	European Banking Authority	SRMR	Single Resolution Mechanism Regulation
EDIS	European Deposit Insurance Scheme	SSM	Single Supervisory Mechanism
EIOPA	European Insurance and Occupational Pensions Authority	STS	Simple, Transparent and Standardised

1. ΕΠΟΠΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

1.1 ΕΠΟΠΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ

Η Τράπεζα της Ελλάδος, ως κεντρική τράπεζα και ανεξάρτητη αρχή, διαδραματίζει καίριο ρόλο στη διασφάλιση της σταθερότητας και της εύρυθμης λειτουργίας του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, σύμφωνα με το άρθρο 55Α του Καταστατικού της, η Τράπεζα της Ελλάδος εποπτεύει το χρηματοπιστωτικό σύστημα μέσω της άσκησης της μικροπροληπτικής και μακροπροληπτικής εποπτείας.

Η μακροπροληπτική εποπτεία παρακολουθεί τις εξελίξεις στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, εντοπίζει κινδύνους και ευπάθειες και λαμβάνει μέτρα μακροπροληπτικής πολιτικής με στόχο την ενίσχυση της ανθεκτικότητάς του και τον περιορισμό της συσσώρευσης συστημικών κινδύνων, οι οποίοι θα μπορούσαν να επηρεάσουν αρνητικά την ομαλή παροχή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Η μακροπροληπτική εποπτεία αποτελεί εθνική αρμοδιότητα.

Στο πλαίσιο της μικροπροληπτικής εποπτείας, η Τράπεζα της Ελλάδος παρακολουθεί την τήρηση του θεσμικού πλαισίου και των εποπτικών απαιτήσεων από τα εποπτευόμενα ιδρύματα, με σκοπό τη διατήρηση της φερεγγυότητάς τους και την αποτελεσματική λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Η Τράπεζα της Ελλάδος, ως αρμόδια αρχή, εποπτεύει τα πιστωτικά και χρηματοδοτικά ιδρύματα, τις ασφαλιστικές και αντασφαλιστικές επιχειρήσεις, καθώς και τα ταμεία (προαιρετικής) επαγγελματικής ασφάλισης που δραστηριοποιούνται στη χώρα. Η εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων ασκείται σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) στο πλαίσιο του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού (ΕΕΜ).

Η Τράπεζα της Ελλάδος, κατά την άσκηση της εποπτικής της αρμοδιότητας, αξιολογεί τη συμμόρφωση των εποπτευόμενων ιδρυμάτων με τους κανόνες κεφαλαιακής επάρκειας και ρευστότητας, διενεργεί επιτόπιους ελέγχους και αξιολογεί τα συστήματα εσωτερικής διακυβέρνησης, καθώς και τη συμμόρφωση των ιδρυμάτων με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το θεσμικό πλαίσιο για την πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Επίσης, αξιολογεί αιτήσεις για τη χορήγηση αδειών λειτουργίας και την επέκταση δραστηριοτήτων, καθώς και για την έγκριση απόκτησης ή αύξησης ειδικής συμμετοχής, και παρακολουθεί την εφαρμογή του θεσμικού πλαισίου σε θέματα διαφάνειας των διαδικασιών και των όρων των συναλλαγών, ιδίως όσον αφορά την προσυμβατική ενημέρωση των συναλλασσομένων για τους όρους που διέπουν τις συναλλαγές τους. Σε περίπτωση παραβάσεων του νομοθετικού και κανονιστικού πλαισίου, την εφαρμογή του οποίου εποπτεύει, επιβάλλει διοικητικές κυρώσεις ή άλλα διοικητικά μέτρα. Οι εποπτικές πρακτικές της Τράπεζας της Ελλάδος ευθυγραμμίζονται τόσο με το ευρωπαϊκό νομοθετικό πλαίσιο όσο και με τις διεθνείς και ευρωπαϊκές βέλτιστες πρακτικές.

Σχήμα 1.1

Προληπτική εποπτεία και εξυγίανση στα Πιστωτικά Ιδρύματα

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Στις αρμοδιότητες της Τράπεζας της Ελλάδος περιλαμβάνεται επίσης η εποπτεία της ειδικής και ασφαλιστικής εκκαθάρισης των εποπτευόμενων οντοτήτων των οποίων η άδεια λειτουργίας έχει ανακληθεί και στα οποία έχει οριστεί ειδικός ή ασφαλιστικός εκκαθαριστής.

Επιπλέον, η Τράπεζα της Ελλάδος έχει οριστεί ως Εθνική Αρχή Εξυγίανσης (ΕΑΕ) για τα πιστωτικά ιδρύματα τα οποία εποπτεύει. Η εξυγίανση αφορά την εφαρμογή μέτρων σε ένα πιστωτικό ίδρυμα το οποίο βρίσκεται σε κατάσταση αφερεγγυότητας ή επαπειλούμενης αφερεγγυότητας. Η λειτουργία της εξυγίανσης περιλαμβάνει την κατάρτιση σχεδίων και τη λήψη κατάλληλων μέτρων με στόχο, μεταξύ άλλων, τη διασφάλιση της συνέχειας των κρίσιμων λειτουργιών των ιδρυμάτων που τίθενται σε εξυγίανση και την αποτροπή σημαντικών δυσμενών επιπτώσεων στη χρηματοπιστωτική σταθερότητα. Οι αρμοδιότητες αυτές ασκούνται από την Τράπεζα της Ελλάδος σε συνεργασία με το Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης (ΕΣΕ) στο πλαίσιο του Ενιαίου Μηχανισμού Εξυγίανσης (ΕΜΕ).

Η παρούσα έκθεση εστιάζει στις δραστηριότητες που ανέλαβε και υλοποίησε η Τράπεζα της Ελλάδος κατά το 2024 για τη διασφάλιση της σταθερότητας του ελληνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος, αναδεικνύοντας παράλληλα τον ρόλο και τις αρμοδιότητές της στο πλαίσιο αυτό.

1.2 ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΗΣ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ

Εποπτικές Υπηρεσιακές Μονάδες αρμόδιες για την προληπτική εποπτεία και εξυγίανση

Η αρμοδιότητα της Τράπεζας της Ελλάδος για την προληπτική εποπτεία και την εξυγίανση ασκείται από τις αρμόδιες Εποπτικές Υπηρεσιακές Μονάδες των οποίων το κύριο έργο παρουσιάζεται παρακάτω:

Πίνακας 1.1

Κύριο έργο Εποπτικών Υπηρεσιακών Μονάδων αρμόδιων για την Προληπτική Εποπτεία και Εξυγίανση

Διεύθυνση Επιθεώρησης Εποπτευόμενων Εταιρειών

- Διεξάγει επιτόπιο έλεγχο στα εποπτευόμενα από την Τράπεζα της Ελλάδος ιδρύματα για όλους τους κινδύνους προληπτικής εποπτείας και την πρόληψη του ξεπλύματος χρήματος και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.
- Εποπτεύει και διεξάγει επιτόπιο έλεγχο σχετικά με τους κινδύνους Τεχνολογίας Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) και Ασφάλειας όλων των εποπτευόμενων από την Τράπεζα της Ελλάδος ιδρυμάτων.
- Εποπτεύει τα Ιδρύματα Πληρωμών, τα Ιδρύματα Ηλεκτρονικού Χρήματος, τους Παρόχους Υπηρεσιών Πληροφοριών Λογαριασμού, τους Παρόχους Υπηρεσιών Εκκίνησης Πληρωμών και τα Ανταλλακτήρια Συναλλάγματος.
- Εποπτεύει και διεξάγει επιτόπιο έλεγχο στα υπό ειδική εκκαθάριση Πιστωτικά και εποπτευόμενα από την Τράπεζα της Ελλάδος Χρηματοδοτικά Ιδρύματα, καθώς και στις υπό ασφαλιστική εκκαθάριση Επιχειρήσεις Ιδιωτικής Ασφάλισης.
- Διενεργεί εποπτική αξιολόγηση ψηφιακών χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών πληρωμών και υπηρεσιών/προϊόντων που κάνουν χρήση χρηματοοικονομικής τεχνολογίας (FinTech) και εν γένει καινοτομίας, ως προς το επιχειρηματικό τους μοντέλο, σε συνεργασία με τις λοιπές αρμόδιες υπηρεσιακές μονάδες.
- Υποστηρίζει το έργο της Εκτελεστικής Επιτροπής και της Επιτροπής Πιστωτικών και Ασφαλιστικών Θεμάτων της Τράπεζας της Ελλάδος, συντονίζει και διαχειρίζεται, σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσιακές μονάδες της Τράπεζας, τα θέματα που συζητούνται στο Εποπτικό Συμβούλιο της ΕΚΤ και τα θέματα επιβολής διοικητικών προστίμων σε εποπτευόμενα ιδρύματα ή φυσικά πρόσωπα.

Διεύθυνση Εποπτείας Επαγγελματικής και Ιδιωτικής Ασφάλισης

- Ασκή προληπτική εποπτεία επί των (αν)ασφαλιστικών επιχειρήσεων με έδρα στην Ελλάδα για το σύνολο των ασφαλίσεων που συνάπτουν στην Ελλάδα και στα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), είτε με καθεστώς ελεύθερης εγκατάστασης (μέσω υποκαταστημάτων) είτε με καθεστώς ελεύθερης παροχής υπηρεσιών (ΕΠΥ).
- Ασκή προληπτική εποπτεία επί των υποκαταστημάτων στην Ελλάδα των αλλοδαπών (αν)ασφαλιστικών επιχειρήσεων με έδρα σε τρίτες χώρες (εκτός της ΕΕ).
- Εποπτεύει τους διανομείς ασφαλιστικών προϊόντων με έδρα στην Ελλάδα για την συμμόρφωσή τους με τις υποχρεώσεις ενημέρωσης και δεοντολογίας των ασφαλισμένων και ληπτών ασφάλισης.
- Εποπτεύει τις επιχειρηματικές πρακτικές των ασφαλιστικών επιχειρήσεων με έδρα στην Ελλάδα ως παραγωγών των ασφαλιστικών προϊόντων κατά τη διάρκεια του κύκλου ζωής μιας σύμβασης ασφάλισης.

Διεύθυνση Εποπτείας Επαγγελματικής και Ιδιωτικής Ασφάλισης

ΣΥΝΕΧΕΙΑ

- Παρακολουθεί τη συμμόρφωση προς τους εγχώριους κανόνες γενικού συμφέροντος των υποκαταστημάτων και ΕΠΥ των (αντ)ασφαλιστικών επιχειρήσεων και των (αντ)ασφαλιστικών διαμεσολαβητών με έδρα στην ΕΕ, σε συνεργασία με τις εποπτικές αρχές των κρατών-μελών καταγωγής τους.
- Καταρτίζει και επικαιροποιεί την εξεταστέα ύλη για την πιστοποίηση των επαγγελματικών γνώσεων των (αντ)ασφαλιστικών διαμεσολαβητών και διενεργεί τις σχετικές εξετάσεις.
- Εγκρίνει τα σεμινάρια επαγγελματικής εκπαίδευσης στο πλαίσιο της δια βίου μάθησης των διανομέων ασφαλιστικών προϊόντων.
- Εποπτεύει τα Πανευρωπαϊκά Ατομικά Συνταξιοδοτικά Προϊόντα (Pan-European Personal Pension Products - PEPs).
- Συμμετέχει στο Συμβούλιο Εποπτών (Board of Supervisors) της Ευρωπαϊκής Αρχής Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων (European Insurance and Occupational Pensions Authority – EIOPA) και μεριμνά για την ενσωμάτωση στο ελληνικό κανονιστικό πλαίσιο των κατευθυντήριων γραμμών που αυτή εκδίδει.
- Εποπτεύει τα Ταμεία Επαγγελματικής Ασφάλισης ως προς την κεφαλαιακή επάρκεια για την υποστήριξη των δραστηριοτήτων τους, την εγκατάσταση αποτελεσματικού συστήματος διακυβέρνησης και διαχείρισης κινδύνων, τη διαχείριση των επενδύσεων και την παροχή των απαιτούμενων πληροφοριών στα μέλη και στους δικαιούχους συνταξιοδοτικών παροχών.
- Παρακολουθεί τη συμμόρφωση σε συνεχή βάση των Ιδρυμάτων Επαγγελματικών Συνταξιοδοτικών Παροχών (Ι.Ε.Σ.Π.) άλλων κρατών-μελών της ΕΕ που δραστηριοποιούνται διασυντορικά στην Ελλάδα προς τις απαιτήσεις της εθνικής κοινωνικοασφαλιστικής και εργατικής νομοθεσίας σχετικά με την επαγγελματική ασφάλιση, καθώς και προς τις απαιτήσεις παροχής πληροφοριών στα μέλη και στους δικαιούχους συνταξιοδοτικών παροχών (άρθρα 16 – 24 του ν. 5078/2023 (ΦΕΚ Α' 211)), σε συνεργασία με τις αρμόδιες αρχές των κρατών-μελών καταγωγής.

Διεύθυνση Εποπτείας Πιστωτικού Συστήματος

- Εξετάζει τη συμμόρφωση των εποπτευόμενων οντοτήτων, σε ατομική και ενοποιημένη βάση, προς το πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία τους.
- Αξιολογεί αιτήματα για τη χορήγηση αδειών λειτουργίας και λοιπά αιτήματα και εξετάζει την τήρηση των προβλεπόμενων όρων και προϋποθέσεων.
- Παρακολουθεί σε συνεχή βάση την εφαρμογή του πλαισίου εποπτείας της κεφαλαιακής επάρκειας, των κανόνων ρευστότητας και της συγκέντρωσης κινδύνων και συνεργάζεται με την ΕΚΤ στο πλαίσιο του ΕΕΜ.
- Αναπτύσσει εποπτικές μεθοδολογίες για την αξιολόγηση κινδύνων κεφαλαιακής επάρκειας, τιτλοποιήσεων και καλυμμένων ομολόγων, καθώς και για την Εποπτική Διαδικασία Εξέτασης και Αξιολόγησης (ΕΔΕΑ).
- Διαμορφώνει το θεσμικό πλαίσιο για την εποπτεία των πιστωτικών και χρηματοδοτικών ιδρυμάτων.
- Αξιολογεί τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου, περιλαμβανομένης της διαχείρισης κινδύνων και της κανονιστικής συμμόρφωσης των εποπτευόμενων ιδρυμάτων.
- Εποπτεύει τη διαφάνεια των διαδικασιών και των όρων των συναλλαγών.
- Διαμορφώνει το θεσμικό πλαίσιο για την πρόληψη του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και εξετάζει τη συμμόρφωση προς αυτό.
- Εισηγείται την επιβολή διοικητικών κυρώσεων που η Τράπεζα της Ελλάδος μπορεί να επιβάλλει στα εποπτευόμενα ιδρύματα.
- Αναπτύσσει εποπτικές μεθοδολογίες, οδηγίες και έγγραφα για τον εντοπισμό, την παρακολούθηση και τη διαχείριση κρίσεων, καθώς και θεμάτων που σχετίζονται με παράγοντες περιβαλλοντικούς, κοινωνικούς και διακυβέρνησης (Environmental, Social & Governance – ESG).
- Παρακολουθεί και διαχειρίζεται θέματα διασφάλισης της ποιότητας των εποπτικών εργασιών.

Διεύθυνση Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας

- Παρακολουθεί και αξιολογεί τους συστημικούς κινδύνους για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα που πηγάζουν από όλους τους τομείς του χρηματοπιστωτικού συστήματος (τραπεζικός τομέας, ασφαλιστικές επιχειρήσεις, χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, χρηματοπιστωτικές αγορές).
- Αναλύει τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις και τα εποπτικά στοιχεία των πιστωτικών ιδρυμάτων.
- Διαμορφώνει τη στρατηγική και το ρυθμιστικό πλαίσιο της μακροπροληπτικής πολιτικής στην Ελλάδα, την οποία ασκεί με τα κατάλληλα μέτρα μακροπροληπτικής πολιτικής.
- Επιβλέπει τα συστήματα πληρωμών και τα μέσα πληρωμών, καθώς και τα συστήματα διακανονισμού τίτλων και τους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους, με σκοπό τη διασφάλιση της αξιοπιστίας τους και τον περιορισμό του συστημικού κινδύνου.
- Εκδίδει ανά εξάμηνο την Έκθεση Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, όπου αναλύονται οι κίνδυνοι και η ανθεκτικότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος.
- Εκπονεί ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (stress tests) τόσο σε μικροπροληπτικό όσο και σε μακροπροληπτικό επίπεδο.
- Αξιολογεί τα εσωτερικά υποδείγματα των πιστωτικών ιδρυμάτων και συμμετέχει σε σχετικούς επιτόπιους ελέγχους.

Μονάδα Εξυγίανσης Πιστωτικών Ιδρυμάτων

- Αξιολογεί τα πιστωτικά ιδρύματα προκειμένου να εξεταστεί η αναγκαιότητα εφαρμογής επ' αυτών μέτρων εξυγίανσης.
- Αναλαμβάνει όλες τις απαραίτητες ενέργειες προκειμένου να ασκούνται από την Τράπεζα της Ελλάδος οι εξουσίες της αρχής εξυγίανσης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 «Ανάκαμψη και εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων» του ν. 4335/2015.
- Υποβάλλει εισηγήσεις προς τα αρμόδια όργανα (δηλαδή την Επιτροπή Μέτρων Εξυγίανσης).
- Αναλαμβάνει τις αναγκαίες ενέργειες που απορρέουν από τη συμμετοχή στον ΕΜΕ.
- Αναλαμβάνει τις ενέργειες που προβλέπονται στο άρθρο 145B του νόμου 4261/2014.

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Τα στοιχεία για το προσωπικό των Εποπτικών Υπηρεσιακών Μονάδων παρουσιάζονται στα παρακάτω σχήματα (βλ. σχήματα 1.2 και 1.3). Το πρώτο σχήμα αποτυπώνει τον συνολικό αριθμό εργαζομένων και την κατανομή του προσωπικού ανά Διεύθυνση/Μονάδα για το έτος 2024. Οι προσλήψεις, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν τα τελευταία έτη και συνεχίστηκαν το 2024, ανταποκρίνονται στις αυξημένες εποπτικές ανάγκες της Τράπεζας της Ελλάδος, λαμβάνοντας υπόψη τους νέους κινδύνους που αναδύονται στο μικροοικονομικό και μακροοικονομικό περιβάλλον, το συνεχώς εντεινόμενο ρυθμιστικό πλαίσιο εποπτείας, την προσήλωσή της στην ενίσχυση της συμμετοχής της στον ΕΕΜ και εν γένει στο Ευρωσύστημα, στον ΕΜΕ, καθώς και στη διεύρυνση του εποπτικού της ρόλου με την ανάληψη της εποπτείας των Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης:

Το δεύτερο σχήμα καταγράφει τη σύνθεση του προσωπικού ανά φύλο, καθώς και την εκπροσώπηση γυναικών και ανδρών σε θέσεις ευθύνης:

Αρμόδια όργανα για τη λήψη αποφάσεων

Τα αρμόδια όργανα για τη λήψη αποφάσεων όσον αφορά την προληπτική εποπτεία είναι η Εκτελεστική Επιτροπή και η Επιτροπή Πιστωτικών και Ασφαλιστικών Θεμάτων (ΕΠΑΘ) της Τράπεζας της Ελλάδος. Αρμόδια για ζητήματα εξυγίανσης είναι η Εκτελεστική Επιτροπή και η Επιτροπή Μέτρων Εξυγίανσης.

Εκτελεστική Επιτροπή

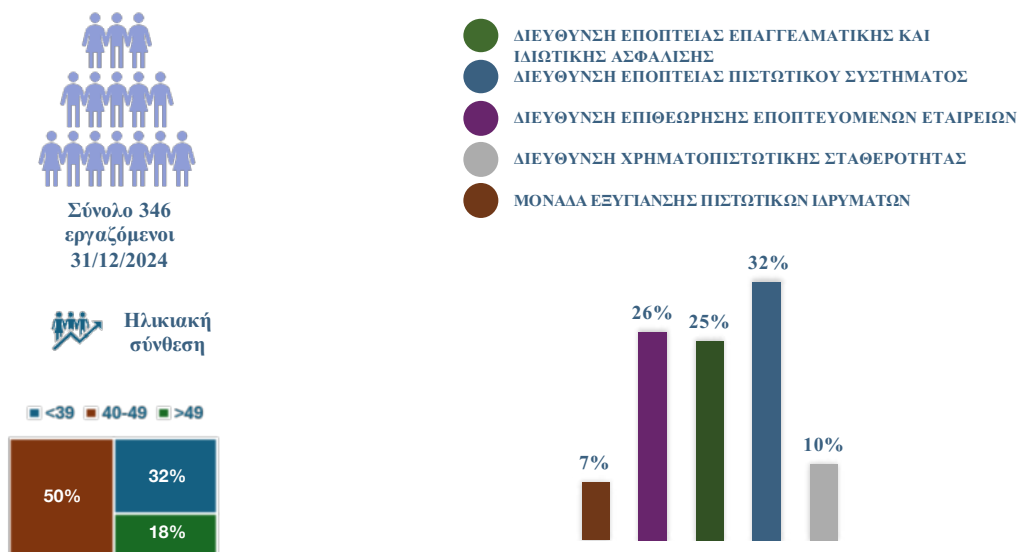
Σύμφωνα με το άρθρο 55Α του Καταστατικού της Τράπεζας της Ελλάδος, οι εποπτικές της αρμοδιότητες ασκούνται με Πράξεις της Εκτελεστικής Επιτροπής (ΠΕΕ) ή εξουσιοδοτημένων από αυτήν οργάνων. Η Εκτελεστική Επιτροπή αποτελείται από τον Διοικητή και τους Υποδιοικητές.

Επιτροπή Πιστωτικών και Ασφαλιστικών Θεμάτων (ΕΠΑΘ)

Ως όργανο εξουσιοδοτημένο από την Εκτελεστική Επιτροπή, σύμφωνα με τις ΠΕΕ 1/20.12.2012 (ΦΕΚ Β' 3410) και 52/2.10.2015 (ΦΕΚ Β' 2312), η ΕΠΑΘ εκδίδει κανονιστικές και ατομικές αποφάσεις και εισηγήσεις της Τρά-

Σχήμα 1.2

Δύναμη προσωπικού των Εποπτικών Υπηρεσιακών Μονάδων αρμόδιων για την προληπτική εποπτεία και εξυγίανση

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Σχήμα 1.3

Σύνθεση ανά φύλο του προσωπικού των Εποπτικών Υπηρεσιακών Μονάδων αρμόδιων για την προληπτική εποπτεία και εξυγίανση

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Της Τράπεζας της Ελλάδος κατά την άσκηση των εποπτικών της αρμοδιοτήτων για ζητήματα που αφορούν μεταξύ άλλων, τη χορήγηση και ανάκληση αδειών λειτουργίας, τους όρους λειτουργίας των εποπτευόμενων ιδρυμάτων, τη λήψη μέτρων, καθώς και την επιβολή κυρώσεων σε νομικά και φυσικά πρόσωπα.

Η ΕΠΑΘ συγκροτείται από τον Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος ως Πρόεδρο, έναν Υποδιοικητή (ο οποίος δεν συμμετέχει στην Επιτροπή Μέτρων Εξυγίανσης), τον Γενικό Διευθυντή Προληπτικής Εποπτείας και Εξυγίανσης, καθώς και τους Διευθυντές πέντε Διευθύνσεων¹.

¹ Της Διεύθυνσης Εποπτείας Πιστωτικού Συστήματος, της Διεύθυνσης Επιθεώρησης Εποπτευόμενων Εταιρειών, της Διεύθυνσης Εποπτείας Επαγγελματικής και Ιδιωτικής Ασφάλισης, της Διεύθυνσης Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, και της Διεύθυνσης Εργασιών Δημοσίου.

Επιτροπή Μέτρων Εξυγίανσης

Οι αρμοδιότητες της Τράπεζας της Ελλάδος όσον αφορά την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων ασκούνται, σύμφωνα με το άρθρο 55Α του Καταστατικού της και το εσωτερικό άρθρο 3 του άρθρου 2 του ν. 4335/2015, με ΠΕΕ ή εξουσιοδοτημένων από αυτήν οργάνων.

Στο πλαίσιο αυτό, με τις ΠΕΕ 6/08.01.2013 (ΦΕΚ Β' 13) και 52/2.10.2015 (ΦΕΚ Β' 2312), έχει ανατεθεί στην Επιτροπή Μέτρων Εξυγίανσης η έκδοση κανονιστικών και ατομικών αποφάσεων και εισηγήσεων της Τράπεζας της Ελλάδος ως αρχής εξυγίανσης. Η Επιτροπή Μέτρων Εξυγίανσης συγκροτείται από τον Υποδιοικητή στον οποίο υπάγεται η Μονάδα Εξυγίανσης Πιστωτικών Ιδρυμάτων, τη Γενική Διευθύντρια Λειτουργιών, τον Προϊστάμενο της Μονάδας Εξυγίανσης Πιστωτικών Ιδρυμάτων και τους Διευθυντές τριών Διευθύνσεων².

1.3 ΕΠΟΠΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ 2025-2027

Η Τράπεζα της Ελλάδος καθορίζει σε ετήσια βάση τις εποπτικές της προτεραιότητες για τα επόμενα έτη, με στόχο την αποτελεσματική άσκηση του εποπτικού της ρόλου. Οι προτεραιότητες καλύπτουν το σύνολο των εποπτευόμενων ιδρυμάτων. Κατά τον καθορισμό των προτεραιοτήτων, λαμβάνονται υπόψη οι μακροοικονομικές προοπτικές, οι κανονιστικές αλλαγές, καθώς και το επίπεδο των κινδύνων των ιδρυμάτων τόσο σε ενοποιημένη όσο και ατομική βάση.

Αναφορικά με τα πιστωτικά ιδρύματα και συγκεκριμένα με τα Σημαντικά Πιστωτικά Ιδρύματα (ΣΠΙ), οι εποπτικές προτεραιότητες της Τράπεζας της Ελλάδος είναι εναρμονισμένες με τις προτεραιότητες του ΕΕΜ. Αυτές καθορίζονται από το Εποπτικό Συμβούλιο της ΕΚΤ, επανεξετάζονται ετησίως και βασίζονται σε μια συνολική αξιολόγηση των κύριων κινδύνων και ευπαθειών των εποπτευόμενων πιστωτικών ιδρυμάτων. Παράλληλα, λαμβάνουν υπόψη τα αποτελέσματα της Εποπτικής Διαδικασίας Εξέτασης και Αξιολόγησης (ΕΔΕΑ), καθώς και την πρόοδο που έχει σημειωθεί σε σχέση με τις προτεραιότητες των προηγούμενων ετών. Σύμφωνα με αυτή την ανάλυση, προσδιορίζονται οι βασικοί άξονες εποπτικής παρέμβασης και εξειδικεύονται οι αντίστοιχες εποπτικές δραστηριότητες.

Στο πλαίσιο της τρέχουσας αξιολόγησης των βασικών κινδύνων και προκλήσεων που αφορούν τα εποπτευόμενα ΣΠΙ, οι προοπτικές τους παραμένουν θετικές, εν μέσω ωστόσο ενός περιβάλλοντος που χαρακτηρίζεται από αυξημένες αβεβαιότητες. Τυχόν επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας, σε συνδυασμό με τη μεταβολή της νομισματικής πολιτικής προς την κατεύθυνση χαμηλότερων επιτοκίων, ενδέχεται να συμπίψει τα λειτουργικά περιθώρια κέρδους και να επιδράσει αρνητικά στην ποιότητα του ενεργητικού των ιδρυμάτων. Επιπλέον, ο ψηφιακός μετασχηματισμός των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, οι απαιτήσεις συμμόρφωσης με τον Κανονισμό για την Ψηφιακή Επιχειρησιακή Ανθεκτικότητα του Χρηματοοικονομικού Τομέα³ και η αυξανόμενη έκθεση σε κινδύνους Τεχνολογίας Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ), καθιστούν αναγκαία την επιτάχυνση επενδύσεων σε πληροφοριακές υποδομές και την ενίσχυση της επιχειρησιακής ανθεκτικότητας.

Οι εποπτικές προτεραιότητες για την τριετία 2025-2027 εστιάζουν στις εξής περιοχές:

- **Επιχειρηματικό μοντέλο:** Η εποπτεία επικεντρώνεται στην αξιολόγηση των επιχειρηματικών σχεδίων και στην παρακολούθηση της προόδου υλοποίησής τους, με έμφαση στη διαφοροποίηση των πηγών εσόδων. Κεντρική προτεραιότητα αποτελούν επίσης τα προγράμματα ψηφιακής μετάβασης και μετασχηματισμού, καθώς και οι προκλήσεις που ενδέχεται να προκύψουν κατά την υλοποίησή τους.
- **Εσωτερική διακυβέρνηση:** Η εποπτεία εστιάζει στην αποτελεσματικότητα των Διοικητικών Συμβουλίων και των Επιτροπών τους, καθώς και στην ενίσχυση των Λειτουργιών Εσωτερικού Ελέγχου, όπως η Εσωτερική Επιθεώρηση, η Διαχείριση Κινδύνων και η Κανονιστική Συμμόρφωση. Επιπλέον, διατηρείται η εποπτική προτεραιότητα αναφορικά με την αποτελεσματική συγκέντρωση δεδομένων κινδύνου και την υποβολή σχετικών αναφορών σύμφωνα με τις αρχές⁴ που έχει καθορίσει η Επιτροπή της Βασιλείας για την Εποπτεία του Τραπεζικού Συστήματος (Basel Committee on Banking Supervision – BCBS 239).

² Της Διεύθυνσης Στατιστικής, της Διεύθυνσης Χρηματοοικονομικών Δραστηριοτήτων και της Διεύθυνσης Συστημάτων Πληρωμών και Διακανονισμού.

³ Digital Operational Resilience Act (DORA).

⁴ Principles for effective risk data aggregation and risk reporting, 2013.

- **Πιστωτικός κίνδυνος:** Η διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου παραμένει κεντρική προτεραιότητα, με έμφαση στην ολοκλήρωση των ενεργειών μείωσης των μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ) και των τιτλοποιήσεων μέσω του προγράμματος κρατικών εγγυήσεων “Ηρακλής”⁵, καθώς και στην υλοποίηση στρατηγικών για την αξιοποίηση ακινήτων που έχουν περιέλθει στην κατοχή τους μέσω πλειστηριασμών. Σημαντική προτεραιότητα αποτελεί, επίσης, η αξιολόγηση της διαχείρισης ληξιπρόθεσμων οφειλών σε αρχικό στάδιο και της αποτελεσματικότητας των λύσεων αναδιάρθρωσης, τόσο για ενήμερα όσο και για μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Επιπρόσθετα, βαρύτητα δίνεται στις νέες εκταμιεύσεις και ιδιαίτερα στη συμμόρφωση της πολιτικής χορηγήσεων κάθε ιδρύματος με το θεσμικό πλαίσιο και τις εποπτικές οδηγίες.
- **Κίνδυνος ΤΠΕ και ασφάλειας:** Η εποπτική προτεραιότητα αφορά την ενίσχυση της ψηφιακής ανθεκτικότητας και την παρακολούθηση των κινδύνων ΤΠΕ και κυβερνοασφάλειας. Ιδιαίτερη σημασία δίνεται στον εντοπισμό σημαντικών αλλαγών σε συστήματα που υποστηρίζουν κρίσιμες λειτουργίες και στις σχέσεις με τρίτους παρόχους κρίσιμων υπηρεσιών ΤΠΕ.

Για τα Λιγότερο Σημαντικά Πιστωτικά Ιδρύματα (ΛΣΠΙ) η Τράπεζα της Ελλάδος καθορίζει τις εποπτικές της προτεραιότητες, με παρόμοιο τρόπο, λαμβάνοντας δηλαδή υπόψη το μακροοικονομικό περιβάλλον, τους κινδύνους και τις ευπάθειες των ΛΣΠΙ, αλλά και τις ετήσιες προτεραιότητες του ΕΕΜ.

Οι εποπτικές προτεραιότητες για την τριετία 2025-2027 εστιάζουν στις εξής περιοχές:

- **Πιστωτικός κίνδυνος:** Παρακολούθηση της εφαρμογής των επιχειρησιακών σχεδίων μείωσης των ΜΕΔ που έχουν υποβάλει τα πιστωτικά ιδρύματα με υψηλούς δείκτες ΜΕΔ. Επιπρόσθετα, διενέργεια επιτόπιων ελέγχων με έμφαση στα εφαρμοζόμενα κριτήρια πιστοδοτήσεων και στη διαχείριση των ΜΕΔ.
- **Επιχειρηματικό μοντέλο:** Επισκόπηση των επιχειρηματικών σχεδίων και των σχεδίων κεφαλαιακής ενίσχυσης, ιδίως σε ιδρύματα με μικρά κεφαλαιακά περιθώρια πέραν των κεφαλαιακών απαιτήσεων, προκειμένου να διασφαλιστεί η συμμόρφωσή τους με τις κεφαλαιακές απαιτήσεις που έχουν επιβληθεί στο πλαίσιο του Πυλώνα 2.
- **Εσωτερική διακυβέρνηση:** Ολοκλήρωση της θεματικής επισκόπησης για τη σύνθεση και λειτουργία των Επιτροπών Ελέγχου. Επιπλέον, παρακολούθηση της υλοποίησης των διορθωτικών ενεργειών που έχουν ζητηθεί σε συνέχεια της θεματικής επισκόπησης για τη σύνθεση και λειτουργία των Διοικητικών Συμβουλίων.
- **Κίνδυνοι ΤΠΕ και ασφάλειας:** Παρακολούθηση των ενεργειών των πιστωτικών ιδρυμάτων για τη συμμόρφωσή τους με τις απαιτήσεις του Κανονισμού DORA, σχετικά με την Ψηφιακή Επιχειρησιακή Ανθεκτικότητα του Χρηματοοικονομικού Τομέα, και για την ενίσχυση των μηχανισμών της κυβερνοασφάλειάς τους.

Αναφορικά με την εξυγίανση των πιστωτικών ιδρυμάτων, οι εποπτικές προτεραιότητες της Τράπεζας της Ελλάδος είναι εναρμονισμένες με τις προτεραιότητες του Ενιαίου Συμβουλίου Εξυγίανσης (ΕΣΕ). Από τις αρχές του 2024, το ΕΣΕ έθεσε σε εφαρμογή τη στρατηγική “ΕΜΕ: Όραμα 2028⁶”, που καθορίζει τις προτεραιότητες της επόμενης πενταετίας με απώτερο στόχο τη διασφάλιση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας. Η στρατηγική αυτή επικεντρώνεται στην ενίσχυση της ετοιμότητας του τραπεζικού τομέα για την αποτελεσματική διαχείριση κρίσεων, στην αξιολόγηση εναλλακτικών μέτρων εξυγίανσης – πέραν του μέτρου της αναδιάρθρωσης παθητικού (bail-in) – καθώς και στη διενέργεια εκτεταμένων δοκιμών (testing) ώστε να διαπιστωθεί κατά πόσον τα πιστωτικά ιδρύματα είναι κατάλληλα προετοιμασμένα για την επιβολή σε αυτά μέτρων εξυγίανσης σε περίπτωση ανάγκης. Στο πλαίσιο αυτό, το ΕΣΕ δρομολόγησε από το 2025 τη διενέργεια επιτόπιων ελέγχων, ενώ ταυτόχρονα τα πιστωτικά ιδρύματα πραγματοποιούν ασκήσεις προσομοίωσης (dry-runs). Παράλληλα, δίνεται έμφαση στη βελτίωση των δυνατοτήτων διαχείρισης δεδομένων, στον ψηφιακό μετασχηματισμό και στην υιοθέτηση προηγμένων τεχνολογιών. Οι Εθνικές Αρχές Εξυγίανσης (ΕΑΕ), μεταξύ των οποίων και η Τράπεζα της Ελλάδος, συνεργάζονται στενά με το ΕΣΕ για τη συνεχή βελτίωση και εφαρμογή των διαδικασιών εξυγίανσης, που προάγουν την ανθεκτικότητα του τραπεζικού συστήματος.

Οι εποπτικές προτεραιότητες όσον αφορά την εποπτεία των Χρηματοδοτικών Ιδρυμάτων, όπως των Ιδρυμάτων Πληρωμών, των Τρίτων Παρόχων Υπηρεσιών Πληρωμών και των Ιδρυμάτων Ηλεκτρονικού Χρήματος, εστιάζουν στα συστήματα διακυβέρνησης και εσωτερικού ελέγχου, στις διαδικασίες διασφάλισης των κεφαλαίων των χρη-

⁵ Πρόγραμμα παροχής εγγύησης σε τιτλοποιήσεις πιστωτικών ιδρυμάτων.

⁶ [Single Resolution Board, SRM Vision 2028](#).

στών υπηρεσιών πληρωμών, στην επάρκεια των εποπτικών κεφαλαίων, στη διαχείριση εξωτερικών αναθέσεων, καθώς και στον Κανονισμό DORA.

Η Τράπεζα της Ελλάδος, λαμβάνοντας υπόψη τόσο τις εξελίξεις στο χρηματοπιστωτικό σύστημα και ειδικότερα στον ασφαλιστικό κλάδο όσο και τις στρατηγικές εποπτικές προτεραιότητες που τίθενται σε ευρωπαϊκό επίπεδο⁷, επικεντρώνει τις εποπτικές της δράσεις για τις (αντ)ασφαλιστικές επιχειρήσεις στη χρηματοοικονομική ευρωστία των ασφαλιστικών επιχειρήσεων και στην προστασία των καταναλωτών/ασφαλισμένων σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον.

Οι κύριες εποπτικές δράσεις για την επόμενη τριετία 2025-2027 περιλαμβάνουν:

- **Αξιολόγηση των μηχανισμών μεταφοράς κινδύνου (risk transfers)** από τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις, με έμφαση στην καταλληλότητά τους και την πραγματική μεταβίβαση κινδύνου, καθώς και στη διαχείριση των κινδύνων που προκύπτουν από την αντασφάλιση.
- **Αξιολόγηση της εφαρμογής από τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις μιας εύλογης σχέσης ποιότητας/τιμής** στα ασφαλιστικά προϊόντα, και αξιολόγηση της επάρκειας των καλύψεων και των αποδόσεων των προϊόντων σε σχέση με τα κόστη, με έμφαση στις ασφαλίσεις ζωής που συνδέονται με επενδύσεις ή δείκτες (value for money),
- **Προετοιμασία για την αποτελεσματική εποπτεία βάσει των νέων απαιτήσεων που θα ισχύσουν με την ενσωμάτωση του αναθεωρημένου πλαισίου Φερεγγυότητα II** στους τομείς της Κεφαλαιακής Απαιτήσης Φερεγγυότητας (Solvency Capital Requirement – SCR), της εταιρικής διακυβέρνησης, καθώς και της διαχείρισης κινδύνων. Οι κίνδυνοι αυτοί περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους, τους κινδύνους ΤΠΕ και τον κίνδυνο ρευστότητας. Παράλληλα, στόχος είναι να βελτιωθεί η διαδικασία συλλογής και ανάλυσης δεδομένων, ώστε να παρακολουθείται αποτελεσματικότερα η συμμόρφωση των ασφαλιστικών επιχειρήσεων με τις νέες κανονιστικές απαιτήσεις.
- **Αξιολόγηση των κινδύνων που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή και τη βιωσιμότητα**, όπου μεταξύ άλλων ελέγχονται φαινόμενα προβολής ψευδοοικολογικής ταυτότητας (greenwashing), καθώς και το επίπεδο συμμόρφωσης των εποπτευόμενων οντοτήτων με τις απαιτήσεις του κανονιστικού πλαισίου, συμπεριλαμβανομένης της υποχρέωσης δημοσιοποίησης σχετικών πληροφοριών.

Ο έλεγχος της συμμόρφωσης των εποπτευόμενων ιδρυμάτων με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το θεσμικό πλαίσιο πρόληψης της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες (Ξέπλυμα Χρήματος – ΞΧ) και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ΧΤ) παραμένει κεντρική εποπτική προτεραιότητα για την Τράπεζα της Ελλάδος τα επόμενα έτη. Η θέσπιση του ευρωπαϊκού Κανονισμού σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας (Anti-money Laundering Regulation – AMLR) και η ίδρυση της ευρωπαϊκής Αρχής για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (Anti-money Laundering Authority – AMLA), με σκοπό τη διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής του Κανονισμού, αποτελούν τους βασικές πυλώνες της μετάβασης σε ένα ισχυρό και ενιαίο ευρωπαϊκό ρυθμιστικό και εποπτικό πλαίσιο. Η AMLA ξεκίνησε τη λειτουργία της το 2025 και προβλέπεται να στελεχωθεί πλήρως, να αναπτύξει την πληροφοριακή της υποδομή και να εκδώσει τα ρυθμιστικά και εκτελεστικά τεχνικά της πρότυπα σε ορίζοντα τριετίας, ώστε να καταστεί πλήρως λειτουργική την 01.01.2028, αναλαμβάνοντας την άμεση εποπτεία 40 εταιριών του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Η Τράπεζα της Ελλάδος έχει θέσει ως προτεραιότητες για το 2025:

- την ομαλή μετάβαση στο εποπτικό περιβάλλον της AMLA, συμμετέχοντας ενεργά στις διεργασίες της νέας Αρχής και διασφαλίζοντας τη σταδιακή και έγκαιρη προσαρμογή των εποπτικών της πρακτικών,

⁷ EIOPA, Union-wide strategic supervisory priorities.

⁸ Κανονισμός (ΕΕ) 2023/1114 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαΐου 2023, για τις αγορές κρυπτοστοιχείων και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 και (ΕΕ) αριθ. 1095/2010 και των οδηγιών 2013/36/ΕΕ και (ΕΕ) 2019/1937.

- την ενίσχυση του εποπτικού διαλόγου, την καθοδήγηση και την προετοιμασία των εποπτευόμενων ιδρυμάτων για την εφαρμογή του νέου ρυθμιστικού πλαισίου που τίθεται σε εφαρμογή από τις 10.07.2027 (ημερομηνία έναρξης εφαρμογής Κανονισμού AMLR),
- την εντατικοποίηση της ασκούμενης εποπτείας και των επιτόπιων ελέγχων όσον αφορά τις διαδικασίες και τα συστήματα διαρκούς παρακολούθησης συναλλαγών πελατών των εποπτευόμενων ιδρυμάτων, έτσι ώστε να είναι δυνατή η αποτελεσματική ανίχνευση και διερεύνηση ύποπτων συναλλαγών και η υποβολή αναφορών στην εθνική Αρχή Καταπολέμησης Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες,
- την αξιολόγηση των μεθοδολογιών που εφαρμόζουν τα εποπτευόμενα ιδρύματα για την εκτίμηση του συνολικού κινδύνου ΞΧ/ΧΤ που απορρέει από τους επιμέρους τομείς της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας (Business-Wide Risk Assessment), με σκοπό την αποτελεσματική παρακολούθηση και διαχείρισή του.

Η αναθεώρηση του θεσμικού πλαισίου, με τον ν. 5072/2023 και την ΠΕΕ 225/1/30.01.2024, είχε ως αποτέλεσμα την ενίσχυση των εποπτικών αρμοδιοτήτων της Τράπεζας της Ελλάδος, καθώς και την αυστηροποίηση των κανονιστικών υποχρεώσεων που βαρύνουν τις εταιρείες διαχείρισης απαιτήσεων από δάνεια και πιστώσεις. Για την επόμενη περίοδο, βασικές προτεραιότητες της Τράπεζας της Ελλάδος αποτελούν η αντιμετώπιση των διαρθρωτικών αδυναμιών των εταιρειών αυτών, με ιδιαίτερη έμφαση στην ενίσχυση των μηχανισμών εταιρικής διακυβέρνησης και εσωτερικού ελέγχου, καθώς και η βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών (μεταξύ άλλων, αποτελεσματικότερη διαχείριση του ιδιωτικού χρέους και διερεύνηση των παραπόνων και καταγγελιών που λαμβάνουν οι εταιρείες).

Στον τομέα των ψηφιακών χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και συγκεκριμένα αναφορικά με τις αγορές κρυπτοστοιχείων, η Τράπεζα της Ελλάδος έχει θέσει ως προτεραιότητα την ανάπτυξη της μεθοδολογικής προσέγγισης και εσωτερικής οργάνωσης για την εκπλήρωση των εποπτικών αρμοδιοτήτων που της έχουν ανατεθεί με το ν. 5193/2025 σχετικά με τη λήψη μέτρων προς εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/1114.⁸ Ο νόμος ορίζει τις αρμόδιες αρχές, τις εξουσίες αυτών, καθώς και τα διοικητικά μέτρα και τις κυρώσεις που μπορούν να επιβάλλουν. Η Τράπεζα της Ελλάδος, ως μία εκ των αρμόδιων αρχών, αναλαμβάνει αρμοδιότητες κατά βάση προληπτικής εποπτείας, και όπου απαιτείται αδειοδότησης, πιστωτικών ιδρυμάτων, ιδρυμάτων ηλεκτρονικού χρήματος και ιδρυμάτων πληρωμών που σκοπεύουν να εκδώσουν μάρκες με αναφορά σε περιουσιακά στοιχεία ή μάρκες ηλεκτρονικού χρήματος και προτίθενται να τις θέσουν σε δημόσια προσφορά ή να τις εισαγάγουν προς διαπραγμάτευση. Επιπρόσθετα, αναλαμβάνει την προληπτική εποπτεία, και όπου απαιτείται την αδειοδότηση, των ανωτέρω ιδρυμάτων τα οποία έχουν την πρόθεση να λειτουργήσουν ως πάροχοι υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων.

Τέλος, όσον αφορά τη μακροπροληπτική πολιτική, η βελτίωση των θεμελιωδών μεγεθών και των εποπτικών δεικτών του τραπεζικού τομέα διαμορφώνουν μια ευνοϊκή συγκυρία για τη δημιουργία επαρκούς μακροπροληπτικού χώρου που θα διασφαλίζει τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος μεσοπρόθεσμα.

2. ΜΙΚΡΟΠΡΟΛΗΠΤΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ

2.1 ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

Θεσμικό πλαίσιο

Το βασικό ευρωπαϊκό πλαίσιο για την άσκηση της εποπτείας των πιστωτικών ιδρυμάτων αποτελείται από:

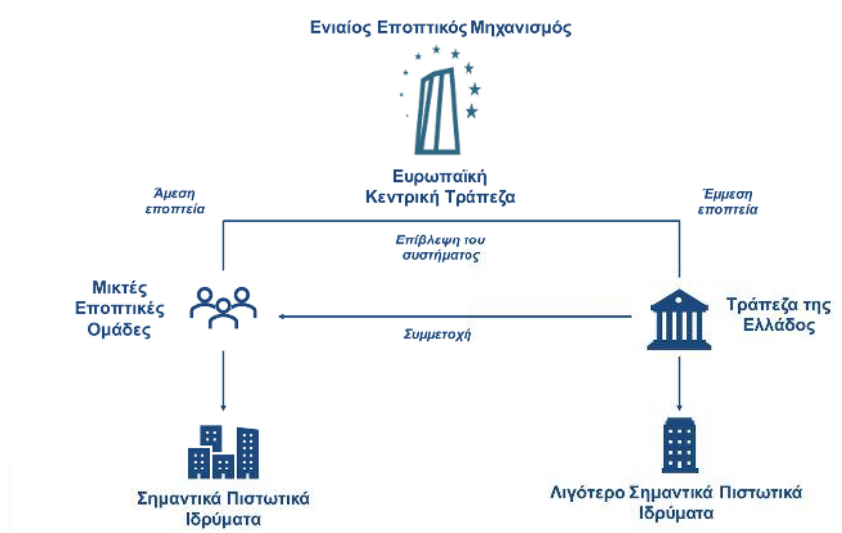
- την Οδηγία 2013/36/ΕΕ (CRD⁹) για την πρόσβαση στη δραστηριότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων και την προληπτική εποπτεία, όπως ενσωματώθηκε στην ελληνική νομοθεσία με τον ν. 4261/2014,
- τον Κανονισμό (ΕΕ) 575/2013 (CRR¹⁰) για τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας,
- τον Κανονισμό (ΕΕ) 1024/2013 σχετικά με τα καθήκοντα της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας για την προληπτική εποπτεία (Κανονισμός ΕΕΜ – SSM Regulation),
- τον Κανονισμό (ΕΕ) 468/2014 της ΕΚΤ για τη συνεργασία εντός του ΕΕΜ (Κανονισμός για το πλαίσιο του ΕΕΜ – SSM Framework Regulation).

Ο Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός

Στις 4 Νοεμβρίου 2014 τέθηκε σε λειτουργία ο Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός – ΕΕΜ (Single Supervisory Mechanism – SSM), το ευρωπαϊκό σύστημα της προληπτικής τραπεζικής εποπτείας. Ο ΕΕΜ περιλαμβάνει την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και τις Εθνικές Αρμόδιες Αρχές (ΕΑΑ) των κρατών-μελών της ευρωζώνης, καθώς και των κρατών-μελών της ΕΕ που επιλέγουν να συμμετάσχουν σε αυτόν. Ο βασικός στόχος του είναι η διασφάλιση της ευρωστίας του ευρωπαϊκού τραπεζικού τομέα, η ενίσχυση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και ενοποίησης, καθώς και η άσκηση συνεπούς εποπτείας. Αποτελεί έναν από τους τρεις πυλώνες της ευρωπαϊκής τραπεζικής ένωσης μαζί με τον Ενιαίο Μηχανισμό Εξυγίανσης – ΕΜΕ (Single Resolution Mechanism – SRM) και το Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασφάλισης των Καταθέσεων¹¹ (European Deposit Insurance Scheme – EDIS).

Σχήμα 2.1

Αρμοδιότητες εντός του ΕΕΜ

Πηγή: Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

⁹ Τελευταία τροποποίηση με την Οδηγία 2024/1619 (CRD VI).

¹⁰ Τελευταία τροποποίηση με τον Κανονισμό 2024/1623 (CRR III).

¹¹ Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασφάλισης των Καταθέσεων δεν έχει ολοκληρωθεί ακόμη.

Σημαντικά και Λιγότερο Σημαντικά Πιστωτικά Ιδρύματα

Στο πλαίσιο του ΕΕΜ, τα πιστωτικά ιδρύματα διακρίνονται σε “Σημαντικά Πιστωτικά Ιδρύματα” (ΣΠΙ) και σε “Λιγότερο Σημαντικά Πιστωτικά Ιδρύματα” (ΛΣΠΙ), σύμφωνα με τα κριτήρια που ορίζει ο Κανονισμός ΕΕΜ. Η ΕΚΤ ασκεί την άμεση εποπτεία των ΣΠΙ σε συνεργασία με τις ΕΑΑ, ενώ τα ΛΣΠΙ εποπτεύονται άμεσα από τις ΕΑΑ με την ΕΚΤ να ασκεί την επίβλεψη του συστήματος, διασφαλίζοντας ότι τα εποπτικά πρότυπα εφαρμόζονται με συνέπεια σε όλα τα ΛΣΠΙ.

Το Εποπτικό Συμβούλιο και η διαδικασία λήψης αποφάσεων

Ο σχεδιασμός και η εκτέλεση των εποπτικών καθηκόντων της ΕΚΤ έχουν ανατεθεί σε ένα εσωτερικό της όργανο, το Εποπτικό Συμβούλιο (Supervisory Board), αποτελούμενο από τον Πρόεδρο, τον Αντιπρόεδρο, τέσσερις εκπροσώπους της ΕΚΤ και τους εκπροσώπους των ΕΑΑ. Το Εποπτικό Συμβούλιο προτείνει σχέδια αποφάσεων στο Διοικητικό Συμβούλιο (Governing Council) της ΕΚΤ στο πλαίσιο της διαδικασίας μη διατύπωσης αντίρρησης (non-objection procedure). Εάν το Διοικητικό Συμβούλιο δεν διατυπώσει αντίρρηση εντός καθορισμένης χρονικής περιόδου, τότε η απόφαση θεωρείται ότι έχει υιοθετηθεί.

Στο Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ συμμετέχουν οι διοικητές των κεντρικών τραπεζών της ζώνης του ευρώ, με εκπρόσωπο της Τράπεζας της Ελλάδος τον Διοικητή της. Στο Εποπτικό Συμβούλιο συμμετέχει ως εκπρόσωπος της Τράπεζας της Ελλάδος η Υποδιοικήτρια και ο Γενικός Διευθυντής Προληπτικής Εποπτείας και Εξυγίανσης ως αναπληρωτής.

Οι αποφάσεις για εποπτικά θέματα που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της Τράπεζας της Ελλάδος λαμβάνονται από την Εκτελεστική Επιτροπή και την Επιτροπή Πιστωτικών και Ασφαλιστικών Θεμάτων της Τράπεζας, πλην των “κοινών διαδικασιών” που αναλύονται παρακάτω.

Η εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων

Η εποπτεία των ΣΠΙ και ΛΣΠΙ είναι διαρκής (ongoing supervision) και περιλαμβάνει εποπτικές δράσεις που πραγματοποιούνται τόσο εξ αποστάσεως (off-site supervision) όσο και με επιτόπιους ελέγχους στις εγκαταστάσεις των ιδρυμάτων (on-site inspections).

Το ετήσιο Πρόγραμμα Εποπτικού Ελέγχου (Supervisory Examination Programme – SEP) περιλαμβάνει τις εποπτικές δραστηριότητες που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του έτους. Σε αυτές συγκαταλέγονται οι εξ αποστάσεως δραστηριότητες, όπως η ΕΔΕΑ¹², οι θεματικές επισκοπήσεις (thematic reviews), οι οριζόντιες δράσεις (horizontal activities)¹³, αλλά και οι επιτόπιες δραστηριότητες, όπως οι επιτόπιοι έλεγχοι και οι έλεγχοι εσωτερικών υποδειγμάτων. Πέρα από τις προγραμματισμένες δραστηριότητες του Προγράμματος Εποπτικού Ελέγχου, η διαρκής εποπτεία μπορεί να περιλαμβάνει και έκτακτες (ad hoc) παρεμβάσεις, εφόσον κριθεί αναγκαίο, προκειμένου να αξιολογηθούν και να αντιμετωπιστούν έγκαιρα νέοι ή κλιμακούμενοι κίνδυνοι σε ένα πιστωτικό ίδρυμα ή συνολικά στο τραπεζικό σύστημα.

Εποπτική Διαδικασία Εξέτασης και Αξιολόγησης

Η ΕΔΕΑ αποτελεί μια σημαντική ετήσια διαδικασία η οποία αξιολογεί τους κινδύνους που αντιμετωπίζουν τα πιστωτικά ιδρύματα και εξετάζει την ικανότητά τους να τους διαχειρίζονται αποτελεσματικά. Ο στόχος είναι η συνεπής αξιολόγηση του προφίλ κινδύνου κάθε τράπεζας και η λήψη των απαραίτητων εποπτικών μέτρων.

Η ΕΔΕΑ καταλήγει στη λήψη εποπτικής Απόφασης με την οποία επιβάλλονται πρόσθετες κεφαλαιακές απαιτήσεις και ποσοτικά ή ποιοτικά εποπτικά μέτρα και συστάσεις. Ειδικότερα, η Απόφαση ΕΔΕΑ περιλαμβάνει μεταξύ άλλων:

– απαιτήσεις ιδίων κεφαλαίων, οι οποίες αποτελούνται από:

- τις ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις του Πυλώνα I¹⁴

¹² Supervisory Review and Evaluation Process – SREP.

¹³ Οι θεματικές επισκοπήσεις και οι οριζόντιες δράσεις εστιάζουν σε θέματα που επηρεάζουν πιστωτικά ιδρύματα από διαφορετικές χώρες, με ποικίλα επιχειρηματικά μοντέλα και επίπεδα πολυπλοκότητας.

¹⁴ Pillar 1 Requirement – P1R: ελάχιστη κεφαλαιακή απαίτηση που ισχύει για όλες τις τράπεζες, καλύπτοντας βασικούς κινδύνους όπως ο πιστωτικός, ο λειτούργικος και ο κίνδυνος αγοράς.

- τις πρόσθετες κεφαλαιακές απαιτήσεις του Πυλώνα 2¹⁵
 - τα κεφαλαιακά αποθέματα ασφαλείας
- ποσοτικές απαιτήσεις (π.χ. δείκτη κάλυψης ρευστότητας σε επίπεδο ανώτερο από την ελάχιστη εποπτική απαίτηση),
- πρόβλεψη της κεφαλαιακής κατεύθυνσης Πυλώνα 2¹⁶,
- κεφαλαιακές απαιτήσεις για τον κίνδυνο υπερβολικής μόχλευσης,
- άλλα εποπτικά μέτρα: ποιοτικά όπως ο περιορισμός διανομής κερδών.

Η διαδικασία αυτή για τα ΣΠΙ διεξάγεται από τις Μικτές Εποπτικές Ομάδες (Joint Supervisory Teams – JSTs), οι οποίες απαρτίζονται από στελέχη της ΕΚΤ και των ΕΑΑ, με την υποστήριξη των οριζόντιων τμημάτων και των δύο οργανισμών. Για τα ΛΣΠΙ διεξάγεται από την Τράπεζα της Ελλάδος.

Σχήμα 2.2

Εποπτική Διαδικασία Εξέτασης και Αξιολόγησης (ΕΔΕΑ)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

Επιτόπιοι έλεγχοι

Οι επιτόπιες δραστηριότητες περιλαμβάνουν τους επιτόπιους ελέγχους, οι οποίοι παρέχουν εις βάθος ανάλυση της κατάστασης ενός πιστωτικού ιδρύματος, εστιάζοντας σε συγκεκριμένες περιοχές κινδύνου. Στην επιτόπια εποπτεία συγκαταλέγονται και οι έλεγχοι εσωτερικών υποδείγμάτων, στους οποίους αξιολογείται κατά πόσον τα εσωτερικά υποδείγματα που χρησιμοποιούν τα πιστωτικά ιδρύματα για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων συμμορφώνονται με το κανονιστικό πλαίσιο. Τα ευρήματα των επιτόπιων ελέγχων γνωστοποιούνται στα πιστωτικά ιδρύματα με την κοινοποίηση του Πορίσματος και δίνεται η δυνατότητα διατύπωσης σχολίων. Έπειτα, οι Μικτές Εποπτικές Ομάδες καθορίζουν συγκεκριμένες εποπτικές συστάσεις προς τα πιστωτικά ιδρύματα για τη θεραπεία των αδυναμιών ή ελλείψεων που εντοπίστηκαν. Επιπλέον, τα ευρήματα των επιτόπιων ελέγχων αποτελούν πηγή πληροφόρησης για την αξιολόγηση των κινδύνων των πιστωτικών ιδρυμάτων στο πλαίσιο της ΕΔΕΑ. Οι επιτόπιοι έλεγχοι στα ελληνικά ΣΠΙ διεξάγονται από ομάδες ελέγχου κυρίως της Τράπεζας της Ελλάδος, αλλά και της ΕΚΤ ή άλλης ΕΑΑ του ΕΕΜ.

¹⁵ Pillar 2 Requirement – P2R: συμπληρωματική κεφαλαιακή απαίτηση όταν η απαίτηση του Πυλώνα 1 υποεκτιμά ή δεν καλύπτει ορισμένους κινδύνους.

¹⁶ Pillar 2 Guidance – P2G: συστάσεις για πρόσθετο κεφάλαιο πέραν των δεσμευτικών απαιτήσεων, βάσει της επίδοσης της κάθε τράπεζας στο δυσμενές σενάριο των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων.

Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και Λιγότερο Σημαντικά Πιστωτικά Ιδρύματα

Για τα ΛΣΠΙ, η Τράπεζα της Ελλάδος διενεργεί συνεχή εποπτεία, με εξ αποστάσεως δραστηριότητες και επιτόπιους ελέγχους. Η ΕΚΤ διατηρεί έμμεσο εποπτικό ρόλο, με σκοπό να διασφαλίσει ότι οι εποπτικές δραστηριότητες των ΕΑΑ πληρούν υψηλά εποπτικά πρότυπα και εφαρμόζονται με ισότιμους όρους. Για την επίτευξη αυτού του σκοπού, η ΕΚΤ έχει τη δυνατότητα να εκδίδει Κανονισμούς, κατευθυντήριες γραμμές ή γενικές οδηγίες προς τις ΕΑΑ αναφορικά με την εποπτεία των ΛΣΠΙ και δύναται, με δική της πρωτοβουλία ή κατόπιν αιτήματος ΕΑΑ, να ασκεί η ίδια άμεσα εποπτικές εξουσίες για ένα ή περισσότερα ΛΣΠΙ. Επίσης, η ΕΚΤ έχει ορίσει τις διαδικασίες όσον αφορά τη σχέση της με τις ΕΑΑ για την εποπτεία των ΛΣΠΙ, όπως η κοινοποίηση στην ΕΚΤ ουσιωδών εποπτικών διαδικασιών για τα ΛΣΠΙ και η γνωστοποίηση σχεδίων ουσιωδών εποπτικών αποφάσεων επί των οποίων η ΕΚΤ μπορεί να εκφέρει γνώμη.

Ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων

Οι εποπτικές αρχές διενεργούν ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (stress tests) για να αξιολογήσουν την ανθεκτικότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων σε χρηματοπιστωτικές και οικονομικές διαταραχές, αλλά και για την επιμέτρηση ενός κινδύνου ή συνδυασμού κινδύνων υπό συγκεκριμένα δυσμενή σενάρια. Για τα ΣΠΙ, αυτό περιλαμβάνει τη διενέργεια των ετήσιων εποπτικών stress tests¹⁷ με σκοπό την υποστήριξη της ΕΔΕΑ. Στο πλαίσιο αυτό, διενεργούνται ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων για την αξιολόγηση της φερεγγυότητας των ιδρυμάτων ως μέρος των πανευρωπαϊκών ασκήσεων που πραγματοποιούνται κάθε δύο χρόνια υπό τον συντονισμό της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (ΕΑΤ) (European Banking Authority –EBA). Στα έτη κατά τα οποία δεν διεξάγονται πανευρωπαϊκές ασκήσεις, η ΕΚΤ πραγματοποιεί θεματικές ασκήσεις, εστιάζοντας σε συγκεκριμένες εποπτικές προτεραιότητες (όπως ο κλιματικός κίνδυνος το 2022 και η κυβερνοανθεκτικότητα το 2024).

Όσον αφορά τα ΛΣΠΙ, η Τράπεζα της Ελλάδος διενεργεί ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων σε τακτά χρονικά διαστήματα.

Κοινές διαδικασίες

Η Τράπεζα της Ελλάδος συνεργάζεται με την ΕΚΤ στις κοινές διαδικασίες που αφορούν τα ΣΠΙ και τα ΛΣΠΙ. Αυτές περιλαμβάνουν την αδειοδότηση, την ανάκληση άδειας λειτουργίας πιστωτικού ιδρύματος, καθώς και την έγκριση απόκτησης ή αύξησης ειδικής συμμετοχής σε πιστωτικό ίδρυμα. Η Τράπεζα της Ελλάδος αξιολογεί τις σχετικές αιτήσεις και υποβάλλει προτάσεις στην ΕΚΤ, η οποία λαμβάνει την τελική απόφαση.

Καλυμμένα ομόλογα και τιτλοποιήσεις

Η Τράπεζα της Ελλάδος είναι η αρμόδια αρχή για τη χορήγηση άδειας και την εποπτεία αναφορικά με την έκδοση προγραμμάτων καλυμμένων ομολόγων από πιστωτικά ιδρύματα που έχουν την έδρα τους στην Ελλάδα. Επιπρόσθετα, είναι αρμόδια για την εποπτεία του ειδικού πλαισίου για απλές, διαφανείς και τυποποιημένες τιτλοποιήσεις όταν ο εκδότης (ή η ανάδοχη οντότητα στην τιτλοποίηση) είναι πιστωτικό ίδρυμα ή άλλο ίδρυμα υπό την εποπτεία της.

Εποπτευόμενα πιστωτικά ιδρύματα

Κατά το έτος 2024, η Τράπεζα της Ελλάδος είχε υπό την εποπτεία της τις κατηγορίες ιδρυμάτων του Πίνακα 2.1:

Πίνακας 2.1

Αριθμός ΠΙ που λειτουργούν στην Ελλάδα (31.12.2024)

Ελληνικά ΣΠΙ	4
Ελληνικά ΛΣΠΙ	8
Υποκ/τα ΠΙ με έδρα εκτός ΕΕ	2
Υποκ/τα ΠΙ με έδρα σε κράτος-μέλος ΕΕ ¹	19

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

¹ Οι αρμοδιότητες της Τράπεζας της Ελλάδος αναλύονται στο Κεφάλαιο 2.1.1.

¹⁷ Άρθρο 100 της CRD.

2.1.1 Εποπτεία Σημαντικών Πιστωτικών Ιδρυμάτων

Τα Σημαντικά Πιστωτικά Ιδρύματα κατά το έτος 2024

Παρά τη γεωπολιτική αβεβαιότητα, ο ελληνικός τραπεζικός τομέας συνέχισε να επιδεικνύει ανθεκτικότητα το 2024. Η οργανική κερδοφορία των ελληνικών ΣΠΙ παρέμεινε υψηλή, βασιζόμενη κυρίως στα καθαρά έσοδα από τόκους, ενώ οι δείκτες αποδοτικότητας διαμορφώθηκαν σε ικανοποιητικά επίπεδα. Ως αποτέλεσμα, η κεφαλαιακή τους επάρκεια βελτιώθηκε περαιτέρω και υπερβαίνει κατά πολύ τις εποπτικές κεφαλαιακές απαιτήσεις. Υπό αυτό το πρίσμα, τα ΣΠΙ προχώρησαν εντός του 2024 σε διανομή μερισμάτων για πρώτη φορά μετά την ελληνική κρίση δημόσιου χρέους. Παράλληλα, συνεχίστηκε η πιστωτική επέκταση, η οποία επικεντρώθηκε κυρίως στις μεγάλες επιχειρήσεις και συγκεκριμένα στη χρηματοδότηση μεγάλων έργων στις υποδομές και κατασκευές. Σε αυτόν τον τομέα τα ΣΠΙ πέτυχαν ή υπερέβησαν τους στόχους τους, υποστηριζόμενα και από την αυξημένη ζήτηση για δανεισμό στο πλαίσιο του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Σημαντική συνεισφορά στην πιστωτική επέκταση είχε και ο κλάδος των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Ωστόσο, η χρηματοδότηση προς ιδιώτες δανειολήπτες παρέμεινε περιορισμένη, κυρίως λόγω των υψηλών επιτοκίων, τα οποία επηρέασαν αρνητικά τη ζήτηση, παρά την αυξανόμενη ανάγκη για κατοικίες. Η ποιότητα των στοιχείων ενεργητικού των τραπεζών βελτιώθηκε περαιτέρω, συγκλίνοντας πλέον προς τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Η ρευστότητα παραμένει ικανοποιητική, καθώς οι καταθέσεις κινήθηκαν ανοδικά και οι τράπεζες έχουν πλέον πλήρη πρόσβαση στις αγορές, ενώ οι αναβαθμίσεις της κρατικής πιστοληπτικής αξιολόγησης της Ελλάδας και των τραπεζικών ομίλων έχουν οδηγήσει σε μείωση του κόστους χρηματοδότησής τους. Τέλος, οι ελληνικές τράπεζες προχώρησαν σε μια σειρά από στρατηγικές επενδύσεις τόσο στην εγχώρια αγορά όσο και σε αγορές του εξωτερικού, με στόχο την ενίσχυση των αποτελεσμάτων τους και τη διαφοροποίηση των πηγών εσόδων τους.

Εξ αποστάσεως εποπτεία

Ως αποτέλεσμα της ΕΔΕΑ για το 2024, οι κεφαλαιακές απαιτήσεις του Πυλώνα 2 διατηρήθηκαν στα ίδια επίπεδα, κατά μέσο όρο, για το σύνολο των τεσσάρων ΣΠΙ¹⁸. Επιπρόσθετα, στο πλαίσιο των εποπτικών αποφάσεων του 2024 παρέμεινε η κοινή εποπτική απαίτηση για την εξασφάλιση εποπτικής έγκρισης πριν από τη διανομή μερίσματος για τα τέσσερα ΣΠΙ.

Τα υπόλοιπα εποπτικά μέτρα επικεντρώθηκαν κυρίως:

- στη διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου, με έμφαση στη διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων,
- στη διαχείριση του επιτοκιακού κινδύνου στο δανειακό χαρτοφυλάκιο (IRRBB),
- στην εσωτερική διακυβέρνηση, στον εσωτερικό έλεγχο και στην διαχείριση κινδύνων, συμπεριλαμβανομένων των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου και του πλαισίου διάθεσης ανάληψης κινδύνου,
- στη διαχείριση του κινδύνου ρευστότητας και την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης επάρκειας ρευστότητας.

Επιπλέον της ΕΔΕΑ, οι Μικτές Εποπτικές Ομάδες πραγματοποίησαν το 2024 στοχευμένες εποπτικές δραστηριότητες. Πιο συγκεκριμένα:

- **Διανομή κερδών:** Αξιολογήθηκε η μερισματική πολιτική των πιστωτικών ιδρυμάτων και τα αιτήματα για διανομή μερίσματος. Επιπλέον, εξετάστηκαν αιτήματα σχετικά με τα προγράμματα επαναγοράς μετοχών στο πλαίσιο της πολιτικής αποδοχών, καθώς και αιτήματα που αφορούσαν την επαναγορά στοιχείων των ιδίων κεφαλαίων.
- **Επιχειρηματικό μοντέλο:** Αξιολογήθηκαν τα επιχειρηματικά σχέδια των τραπεζών για την επόμενη τριετία ως προς τη βιωσιμότητα και μελλοντική διατηρησιμότητα των επιχειρηματικών τους μοντέλων, με έμφαση στις στρατηγικές διαφοροποίησης των πηγών κερδοφορίας και στον περαιτέρω περιορισμό των λειτουργικών εξόδων.
- **Πιστωτικός κίνδυνος:** Έμφαση δόθηκε στα χαρτοφυλάκια των ρυθμισθέντων δανείων, με τις Μικτές Εποπτικές Ομάδες να συμμετέχουν σε σχετική οριζόντια άσκηση του EEM (deep dive), όπου αξιολογήθηκαν οι πολιτικές και διαδικασίες παροχής ρυθμίσεων, τα μέτρα των ρυθμίσεων, οι μέθοδοι αξιολόγησης της βιωσιμότητας των

¹⁸ [Pillar 2 requirements \(P2R\) and leverage ratio Pillar 2 requirements \(P2R-LR\)](#).

ρυθμίσεων, καθώς και οι διαδικασίες παρακολούθησης της αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητάς τους. Επιπλέον, στο πλαίσιο της αξιολόγησης του πιστωτικού κινδύνου εξετάστηκε η συμμόρφωση των πιστωτικών ιδρυμάτων με τις Κατευθυντήριες Γραμμές της EAT (EBA/GL/2020/06) αναφορικά με τη χορήγηση και την παρακολούθηση των δανείων.

- **Εταιρική Διακυβέρνηση:** Διενεργήθηκε θεματική επισκόπηση αναφορικά με την πολιτική αποδοχών των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) και των επικεφαλής Κρίσιμων Λειτουργιών. Επίσης, αξιολογήθηκε η συλλογική καταλληλότητα του Δ.Σ., ώστε να αποτυπώνεται ένα ικανοποιητικά ευρύ φάσμα γνώσεων, δεξιοτήτων και εμπειρίας, λαμβάνοντας υπόψη το επιχειρηματικό μοντέλο του πιστωτικού ιδρύματος και τους κινδύνους που αντιμετωπίζει.
- **Λειτουργικός κίνδυνος:** Ιδιαίτερη βαρύτητα δόθηκε στη διαχείριση των δαπανών που σχετίζονται με νομικές υποθέσεις. Επιπρόσθετα, πραγματοποιήθηκε εκτενής αξιολόγηση των κινδύνων που προκύπτουν από τις συμβάσεις εξωτερικής ανάθεσης, ενώ παράλληλα εξετάστηκε το πλαίσιο επιχειρησιακής συνέχειας των τραπεζών. Όσον αφορά τον κίνδυνο ΤΠΕ και ασφάλειας, οι Μικτές Εποπτικές Ομάδες εστίασαν σε περιοχές όπως η κυβερνοασφάλεια, η διακυβέρνηση, η διαχείριση αλλαγών, οι εξωτερικές αναθέσεις κρίσιμων υπηρεσιών ΤΠΕ, καθώς και η παρακολούθηση σημαντικών έργων στον τομέα αυτό. Επίσης, υποστηρίχθηκε η άσκηση προσομοίωσης της ΕΚΤ σχετικά με την ανθεκτικότητα των τραπεζών έναντι κυβερνοεπιθέσεων και ενσωματώθηκαν τα αποτελέσματά της στις εποπτικές ενέργειες. Τέλος, αξιολογήθηκαν οι ενέργειες των πιστωτικών ιδρυμάτων για τη συμμόρφωσή τους με τον κανονισμό DORA, μέσω ερωτηματολογίων αυτοαξιολόγησης και συναντήσεων.
- **Κίνδυνος ρευστότητας:** Πραγματοποιήθηκαν θεματικές επισκοπήσεις σχετικά με τη βιωσιμότητα των Σχεδίων Χρηματοδότησης, την καταλληλότητα των Σχεδίων Ρευστότητας Έκτακτης Ανάγκης και τις δυνατότητες βελτιστοποίησης της διαχείρισης των διαθέσιμων ενεχύρων.
- **Κλιματικός κίνδυνος:** Για τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους, το 2023 και το 2024 ήταν, για τα ελληνικά ΣΠΙ, περίοδος αποκατάστασης των αδυναμιών που είχαν εντοπιστεί στο πλαίσιο τόσο προηγούμενων κύκλων ΕΔΕΑ όσο και της θεματικής επισκόπησης που πραγματοποίησε η ΕΚΤ το 2022. Οι εν λόγω αδυναμίες αφορούσαν κυρίως την υποβολή αξιόπιστων επιχειρησιακών σχεδίων που να ενσωματώνουν τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους τους οποίους αντιμετωπίζουν τα ΣΠΙ, την ενσωμάτωση των εν λόγω κινδύνων στη διαδικασία χορήγησης δανείων και τη δημοσιοποίηση πληροφοριών για την ενίσχυση της διαφάνειας στο πεδίο αυτό.
- **Σχέδια ανάκαμψης:** Αξιολογήθηκαν τα σχέδια ανάκαμψης¹⁹, με έμφαση στη διακυβέρνησή τους, στους δείκτες οικονομικής κατάστασης, στα σενάρια ακραίων καταστάσεων και στις διαθέσιμες στρατηγικές ανάκαμψης. Η διαδικασία πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με το ΕΣΕ. Επιπλέον, στο πλαίσιο της συνεργασίας με τις εποπτικές αρχές τρίτων χωρών που δεν υπάγονται στον ΕΕΜ, ζητήθηκε από τις εποπτικές ομάδες τους η γνώμη τους επί των σχεδίων ανάκαμψης των σημαντικών νομικών οντοτήτων (material legal entities) για τα ελληνικά ΣΠΙ που δραστηριοποιούνται στις χώρες αυτές. Τα αποτελέσματα συζητήθηκαν στο σώμα εποπτών (college of supervisors)²⁰ και εκδόθηκαν οι σχετικές κοινές αποφάσεις.
- **Συνεργασία με άλλους εποπτικούς φορείς:** Πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις από τους επόπτες στις διοικήσεις των θυγατρικών των ελληνικών τραπεζικών ομίλων εντός ΕΕΜ, όπου οι Μικτές Εποπτικές Ομάδες συνεργάστηκαν με τις τοπικές εποπτικές αρχές για την ανταλλαγή πληροφοριών και την ενίσχυση της εποπτείας. Για θυγατρικές εκτός ΕΕΜ, διοργανώθηκαν σώματα εποπτών με τους αρμόδιους επόπτες. Τέλος, πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις για την ανταλλαγή πληροφοριών και τη συζήτηση εποπτικών θεμάτων με τις αρμόδιες ομάδες του ΕΣΕ στο πλαίσιο συνεργασίας του ΕΜΕ.

Επιτόπιοι έλεγχοι

Αναφορικά με τους επιτόπιους ελέγχους στα ΣΠΙ, διευκρινίζεται ότι η ανάγκη διενέργειάς τους καθορίζεται από τη Μικτή Εποπτική Ομάδα, λαμβάνοντας υπόψη τη συνολική εποπτική στρατηγική, το πρόγραμμα εποπι-

¹⁹ Το σχέδιο ανάκαμψης είναι ένα στρατηγικό πλάνο που καταρτίζουν τα πιστωτικά ιδρύματα για την αποκατάσταση της χρηματοοικονομικής τους θέσης και της ρευστότητάς τους σε σενάρια ακραίων καταστάσεων.

²⁰ Ομάδα που αποτελείται από επόπτες της χώρας στην οποία εδρεύει ένα πιστωτικό ίδρυμα και των χωρών στις οποίες αυτή δραστηριοποιείται. Στόχος είναι η ανταλλαγή πληροφοριών και η καλύτερη κατανόηση του προφίλ κινδύνου του πιστωτικού ιδρύματος.

κού ελέγχου και τα χαρακτηριστικά του πιστωτικού ιδρύματος. Το ετήσιο πρόγραμμα ελέγχων για τα τέσσερα ελληνικά ΣΠΙ, το οποίο αφορά τους ελέγχους που θα πραγματοποιηθούν στο επερχόμενο έτος, καταρτίζεται σε στενή συνεργασία μεταξύ της Τράπεζας της Ελλάδος και των αρμόδιων μονάδων²¹ του ΕΕΜ, και εγκρίνεται από το Εποπτικό Συμβούλιο της ΕΚΤ.

Οι επιτόπιοι έλεγχοι στα ΣΠΙ μπορούν να διενεργηθούν είτε αποκλειστικά από επιθεωρητές της Τράπεζας της Ελλάδος είτε σε συνεργασία με επιθεωρητές του ΕΕΜ ή/και άλλων εθνικών εποπτικών αρχών, οπότε χαρακτηρίζονται ως μικτοί (mixed-team missions). Στην περίπτωση που επικεφαλής του ελέγχου (Head of Mission – HoM) είναι επιθεωρητής από την ΕΚΤ ή από εποπτική αρχή άλλης χώρας, διαφορετικής από τη χώρα καταγωγής (home country) του πιστωτικού ιδρύματος, ο έλεγχος χαρακτηρίζεται ως διασυνοριακός (cross-border mission). Η ομάδα ελέγχου ενδέχεται να υποστηρίζεται από εξωτερικούς συμβούλους, όταν αυτό κρίνεται απαραίτητο. Ο επικεφαλής και οι επιθεωρητές-μέλη διορίζονται από τον ΕΕΜ. Οι επιτόπιοι έλεγχοι διενεργούνται με βάση τα εγχειρίδια που έχουν αναπτυχθεί από τον ΕΕΜ και τα οποία περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, θέματα σύστασης ομάδων ελέγχων, προετοιμασίας και οργάνωσης του ελέγχου, προτεινόμενο χρονοδιάγραμμα ανά στάδιο ελέγχου, αναλυτική μεθοδολογία (ανά κίνδυνο) διεξαγωγής του ελέγχου, καθώς και οδηγίες σύνταξης πορισμάτων.

Επιτόπιοι έλεγχοι 2024

Κατά τη διάρκεια του 2024, στα ελληνικά ΣΠΙ διενεργήθηκαν οκτώ έλεγχοι οι οποίοι επικεντρώθηκαν στον πιστωτικό κίνδυνο και στην εταιρική διακυβέρνηση. Ειδικότερα, οι έλεγχοι στόχευσαν στην αξιολόγηση:

- των διαδικασιών και κριτηρίων χορήγησης των νέων πιστοδοτήσεων επιχειρηματικής τραπεζικής, καθώς και της ποιότητας του εν λόγω χαρτοφυλακίου, ενσωματώνοντας επίσης την εξέταση των θεμάτων κλιματικής αλλαγής,
- της συμμόρφωσης με τις αρχές της Επιτροπής της Βασιλείας για την Εποπτεία του Τραπεζικού Συστήματος σχετικά με τη συγκέντρωση δεδομένων κινδύνου και την υποβολή σχετικών αναφορών (BCBS 239, Risk Data Aggregation and Risk Reporting – RDARR), ιδίως όσον αφορά τα δεδομένα για τον πιστωτικό κίνδυνο,
- της λειτουργίας της κανονιστικής συμμόρφωσης, καθώς και
- του πλαισίου εξωτερικών αναθέσεων (outsourcing) όσον αφορά τον κίνδυνο ΤΠΕ και ασφάλειας.

Παράλληλα, εντός του 2024 ολοκληρώθηκαν τέσσερις έλεγχοι οι οποίοι είχαν ξεκινήσει το 2023, με βάση το πρόγραμμα ελέγχων που είχε καταρτιστεί για το εν λόγω έτος. Οι συγκεκριμένοι έλεγχοι είχαν ως επιμέρους αντικείμενα την αξιολόγηση:

- του πιστωτικού κινδύνου του χαρτοφυλακίου επαγγελματικών ακινήτων (Commercial Real Estate) και του σχετικού πλαισίου διαχείρισης κινδύνων και εκτιμήσεων των ακινήτων
- των υποδειγμάτων πιστωτικού κινδύνου για τον υπολογισμό συλλογικών προβλέψεων σύμφωνα με το Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) 9, καθώς και
- των διαδικασιών διαχείρισης του κινδύνου ρευστότητας.

Με βάση τα ανωτέρω, οι έλεγχοι που διεξήχθησαν κατά τη διάρκεια του 2024 ανήλθαν συνολικά σε δώδεκα²² και παρουσιάζονται στον Πίνακα 2.2 ανά περιοχή κινδύνου. Από αυτούς, οι οκτώ διενεργήθηκαν με επικεφαλής επιθεωρητές της Τράπεζας της Ελλάδος και οι τέσσερις με επικεφαλής από την ΕΚΤ ή άλλη εθνική αρμόδια αρχή.

²¹ Αυτές είναι οι Μικτές Εποπτικές Ομάδες (JSTs) και τα Τμήματα της Γενικής Διεύθυνσης Επιτόπιων Επιθεωρήσεων και Επιθεωρήσεων Εσωτερικών Υποδειγμάτων της ΕΚΤ (DG On-Site & Internal Model Inspections – DG OMI).

²² Ορισμένοι έλεγχοι από αυτούς αποτέλεσαν μέρος «εκστρατείας επιτόπιων ελέγχων» σε επίπεδο ΕΕΜ. Οι εκστρατείες περιλαμβάνουν ελέγχους σε διαφορετικά ιδρύματα και χώρες, υπό την εποπτεία μίας κοινής συντονιστικής ομάδας σε επίπεδο ΕΚΤ, με εναρμονισμένο σκοπό και μεθοδολογία, επιτρέποντας τη συγκριτική ανάλυση των αποτελεσμάτων των ελέγχων.

Πίνακας 2.2**Επιτόπιοι έλεγχοι σε σημαντικά πιστωτικά ιδρύματα το 2024 ανά περιοχή κινδύνου**

Περιοχή Κινδύνου	Πλήθος ελέγχων	Επικεφαλής από την Τράπεζα της Ελλάδος
Πιστωτικός Κίνδυνος	7	6
Εταιρική Διακυβέρνηση	3	1
Κίνδυνος Ρευστότητας	1	-
Κίνδυνος ΤΠΕ & ασφάλειας / Εξωτερική Ανάθεση	1	1
Σύνολο ελέγχων	12	8
Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.		

Από το σύνολο των προαναφερθέντων ελέγχων, σημειώνεται ότι επτά έλεγχοι ολοκληρώθηκαν το 2024 και τα τελικά πορίσματά τους διαβιβάστηκαν στα εποπτευόμενα ιδρύματα. Επιπλέον, επιθεωρητές της Τράπεζας της Ελλάδος συνέδραμαν σε τρεις διασυσνοριακούς ελέγχους σε ΣΠΙ του εξωτερικού, είτε ως επικεφαλής είτε ως μέλη ομάδων ελέγχων.

Βασικά ευρήματα επιτόπιων ελέγχων στα ελληνικά ΣΠΙ

Αναφορικά με τους ελέγχους πιστωτικού κινδύνου, διαπιστώθηκαν αδυναμίες οι οποίες προέκυψαν, μεταξύ άλλων, από δειγματοληπτική εξέταση πιστούχων. Ειδικότερα, εντοπίστηκαν ελλείψεις στην αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας των δανειοληπτών κατά τη χορήγηση νέων δανείων, στις διαδικασίες αναγνώρισης και κατηγοριοποίησης των ανοιγμάτων με βάση τον κίνδυνο, στο σύστημα έγκαιρου εντοπισμού προβληματικών πιστώσεων (Early Warning System), καθώς και στον υπολογισμό των παραμέτρων των προβλέψεων απομείωσης.

Στους ελέγχους εταιρικής διακυβέρνησης οι οποίοι αφορούσαν τη συγκέντρωση δεδομένων κινδύνου και την υποβολή σχετικών αναφορών (BCBS 239), εντοπίστηκαν, μεταξύ άλλων, ελλείψεις στο πλαίσιο αναφοράς κινδύνου, αδυναμίες στην αρχιτεκτονική των δεδομένων και στις υποδομές πληροφορικής, καθώς επίσης και αδυναμίες στον έλεγχο της ποιότητας των δεδομένων.

Τα ανωτέρω ευρήματα συνάδουν με τα αποτελέσματα των αντίστοιχων ελέγχων που πραγματοποιήθηκαν σε άλλα ΣΠΙ του ΕΕΜ.

2.1.2 Εποπτεία Λιγότερο Σημαντικών Πιστωτικών Ιδρυμάτων, υποκαταστημάτων με έδρα σε τρίτη χώρα ή με έδρα σε κράτος-μέλος της ΕΕ

Α. Εποπτεία Λιγότερο Σημαντικών Πιστωτικών Ιδρυμάτων

Τα Λιγότερο Σημαντικά Πιστωτικά Ιδρύματα το 2024

Το 2024 χαρακτηρίστηκε από σημαντικές εξελίξεις στον τομέα των ΛΣΠΙ, με κυριότερη τη συγχώνευση δύο ιδρυμάτων, η οποία οδήγησε στη δημιουργία του μεγαλύτερου ΛΣΠΙ στην ελληνική αγορά και συνεπώς σε αναδιάρθρωση του κλάδου και ενίσχυση της δυναμικής του. Η λειτουργική κερδοφορία των ιδρυμάτων παρέμεινε σε ικανοποιητικά επίπεδα, αν και επηρεάστηκε από τη σταδιακή μείωση των επιτοκίων στο δεύτερο εξάμηνο του έτους, η οποία είχε επίδραση στο καθαρό επιτοκιακό περιθώριο. Παράλληλα, τα αποτελέσματα επιβαρύνθηκαν από τις προβλέψεις που σχηματίστηκαν στο πλαίσιο της προαναφερθείσας συγχώνευσης και της ένταξης των ΜΕΔ στο πρόγραμμα κρατικών εγγυήσεων “Ηρακλής”.

Η ποιότητα των χαρτοφυλακίων του κλάδου βελτιώθηκε αισθητά, έπειτα από τις προσπάθειες όλων των ΛΣΠΙ να μειώσουν το ύψος των ΜΕΔ μέσω της ένταξης στο πρόγραμμα “Ηρακλής”, των ρυθμίσεων, των διαγραφών, καθώς και των αναγκαστικών εκτελέσεων. Η πιστωτική επέκταση των ΛΣΠΙ συνεχίστηκε και το 2024, με τα ΛΣΠΙ να εστιάζουν στην παροχή χρηματοδότησης σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις, με έμφαση στους κλάδους της ενέργειας και των κατασκευών.

Η ρευστότητα των ΛΣΠΙ διαμορφώθηκε σε ικανοποιητικό επίπεδο. Κύρια πηγή ρευστότητας παρέμειναν οι καταθέσεις πελατών, οι οποίες αυξήθηκαν σημαντικά εντός του έτους.

Εξ αποστάσεως εποπτεία

Η Τράπεζα της Ελλάδος εφαρμόζει τη μεθοδολογία του ΕΕΜ στην εποπτεία των ΛΣΠΙ, προσαρμόζοντας τη συχνότητα και την ένταση των εποπτικών της ενεργειών με βάση το μέγεθος και το προφίλ κινδύνου των ιδρυμάτων σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας. Στην αρχή κάθε έτους η Τράπεζα της Ελλάδος εντοπίζει τους σημαντικότερους κινδύνους για τον κλάδο, καθορίζει τις εποπτικές της προτεραιότητες και σχεδιάζει αντίστοιχες εποπτικές ενέργειες για κάθε ΛΣΠΙ.

Για το 2024, οι κύριοι κίνδυνοι περιλάμβαναν τον πιστωτικό κίνδυνο και ειδικότερα τη διαχείριση των ΜΕΔ, την εταιρική διακυβέρνηση, τον αντίκτυπο της νομισματικής πολιτικής στη βιωσιμότητα του επιχειρηματικού μοντέλου των ΛΣΠΙ, τον λειτουργικό κίνδυνο, με έμφαση στους κινδύνους πληροφοριακών συστημάτων, και τον κλιματικό κίνδυνο. Η ΕΔΕΑ ολοκληρώθηκε με την επιβολή πρόσθετων κεφαλαιακών απαιτήσεων του Πυλώνα 2, καθώς και την επιβολή εποπτικών μέτρων και συστάσεων. Παρακάτω παρατίθενται οι κύριες εποπτικές ενέργειες για το 2024 στο πλαίσιο της ΕΔΕΑ και άλλων οριζόντιων δραστηριοτήτων. Ειδικότερα, η Τράπεζα της Ελλάδος:

- **Επιχειρηματικό μοντέλο:** Αξιολόγησε τα επιχειρηματικά σχέδια των ΛΣΠΙ για τη διασφάλιση της βιωσιμότητας και της διατηρησιμότητας του επιχειρηματικού τους μοντέλου, καθώς και την ικανότητα των ΛΣΠΙ να τα εφαρμόσουν. Στο πλαίσιο αυτής της αξιολόγησης, εξέτασε τα Σχέδια Δράσης των ΛΣΠΙ για την αναγνώριση και διαχείριση των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων. Επιπλέον, παρακολούθησε την υλοποίηση των επιχειρηματικών σχεδίων και ιδιαίτερα των Σχεδίων Κεφαλαιακής Ενίσχυσης των ΛΣΠΙ των οποίων η κεφαλαιακή θέση αξιολογήθηκε ως αδύναμη.
- **Πιστωτικός κίνδυνος:** Έδωσε ιδιαίτερη βαρύτητα στην έκθεση των ΛΣΠΙ στον πιστωτικό κίνδυνο, ο οποίος αποτελεί τον σημαντικότερο κίνδυνο, λαμβάνοντας υπόψη το επιχειρηματικό μοντέλο των ΛΣΠΙ. Υπό αυτό το πρίσμα, ζήτησε από τα ιδρύματα με υψηλούς δείκτες ΜΕΔ να υποβάλουν σχέδια μείωσης των ΜΕΔ, τα οποία αξιολόγησε ως προς την πληρότητά τους και την επάρκεια των προβλέψεων έναντι του πιστωτικού κινδύνου.
- **Εταιρική διακυβέρνηση:** Αξιολόγησε την επάρκεια των Συστημάτων Εσωτερικής Διακυβέρνησης και Εσωτερικού Ελέγχου και ζήτησε την υλοποίηση διορθωτικών ενεργειών σε σχέση με τη λειτουργία κρίσιμων μονάδων, καθώς και την αντιμετώπιση των αδυναμιών του συστήματος διοικητικών πληροφοριών. Σε συνέχεια οριζόντιας άσκησης που διενεργήθηκε σε συνεργασία με την ΕΚΤ το 2023 για την επάρκεια της σύνθεσης και λειτουργίας των Διοικητικών Συμβουλίων, παρακολούθησε τη συμμόρφωση των ΛΣΠΙ με τις σχετικές συστάσεις. Επιπλέον, το 2024 διενήργησε αντίστοιχη άσκηση και για την επάρκεια της σύνθεσης και λειτουργίας των Επιτροπών Ελέγχου.
- **Λειτουργικός κίνδυνος:** Αναφορικά με τους κινδύνους ΤΠΕ και ασφάλειας, αξιολόγησε τους μηχανισμούς διαχείρισης και την ετοιμότητα των ιδρυμάτων ως προς τη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις του νέου Κανονισμού DORA. Επίσης, παρακολούθησε την πρόοδο των εργασιών της λειτουργικής συγχώνευσης και ενοποίησης συστημάτων των ιδρυμάτων που ήταν σε διαδικασία συγχώνευσης κατά το έτος 2024. Παράλληλα, έδωσε ιδιαίτερη βαρύτητα στην αξιολόγηση της προόδου αναφορικά με την υλοποίηση ενεργειών για την ενίσχυση των μέτρων μείωσης της απάτης στην ηλεκτρονική τραπεζική. Τέλος, παρακολούθησε και αξιολόγησε την εφαρμογή του Κανονισμού 389/2018, ιδίως σχετικά με την άρση εμποδίων από τις Διεπαφές Προγραμματισμού Εφαρμογών (Application Programming Interface – API²³), τις διαδικασίες ενσωμάτωσης καρτών σε ψηφιακά πορτοφόλια και τις τυχόν εφαρμοζόμενες εξαιρέσεις από τον μηχανισμό ισχυρής ταυτοποίησης πελάτη (Strong Customer Authentication – SCA).
- **Κίνδυνος ρευστότητας:** Εστίασε την προσοχή της στη βραχυπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη κατάσταση ρευστότητας των ΛΣΠΙ και στην επάρκεια των διαδικασιών διαχείρισης του κινδύνου.
- **Σχέδια ανάκαμψης:** Διεξήγαγε την ετήσια αξιολόγηση των σχεδίων ανάκαμψης των ΛΣΠΙ και απηύθυνε εξειδικευμένες και αναλυτικές συστάσεις προς βελτίωση των σχεδίων ανά θεματική περιοχή.

²³ Σύμφωνα με την Οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις πληρωμές, Payment Services Directive 2 - PSD 2.

Σημειώνεται τέλος ότι, σε συνέχεια άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων που διενεργήθηκε στα ΛΣΠΙ κατά την περίοδο Οκτωβρίου 2023-Φεβρουαρίου 2024, η Τράπεζα της Ελλάδος επέβαλε το 2024 σε όλα τα ΛΣΠΙ περιθώριο κεφαλαιακής κατεύθυνσης του Πυλώνα 2.

Πλάνισιο 2.1

Κλιματικοί και περιβαλλοντικοί κίνδυνοι στα Λιγότερο Σημαντικά Πιστωτικά Ιδρύματα

Η Τράπεζα της Ελλάδος, κατά το 2024, προέβη σε στοχευμένες εποπτικές ενέργειες με αποδέκτες τα ΛΣΠΙ για τη διαχείριση και αντιμετώπιση των κινδύνων που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή και το περιβάλλον. Συγκεκριμένα, λαμβάνοντας υπόψη την αρχή της αναλογικότητας και αξιοποιώντας τον Οδηγό της ΕΚΤ¹ σχετικά με τους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους, συνέστησε στα ΛΣΠΙ να προχωρήσουν στη δημιουργία και την εφαρμογή σχεδίων δράσης για τον εντοπισμό και τη διαχείριση αυτών των κινδύνων σύμφωνα με τις εποπτικές προσδοκίες του ΕΕΜ. Στο πλαίσιο αυτό, η Τράπεζα της Ελλάδος επέστησε την προσοχή των ΛΣΠΙ στην ανάγκη, μεταξύ άλλων, να κατανοούν τις επιπτώσεις των κινδύνων αυτών στο επιχειρηματικό περιβάλλον εντός του οποίου λειτουργούν και να τους ενσωματώνουν στην επιχειρηματική στρατηγική τους και στις διαδικασίες διαχείρισης και ανάληψης κινδύνων. Έπειτα, παρακολούθησε και αξιολόγησε την πρόοδο των ΛΣΠΙ στην υλοποίηση των απαιτούμενων ενεργειών.

Επιπρόσθετα, η Τράπεζα της Ελλάδος εμπλούτισε κατάλληλα, με βάση τα παραπάνω, τις προδιαγραφές της Διαδικασίας Αξιολόγησης της Επάρκειας του Εσωτερικού Κεφαλαίου (ΔΑΕΕΚ)², καθώς και τη μεθοδολογία της ΕΔΕΑ, ώστε να εξετάζει το επίπεδο ενσωμάτωσης των κλιματικών και περιβαλλοντικών κινδύνων σε επιμέρους περιοχές.

Τέλος, κατά το 2024 η Τράπεζα της Ελλάδος διοργάνωσε ημερίδα με τη συμμετοχή στελεχών της χρηματοπιστωτικής αγοράς, με στόχο την ενίσχυση της πληροφόρησης και την αύξηση της ευαισθητοποίησής τους σχετικά με αυτούς τους κινδύνους και την εποπτική τους αντιμετώπιση.

¹ ECB Guide on climate-related and environmental risks, 2020.

² Internal Capital Adequacy Assessment Process (ICAAP).

Επιτόπιοι έλεγχοι

Οι επιτόπιοι έλεγχοι για τα ΛΣΠΙ διενεργούνται σύμφωνα με τη μεθοδολογία του ΕΕΜ που ακολουθείται για τους επιτόπιους ελέγχους των ΣΠΙ, τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας, δηλαδή λαμβάνοντας υπόψη το μέγεθος, τις δραστηριότητες και το προφίλ κινδύνου του εποπτευόμενου πιστωτικού ιδρύματος.

Κατά τη διάρκεια του 2024 διεξήχθησαν δύο έλεγχοι σε ΛΣΠΙ. Ο ένας εξ αυτών είχε κύριο αντικείμενο την αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου, συμπεριλαμβάνοντας την εξέταση της ποιότητας του χαρτοφυλακίου επιχειρηματικών δανείων και την επισκόπηση των διαδικασιών για την κατηγοριοποίηση των ανοιγμάτων, τον υπολογισμό προβλέψεων απομείωσης δανείων και τη διαχείριση εξασφαλίσεων. Ο δεύτερος έλεγχος αφορούσε την αξιολόγηση της διαχείρισης κινδύνων ΤΠΕ και ασφάλειας.

Β. Εποπτεία υποκαταστημάτων Πιστωτικών Ιδρυμάτων με έδρα σε τρίτη χώρα (εκτός ΕΕ)

Στην ελληνική τραπεζική αγορά δραστηριοποιούνται δύο υποκαταστήματα πιστωτικών ιδρυμάτων τα οποία έχουν έδρα σε χώρα εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης (υποκαταστήματα τρίτων χωρών). Για την εποπτεία αυτών η Τράπεζα της Ελλάδος εφαρμόζει την ίδια μεθοδολογία και υλοποιεί παρόμοιες εποπτικές δραστηριότητες με εκείνες των ΛΣΠΙ, προσαρμοσμένες στις ιδιαιτερότητες της λειτουργίας τους. Σημειώνεται ότι δεν διαθέτουν Διοικητικό Συμβούλιο, τα κεφάλαια και η ρευστότητά τους παρέχονται από το μητρικό πιστωτικό ίδρυμα και η λειτουργία τους επηρεάζεται από το μακροοικονομικό περιβάλλον της χώρας καταγωγής του μητρικού πιστωτικού ιδρύματος. Επιπρόσθετα, το μέγεθός τους είναι ιδιαίτερα μικρό.

Το β' εξάμηνο του 2024 η Τράπεζα της Ελλάδος εκκίνησε την προβλεπόμενη στο άρθρο 89 του ν. 4261/2014 ΕΔΕΑ για τα δύο υποκαταστήματα. Η διαδικασία ολοκληρώθηκε εντός του α' τριμήνου του 2025 και κατέληξε στην επιβολή πρόσθετων κεφαλαιακών απαιτήσεων του Πυλώνα 2, καθώς και σε εποπτικά μέτρα και συστάσεις που αφορούσαν, μεταξύ άλλων, την εταιρική διακυβέρνηση και τον λειτουργικό κίνδυνο.

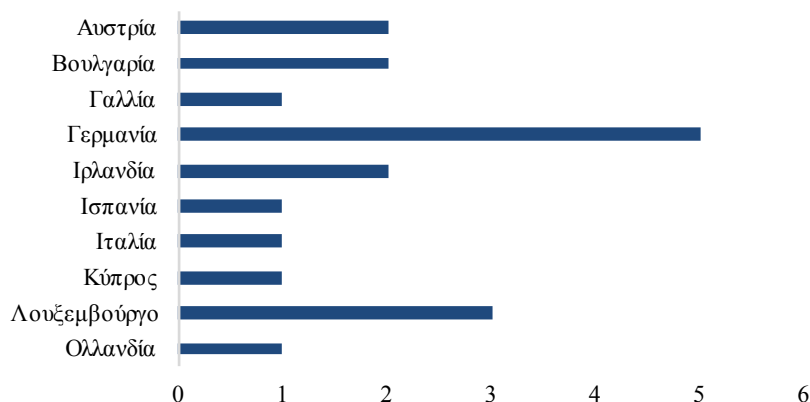
Γ. Εποπτεία Πιστωτικών Ιδρυμάτων με έδρα σε κράτος-μέλος της ΕΕ που παρέχουν υπηρεσίες με καθεστώς ελεύθερης εγκατάστασης

Με στοιχεία Δεκεμβρίου 2024, 19 πιστωτικά ιδρύματα με έδρα σε κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρέχουν υπηρεσίες στην Ελλάδα μέσω υποκαταστημάτων. Τα ιδρύματα αυτά εποπτεύονται από την αρμόδια αρχή του κράτους-μέλους όπου έχει την έδρα του το μητρικό πιστωτικό ίδρυμα²⁴.

Διάγραμμα 2.1

Πιστωτικά Ιδρύματα με έδρα σε κράτος-μέλος της ΕΕ που παρέχουν υπηρεσίες με καθεστώς ελεύθερης εγκατάστασης

(αριθμός υποκ/των στην Ελλάδα ανά κράτος-μέλος καταγωγής)

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Η εποπτεία που ασκεί η Τράπεζα της Ελλάδος στα υποκαταστήματα αυτά αφορά την εφαρμογή των διατάξεων για την πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ΞΧ/ΧΤ) και των διατάξεων για τη διαφάνεια των συναλλαγών. Οι δραστηριότητες της Τράπεζας της Ελλάδος σε θέματα ΞΧ/ΧΤ επισκοπούνται στο Κεφάλαιο 4. Επισημαίνεται ότι οι καταθέσεις που δέχονται τα εν λόγω υποκαταστήματα καλύπτονται από το σύστημα εγγύησης καταθέσεων που λειτουργεί στο κράτος-μέλος καταγωγής.

Πλαίσιο 2.2

Συμμετοχή της Τράπεζας της Ελλάδος στην Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών

Η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (EAT) είναι ανεξάρτητη αρχή της ΕΕ, με αποστολή τη θέσπιση ενιαίων κανόνων για τις τράπεζες της ΕΕ, την διασφάλιση ίσων όρων ανταγωνισμού και την προστασία των καταναλωτών χρηματοοικονομικών υπηρεσιών. Ο πιο σημαντικός στόχος της είναι να συμβάλλει στην χρηματοπιστωτική σταθερότητα της ΕΕ. Η EAT είναι επιφορτισμένη με το έργο της εξασφάλισης αποτελεσματικού επιπέδου προληπτικής ρύθμισης και εποπτείας του ευρωπαϊκού τραπεζικού τομέα. Σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 1093/2010, η EAT συμβάλλει, μέσω της ανάπτυξης τεχνικών προτύπων και κατευθυντήριων γραμμών και συστάσεων, στη δημιουργία ενός ενιαίου ευρωπαϊκού εγχειριδίου εποπτικών κανόνων και πρακτικών για τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα σε ολόκληρη την ΕΕ. Μαζί με άλλες ευρωπαϊκές εποπτικές αρχές, όπως η Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών¹ και η Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων², εντάσσεται στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Χρηματοοικονομικής Εποπτείας³.

Η Τράπεζα της Ελλάδος συμμετέχει ενεργά στην EAT, κυρίως μέσω της συμμετοχής της στα δύο κύρια διοικητικά όργανα της Αρχής:

¹ European Securities and Markets Authority – ESMA.

² European Insurance and Occupational Pensions Authority – EIOPA.

³ European System of Financial Supervision – ESFS.

²⁴ ΠΙ που εδρεύουν σε κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και επιθυμούν να παρέχουν υπηρεσίες στην Ελλάδα χωρίς εγκατάσταση, οφείλουν να ενημερώσουν την Τράπεζα της Ελλάδος, η οποία όμως επίσης δεν ασκεί εποπτεία επί των δραστηριοτήτων τους.

- Το **Συμβούλιο Εποπτών (Board of Supervisors)**, το κύριο όργανο λήψης αποφάσεων σχετικά με τις πολιτικές, συμπεριλαμβανομένων αποφάσεων με τις οποίες υιοθετούνται τεχνικά πρότυπα, κατευθυντήριες γραμμές, γνώμες και εκθέσεις.
- Το **Συμβούλιο Διοίκησης (Management Board)**, το οποίο διασφαλίζει ότι η ΕΑΤ φέρει εις πέρας την αποστολή της. Προς το σκοπό αυτό, προτείνει, μεταξύ άλλων, το ετήσιο πρόγραμμα εργασιών, τον ετήσιο προϋπολογισμό, το σχέδιο πολιτικής για το προσωπικό και την ετήσια έκθεση.

Επιπλέον, η Τράπεζα της Ελλάδος συμμετέχει σε όλες τις εσωτερικές επιτροπές και ομάδες εργασίας της ΕΑΤ, που ασχολούνται με θέματα όπως η εποπτεία, οι κίνδυνοι και η καινοτομία, το νομικό πλαίσιο και η χάραξη πολιτικής, η εξυγίανση, η προστασία των καταναλωτών, η χρηματοπιστωτική καινοτομία κ.ά.

2.1.3 Εποπτικές ασκήσεις

Σημαντικά Πιστωτικά Ιδρύματα

Άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων σχετικά με την ανθεκτικότητα έναντι κυβερνοαπειλών

Η Τράπεζα της Ελλάδος συμμετείχε στην άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων που διενήργησε η ΕΚΤ το 2024 για την αξιολόγηση της ανθεκτικότητας των τραπεζών έναντι κυβερνοεπιθέσεων (Cyber Resilience Stress Test).

Η άσκηση διενεργήθηκε στα ΣΠΙ και είχε στόχο να εκτιμήσει τον βαθμό ανταπόκρισης και ανάκαμψης από μια επιτυχημένη κυβερνοεπίθεση, η οποία, βάσει ενός υποθετικού σεναρίου, κατάφερε να παρακάμψει όλα τα προληπτικά μέτρα των τραπεζών και να επηρεάσει τις βάσεις δεδομένων των κύριων συστημάτων τους, διαταράσσοντας τις καθημερινές εργασίες. Η άσκηση επικεντρώθηκε στο πώς θα αντιδρούσαν οι τράπεζες προκειμένου να ανακάμψουν από μια κυβερνοεπίθεση, αποκαθιστώντας τις κανονικές συνθήκες λειτουργίας τους, παρά στο πώς θα την αποτρέψουν. Δείγμα 28 τραπεζών επιλέχθηκε να υποβληθεί σε πιο εκτεταμένες δοκιμές.

Η άσκηση έδειξε ότι οι τράπεζες στον ΕΕΜ έχουν θεσπίσει πλαίσια ανταπόκρισης και ανάκαμψης, αλλά εξακολουθούν να υπάρχουν τομείς για βελτίωση. Με αυτή την έννοια, βοήθησε τις τράπεζες να αντιληφθούν τα δυνατά σημεία και τις αδυναμίες των πλαισίων ανθεκτικότητάς τους στον κυβερνοχώρο.

Ειδικότερα όσον αφορά τις ελληνικές τράπεζες, στην άσκηση συμμετείχαν και τα 4 ΣΠΙ της χώρας. Τα αποτελέσματα της άσκησης έδειξαν ότι τα ελληνικά ΣΠΙ διαθέτουν υψηλού επιπέδου πλαίσια ανταπόκρισης και ανάκαμψης και τα ευρήματα που εντόπισε η άσκηση δεν κατηγοριοποιήθηκαν ως σημαντικά.

Άσκηση αξιολόγησης ποσοτικών επιπτώσεων

Η Τράπεζα της Ελλάδος συμμετείχε το 2024 στη διεξαγωγή της άσκησης αξιολόγησης ποσοτικών επιπτώσεων (Quantitative Impact Study²⁵), την οποία συντονίζει η ΕΑΤ και η οποία αποτελεί τη βάση για τη δημοσιευόμενη έκθεση της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών (Bank for International Settlements – BIS) και την αντίστοιχη της ΕΑΤ. Η άσκηση είχε στόχο να εκτιμήσει τις επιπτώσεις από την εφαρμογή της Βασιλείας III, όπως εξειδικεύεται και εφαρμόζεται στην ΕΕ μέσω του CRR III, στην κεφαλαιακή βάση των πιστωτικών ιδρυμάτων.

Στην άσκηση συμμετείχαν τα ελληνικά ΣΠΙ και τα δεδομένα συλλέχθηκαν με ημερομηνία αναφοράς 31.12.2023. Η άσκηση είχε τρεις κύκλους διασφάλισης ποιότητας των δεδομένων και στην τελική έκθεση της ΕΑΤ περιλήφθηκαν μόνο τα πιστωτικά ιδρύματα που είχαν το απαιτούμενο επίπεδο πληρότητας και ποιότητας δεδομένων. Αξίζει να σημειωθεί ότι η κεφαλαιακή επίπτωση που εκτιμήθηκε μέσω της εν λόγω άσκησης αποτελεί εκτίμηση τη δεδομένη χρονική στιγμή (point-in-time) και η τελική επίπτωση από την εφαρμογή του CRR III θα καθοριστεί με βάση την πλήρη παραμετροποίηση των συστημάτων των πιστωτικών ιδρυμάτων, η οποία θα ενσωματώνει όλες τις αλλαγές του CRR III, καθώς και τις μεταβατικές διατάξεις οι οποίες οδηγούν σε σταδιακή εμφάνιση των επιπτώσεων στα εποπτικά ίδια κεφάλαια και δίνουν χρόνο στα πιστωτικά ιδρύματα για διοικητικές ενέργειες (management actions).

²⁵ [European Banking Authority, Quantitative impact study \(QIS\).](#)

Άσκηση συγκριτικής αξιολόγησης

Η Τράπεζα της Ελλάδος συμμετείχε στη διενέργεια της άσκησης συγκριτικής αξιολόγησης (supervisory benchmarking), την οποία συντονίζει η ΕΑΤ και η οποία αφορά πιστωτικά ιδρύματα με εγκεκριμένα εσωτερικά υποδείγματα κινδύνου αγοράς ή/και πιστωτικού κινδύνου για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων. Στην άσκηση συμμετείχαν τρία ελληνικά ΣΠΙ με εγκεκριμένα υποδείγματα κινδύνου αγοράς. Η άσκηση απαιτούσε από τα πιστωτικά ιδρύματα να υπολογίσουν, για μια σειρά από υποθετικά χαρτοφυλάκια, συγκεκριμένες εκτιμήσεις κινδύνου αγοράς (π.χ. Value-at-Risk, stress Value-at-Risk), ώστε μέσω της συγκριτικής αξιολόγησης να εντοπιστούν πιθανές περιπτώσεις υποεκτίμησης κινδύνων. Οι εν λόγω περιπτώσεις αξιολογήθηκαν περαιτέρω και ζητήθηκε από τα πιστωτικά ιδρύματα να παρέχουν επιπλέον τεκμηρίωση που να εντοπίζει τυχόν αδυναμίες ή/και μεθοδολογικές παραδοχές των εσωτερικών υποδειγμάτων που χρησιμοποιούν.

Λιγότερο Σημαντικά Πιστωτικά Ιδρύματα

Άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (stress test)

Η Τράπεζα της Ελλάδος διεξήγαγε άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (stress test) κατά την περίοδο Οκτωβρίου 2023-Φεβρουάριου 2024 στα ΛΣΠΙ. Τα αποτελέσματά της ενσωματώθηκαν στην ΕΔΕΑ των επιμέρους πιστωτικών ιδρυμάτων και στον καθορισμό της κεφαλαιακής κατεύθυνσης του Πυλώνα 2 (Pillar 2 Guidance).

Η άσκηση διεξήχθη με βάση δύο προκαθορισμένα σενάρια για την πορεία της ελληνικής οικονομίας, ένα βασικό και ένα δυσμενές, για ορίζοντα τριών ετών. Η μεθοδολογία και τα υποδείγματα υποβολής στοιχείων βασίστηκαν στην αντίστοιχη άσκηση της ΕΑΤ που διενεργήθηκε το 2023 για τα ΣΠΙ. Σημειώνεται, ωστόσο, ότι τόσο η μεθοδολογία όσο και τα υποδείγματα υποβολής στοιχείων είχαν προσαρμοστεί κατάλληλα ώστε να λαμβάνουν υπόψη την αρχή της αναλογικότητας. Η άσκηση διενεργήθηκε μέσω της υβριδικής προσέγγισης, από κάτω προς τα πάνω (bottom-up). Συγκεκριμένα, τα πιστωτικά ιδρύματα υπέβαλαν μόνο τις αρχικές παραμέτρους κινδύνου και τα ανοίγματα κατά την ημερομηνία αναφοράς, ενώ όλες οι εκτιμήσεις για την εξέλιξη των παραμέτρων κινδύνου στον ορίζοντα της άσκησης έγιναν σε κεντρικό επίπεδο από την Τράπεζα της Ελλάδος. Με την προσέγγιση αυτή μειώθηκε σημαντικά ο αριθμός των υποβαλλόμενων στοιχείων (data points) συγκριτικά με μια αμιγώς bottom-up άσκηση. Ταυτόχρονα διασφαλίστηκε η ίση μεταχείριση όλων των πιστωτικών ιδρυμάτων σε ένα ευμετάβλητο οικονομικό περιβάλλον, όπου υπάρχουν σημαντικές προκλήσεις στη διενέργεια εκτιμήσεων αναφορικά με την εξέλιξη των παραμέτρων κινδύνου.

Επιπλέον, για να διασφαλίσει η Τράπεζα της Ελλάδος ότι στην τελική εκτίμηση των επιπτώσεων του σεναρίου και της μεθοδολογίας έχει λάβει επαρκώς υπόψη τις ιδιαιτερότητες κάθε πιστωτικού ιδρύματος, διεξήγαγε εποπτικό διάλογο, όπου έγινε παρουσίαση σε κάθε πιστωτικό ίδρυμα των αποτελεσμάτων του, όπως προέκυψαν από την άσκηση, και δόθηκε η δυνατότητα για αποστολή γραπτών σχολίων.

2.1.4 Οριζόντιες δραστηριότητες στην ανάλυση κινδύνων

Οι οριζόντιες εποπτικές μονάδες της Τράπεζας της Ελλάδος, σε στενή συνεργασία με τις Μικτές Εποπτικές Ομάδες για κάθε ΣΠΙ και τους επόπτες των ΛΣΠΙ, διενεργούν σε τακτική βάση ανάλυση οικονομικών και εποπτικών στοιχείων με σκοπό τον εντοπισμό ευπαθειών και την εκτίμηση της ανθεκτικότητας σε δυνητικούς ή υφιστάμενους κινδύνους και απειλές. Σε αυτό το πλαίσιο, οι εν λόγω μονάδες διενεργούν οριζόντιες αναλύσεις σε διάφορες περιοχές κινδύνου και διεξάγουν διάλογο με τα πιστωτικά ιδρύματα, παρέχοντας τεχνική υποστήριξη όταν αυτό κρίνεται απαραίτητο. Ταυτόχρονα συνεισφέρουν στο έργο των ομάδων των εμπειρογνομήνων του EEM (SSM expert groups) που ασχολούνται με τις οριζόντιες εποπτικές δραστηριότητες.

Επιπλέον, η Τράπεζα της Ελλάδος σχεδιάζει και αναπτύσσει εφαρμογές για την ανάλυση στοιχείων (data analytics) από βάσεις μεγάλων δεδομένων (big data), παράγοντας σχετικές αναφορές. Ειδικότερα, γίνεται συστηματική χρήση των στοιχείων που συγκεντρώνονται, σε μηνιαία βάση, στο πλαίσιο του AnaCredit²⁶, για εποπτικούς σκοπούς και σκοπούς χρηματοπιστωτικής σταθερότητας. Η εν λόγω ανάλυση πραγματοποιείται μέσω της ανάπτυξης μια σειράς διαδραστικών αναφορών (interactive dashboards) για την παρακολούθηση δεικτών μέτρησης πιστωτικού κινδύνου, τόσο σε επίπεδο συστήματος όσο και ανά πιστωτικό ίδρυμα, καθώς και

²⁶ Η AnaCredit είναι μια κοινή βάση αναλυτικών πιστωτικών δεδομένων και δεδομένων πιστωτικού κινδύνου που χρησιμοποιείται από την ΕΚΤ, τις εθνικές κεντρικές τράπεζες της ζώνης του ευρώ και ορισμένες εκτός της ζώνης του ευρώ.

του βαθμού διασύνδεσης των ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων μεταξύ τους και με τις επιχειρήσεις του μη χρηματοπιστωτικού τομέα.

Το 2024, παράλληλα με την ανάλυση χρηματοοικονομικών καταστάσεων και εποπτικών στοιχείων, πραγματοποιήθηκαν οι παρακάτω εργασίες:

- Αξιολογήθηκαν τα ετήσια σχέδια μείωσης των ΜΕΔ των ΛΣΠΙ,
- Αναλύθηκαν τα επιχειρησιακά σχέδια των ΣΠΙ,
- Αναπτύχθηκαν οριζόντιες τεχνικές αναλύσεις ανά περιοχή κινδύνου,
- Αναπτύχθηκαν πρόσθετες αναφορές στο πλαίσιο της αξιοποίησης των στοιχείων του AnaCredit, στις οποίες α) εκτιμώνται βασικές παράμετροι πιστωτικού κινδύνου (Transition Rates) ανά πιστωτικό ίδρυμα και για τον τραπεζικό τομέα, β) παρουσιάζονται δείκτες και εκτιμήσεις αξιολόγησης της ποιότητας των ενεχύρων που χρησιμοποιούν τα πιστωτικά ιδρύματα για την κάλυψη του πιστωτικού κινδύνου,
- Υπήρξε ενεργή συνεισφορά στις εποπτικές δραστηριότητες του ΕΕΜ σχετικά με το πλαίσιο διαχείρισης στοιχείων ενεργητικού και παθητικού (Asset Liquidity Management) σε επίπεδο ευρωζώνης και έγιναν ανάλογες δραστηριότητες για τον εγχώριο τραπεζικό τομέα, λαμβάνοντας υπόψη ότι μετά από μια περίοδο υψηλής ρευστότητας εν μέσω αυξανόμενων γεωπολιτικών εντάσεων, ψηφιακού μετασχηματισμού των τραπεζικών εργασιών και αυξημένης ταχύτητας μετάδοσης διαταραχών από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, η αποτελεσματική διαχείριση του κινδύνου ρευστότητας και χρηματοδότησης γίνεται όλο και πιο σημαντική.
- Ξεκίνησε η ανάπτυξη κλίμακας βαθμονόμησης των τραπεζικών κινδύνων και της ανθεκτικότητας του τραπεζικού τομέα με στόχο τον καλύτερο εντοπισμό των τραπεζικών κινδύνων και τον προσδιορισμό των εποπτικών προτεραιοτήτων.

2.1.5 Καλυμμένα ομόλογα και τιτλοποιήσεις

Εποπτεία καλυμμένων ομολόγων

Με το Μέρος Α' του ν. 4920/2022²⁷ ενσωματώθηκε στην ελληνική νομοθεσία η Οδηγία (ΕΕ) 2019/2162²⁸ σχετικά με την έκδοση και την εποπτεία καλυμμένων ομολόγων. Βάσει του νόμου αυτού, η Τράπεζα της Ελλάδος συνεχίζει να είναι η αρμόδια αρχή, η οποία χορηγεί την άδεια και εποπτεύει την έκδοση προγραμμάτων καλυμμένων ομολόγων από πιστωτικά ιδρύματα που έχουν την έδρα τους στην Ελλάδα, σύμφωνα με την ΠΕΕ 215/1/03.02.2023.

Ο ν. 4920/2022 έδωσε τη δυνατότητα στα πιστωτικά ιδρύματα που εκδίδουν καλυμμένα ομόλογα να κάνουν χρήση του σήματος “Ευρωπαϊκό Καλυμμένο Ομόλογο” ή του σήματος “Ευρωπαϊκό Καλυμμένο Ομόλογο (Ανωτέρας Ποιότητας)” στα προγράμματα που έχουν εγκριθεί από την Τράπεζα της Ελλάδος. Μέχρι τον Δεκέμβριο 2024, τα τέσσερα ΣΠΙ έχουν εκδώσει προγράμματα καλυμμένων ομολόγων που έχουν αδειοδοτηθεί από την Τράπεζα της Ελλάδος σύμφωνα με το προηγούμενο θεσμικό πλαίσιο (ήτοι τις διατάξεις του άρθρου 152 του ν. 4261/2014 και της ΠΔ/ΤΕ 2620/28.08.2009). Ήδη, όλα τα ΣΠΙ έχουν εναρμονίσει τα προγράμματά τους με το νέο θεσμικό πλαίσιο. Επιπλέον, εντός του 2024, δύο εξ αυτών έλαβαν έγκριση από την Τράπεζα της Ελλάδος για τη χρήση του σήματος “Ευρωπαϊκό Καλυμμένο Ομόλογο (Ανωτέρας Ποιότητας)”, κατόπιν αιτήματός τους και σχετικής επαναξιολόγησης. Σε συμμόρφωση με το άρθρο 28(1) στοιχείο γ) του ν. 4920/2022, η Τράπεζα της Ελλάδος δημοσιεύει και ανανεώνει τακτικά τον κατάλογο των καλυμμένων ομολόγων²⁹.

Με στοιχεία αναφοράς 31.12.2024, στο πλαίσιο προγραμμάτων καλυμμένων ομολόγων έχουν εκδοθεί 14 ομόλογα συνολικής ονομαστικής αξίας 9,8 δισεκ. ευρώ και Καθαρή Παρούσα Αξία 10 δισεκ. ευρώ. Τα συνολικά

²⁷ Ν. 4920/2022 «Ενσωμάτωση α) της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/2162 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Νοεμβρίου 2019 σχετικά με την έκδοση καλυμμένων ομολόγων και τη δημόσια εποπτεία καλυμμένων ομολόγων και την τροποποίηση των Οδηγιών 2009/65/ΕΚ και 2014/59/ΕΕ [...]».

²⁸ Οδηγία (ΕΕ) 2019/2162 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Νοεμβρίου 2019 σχετικά με την έκδοση καλυμμένων ομολόγων και τη δημόσια εποπτεία καλυμμένων ομολόγων και την τροποποίηση των οδηγιών 2009/65/ΕΚ και 2014/59/ΕΕ.

²⁹ [Κατάλογος Καλυμμένων Ομολόγων](#).

στοιχεία καλύμματος αυτών, τα οποία περιλαμβάνουν δάνεια εξασφαλιζόμενα με ολοκληρωμένα ακίνητα που προορίζονται για κατοικία στην ελληνική επικράτεια, έχουν αξία 13,7 δισεκ. ευρώ.

Εποπτεία τιτλοποιήσεων

Όσον αφορά τις τιτλοποιήσεις και συγκεκριμένα το πλαίσιο για την “απλή, διάφανη και τυποποιημένη τιτλοποίηση (simple, transparent and standardised – STS)” που θέσπισε ο Κανονισμός ΕΕ 2017/2402³⁰, η Τράπεζα της Ελλάδος, βάσει των άρθρων 69 και 69Α του ν. 4706/2020³¹, ανέλαβε την αξιολόγηση της συμμόρφωσης προς τις υποχρεώσεις που ορίζονται στα άρθρα 18 έως 27 του προαναφερόμενου Κανονισμού, όταν ο εκδότης (ή ανάδοχος οντότητα στην τιτλοποίηση) είναι πιστωτικό ίδρυμα ή άλλο ίδρυμα υπό την εποπτεία της.

Για το έτος 2024, η Τράπεζα της Ελλάδος αξιολόγησε δύο τιτλοποιήσεις ως προς τη συμμόρφωσή τους με τα κριτήρια της απλής, διαφανούς και τυποποιημένης συναλλαγής (STS τιτλοποίηση) του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/2402, οι οποίες αφορούσαν τα ΣΠΙ. Οι τιτλοποιήσεις STS έχουν κοινοποιηθεί στην Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών σύμφωνα με τις διαδικασίες που έχουν θεσπιστεί για το σκοπό αυτό, βάσει του άρθρου 27 του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/2402.

Η Τράπεζα της Ελλάδος επανεξετάζει τακτικά τις ρυθμίσεις, τις διαδικασίες και τους μηχανισμούς που πρέπει να εφαρμόζονται στις STS τιτλοποιήσεις, με σκοπό τη συνεχή διασφάλιση της συμμόρφωσης με τα κριτήρια της απλής, διαφανούς και τυποποιημένης τιτλοποίησης, έχοντας τη δυνατότητα, με απόφασή της, και εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις, να αποκαταστήσει μια τιτλοποίηση ως STS.

Όσον αφορά το γενικότερο πλαίσιο που εφαρμόζεται στις τιτλοποιήσεις, βάσει του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/2402 και των άρθρων 69 και 69Α του ν. 4706/2020, η Τράπεζα της Ελλάδος είναι η αρμόδια αρχή για να αξιολογεί και να εποπτεύει τη συμμόρφωση των ΛΣΠΙ με τις απαιτήσεις των άρθρων 5 έως 9 του εν λόγω Κανονισμού που πρέπει να πληροί κάθε τιτλοποίηση, όπως είναι η συμμόρφωση με τις απαιτήσεις δέουσας επιμέλειας για τους θεσμικούς επενδυτές, η διατήρηση κινδύνου, οι απαιτήσεις διαφάνειας των πληροφοριών, η απαγόρευση επανατιτλοποίησης και τα κριτήρια για τη χορήγηση πιστώσεων. Σημειώνεται, ωστόσο, ότι για τα ΣΠΙ, η αξιολόγηση των προαναφερόμενων απαιτήσεων εμπίπτει στις αρμοδιότητες της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

2.2 ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

Η Τράπεζα της Ελλάδος αποτελεί την αποκλειστικά αρμόδια αρχή για την αδειοδότηση και την προληπτική εποπτεία των ακόλουθων χρηματοδοτικών ιδρυμάτων:

- Ιδρύματα Πληρωμών, Ιδρύματα Ηλεκτρονικού Χρήματος & Τρίτοι Πάροχοι Υπηρεσιών Πληρωμών,
- Ανταλλακτήρια Συναλλάγματος,
- Ιδρύματα Μικροχρηματοδοτήσεων,
- Εταιρείες Χρηματοδοτικής Μίσθωσης και Εταιρείες Πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων,
- Εταιρείες Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις,
- Εταιρείες Παροχής Πιστώσεων,
- Μεσίτες Στεγαστικής Πίστης.

³⁰ Κανονισμός (ΕΕ) 2017/2402 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2017, σχετικά με τη θέσπιση γενικού πλαισίου για την τιτλοποίηση και σχετικά με τη δημιουργία ειδικού πλαισίου για απλή, διαφανή και τυποποιημένη τιτλοποίηση και σχετικά με την τροποποίηση των οδηγιών 2009/65/ΕΚ, 2009/138/ΕΚ και 2011/61/ΕΕ και των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 1060/2009 και (ΕΕ) αριθ. 648/2012.

³¹ Ν. 4706/2020 – Μέρος Β: Διατάξεις για τη σύγχρονη αγορά κεφαλαίου, Κεφάλαιο Δ΄ που αφορά τις εφαρμοστικές διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/2402 [...].

2.2.1 Ιδρύματα Πληρωμών και Ηλεκτρονικού Χρήματος και Τρίτοι Πάροχοι Υπηρεσιών Πληρωμών

Το βασικό θεσμικό πλαίσιο της προληπτικής εποπτείας για την αδειοδότηση και την εποπτεία των Ιδρυμάτων Πληρωμών (ΙΠ), των Ιδρυμάτων Ηλεκτρονικού Χρήματος (ΙΗΧ) και των Τρίτων Παρόχων Υπηρεσιών Πληρωμών, όπως οι Πάροχοι Υπηρεσιών Πληροφοριών Λογαριασμού (ΠΥΠΛ), αποτελείται από:

- τον ν. 4537/2018, ο οποίος ενσωμάτωσε την Οδηγία 2015/2366/ΕΕ³² για τις υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά
- τον ν. 4021/2011, ο οποίος ενσωμάτωσε την Οδηγία 2009/110/ΕΚ σχετικά με την ανάληψη, άσκηση και προληπτική εποπτεία της δραστηριότητας ιδρύματος ηλεκτρονικού χρήματος
- την ΠΕΕ 164/2/13.12.2019, η οποία καθορίζει, μεταξύ άλλων, τους όρους και τις προϋποθέσεις αδειοδότησης και λειτουργίας των προαναφερθέντων ιδρυμάτων.

Κατά το έτος 2024, η Τράπεζα της Ελλάδος είχε υπό την εποπτεία της τις κατηγορίες ιδρυμάτων του Πίνακα 2.3:

Πίνακας 2.3

Αριθμός Ιδρυμάτων Πληρωμών και Ηλεκτρονικού Χρήματος και Τρίτων Παρόχων Υπηρεσιών Πληρωμών

Ιδρύματα Πληρωμών (ΙΠ)	14
Ιδρύματα Ηλεκτρονικού Χρήματος (ΙΗΧ)	5 ¹
Πάροχοι Υπηρεσιών Πληροφοριών Λογαριασμού (ΠΥΠΛ)	1

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

¹ Εντός του έτους 2025, ένα ΙΗΧ προχώρησε σε συγχώνευση με απορρόφηση από πιστωτικό ίδρυμα.

Η συνολική αξία των πράξεων πληρωμών που διενεργήθηκαν την περίοδο αναφοράς του 2024³³ από τα ΙΠ ανήλθε σε 62,3 δισεκ. ευρώ, αυξημένη κατά 7% σε σχέση με την περίοδο αναφοράς έτους 2023 (58,2 δισεκ. ευρώ), ενώ η συνολική ετήσια αξία των πράξεων πληρωμών που πραγματοποιήθηκε την ίδια περίοδο από τα ΙΗΧ ανήλθε σε 34,4 δισεκ. ευρώ, αυξημένη κατά 28,2% σε σχέση με την περίοδο αναφοράς έτους 2023 (26,8 δισεκ. ευρώ).

Η εποπτεία των ιδρυμάτων είναι διαρκής και περιλαμβάνει εποπτικές δράσεις που πραγματοποιούνται τόσο εξ αποστάσεως (off-site supervision) όσο και με επιτόπιους ελέγχους (on-site inspections) στις εγκαταστάσεις των ιδρυμάτων. Η προληπτική εποπτεία που ασκεί η Τράπεζα της Ελλάδος για τη διαπίστωση της συνεχούς τήρησης των απαιτήσεων του κανονιστικού πλαισίου λαμβάνει υπόψη την αρχή της αναλογικότητας και είναι προσαρμοσμένη στους κινδύνους τους οποίους εκτίθενται τα ιδρύματα με βάση το επιχειρηματικό τους μοντέλο και τα παρεχόμενα προϊόντα και υπηρεσίες.

Κατά το έτος 2024, η Τράπεζα της Ελλάδος:

- Πραγματοποίησε αξιολογήσεις των υποβαλλόμενων στοιχείων (π.χ. εκθέσεις, αναφορές) και των κατά περίπτωση πρόσθετων πληροφοριών από τα ιδρύματα, σε σχέση με τις κεφαλαιακές τους απαιτήσεις, την εταιρική διακυβέρνηση, τη διαχείριση κινδύνων, την κανονιστική συμμόρφωση, καθώς και τις εξωτερικές αναθέσεις,
- Αξιολόγησε τις πολιτικές και τις διαδικασίες συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις διασφάλισης των κεφαλαίων των χρηστών υπηρεσιών πληρωμών,
- Διεξήγαγε επιτόπιες συναντήσεις σε σημαντικά ιδρύματα πληρωμών που παρέχουν υπηρεσίες αποδοχής πράξεων πληρωμής (acquiring services), με θέμα την πρόοδο υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου και της στρατηγικής τους,

³² Η 2η Οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις πληρωμές, Payment Services Directive 2 – PSD2.

³³ Σύμφωνα με το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο, η συνολική αξία πράξεων πληρωμών αφορά δωδεκάμηνη περίοδο. Συγκεκριμένα, η περίοδος αναφοράς έτους 2024 περιλαμβάνει το χρονικό διάστημα από 1.1.2024 έως 31.12.2024.

- Διενήργησε ετήσιες αξιολογήσεις για τους κινδύνους ΤΠΕ και ασφάλειας, ιδιαίτερα στο πλαίσιο συγχωνεύσεων και κρίσιμων εξωτερικών αναθέσεων υπηρεσιών ΤΠΕ και ασφάλειας,
- Προέβη στην αξιολόγηση των θεμάτων που άπτονται της εφαρμογής του Κανονισμού 389/2018 και ειδικότερα σχετικά με την άρση εμποδίων από τις Διεπαφές Προγραμματισμού Εφαρμογών (API), τις διαδικασίες ενσωμάτωσης καρτών σε ψηφιακά πορτοφόλια και τις τυχόν εφαρμοζόμενες εξαιρέσεις από το μηχανισμό αυστηρής εξακρίβωσης ταυτότητας πελάτη,
- Προχώρησε σε αξιολόγηση αντιπροσώπων των εποπτευόμενων ιδρυμάτων, με αντίστοιχη ενημέρωση των δημόσιων μητρώων³⁴.

Οι επιτόπιοι έλεγχοι στα χρηματοδοτικά ιδρύματα βασίζονται στις ίδιες αρχές και πρακτικές που ισχύουν για τα πιστωτικά ιδρύματα, τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας με βάση το μέγεθος, τις δραστηριότητες και το προφίλ κινδύνου του εποπτευόμενου ιδρύματος. Αναφορικά με τη μεθοδολογία διεξαγωγής των ελέγχων, η ομάδα ελέγχου εφαρμόζει μεθοδολογία που έχει αναπτυχθεί από την Τράπεζα της Ελλάδος και η οποία ακολουθεί τη δομή της αντίστοιχης μεθοδολογίας του ΕΕΜ για τα ΣΠΙ.

Κατά τη διάρκεια του 2024 διενεργήθηκαν επτά επιτόπιοι έλεγχοι σε Ιδρύματα Πληρωμών, οι οποίοι αφορούσαν κυρίως την αξιολόγηση της οργανωτικής δομής, του συστήματος εσωτερικού ελέγχου και των υπηρεσιακών μονάδων που το υποστηρίζουν. Επιπλέον, αξιολογήθηκαν η διαδικασία υπολογισμού των εποπτικών κεφαλαίων απαιτήσεων, η συμμόρφωση με τα μέτρα για τη διασφάλιση των κεφαλαίων των χρηστών υπηρεσιών πληρωμών και το πλαίσιο εξωτερικών αναθέσεων. Η διαχείριση κινδύνων ΤΠΕ και ασφαλείας αποτέλεσε, μεταξύ άλλων, αντικείμενο σε τρεις από τους επτά επιτόπιους ελέγχους. Αναφορικά με τα ευρήματα που προέκυψαν από τους ελέγχους, αδυναμίες εντοπίστηκαν στο πλαίσιο λειτουργίας των Δ.Σ. των ιδρυμάτων, στις μονάδες εσωτερικού ελέγχου και διαχείρισης κινδύνων, καθώς και στο πλαίσιο διαχείρισης των εξωτερικών αναθέσεων.

2.2.2 Ανταλλακτήρια συναλλάγματος

Η Τράπεζα της Ελλάδος, σύμφωνα με τον ν. 2515/1997 και τον ν. 2548/1997, είναι η αρμόδια αρχή για την αδειοδότηση και εποπτεία των Ανταλλακτηρίων Συναλλάγματος (ΑΣ). Κατά το έτος 2024, στην Ελλάδα λειτουργούν δέκα ΑΣ.

Οι εποπτικές αρμοδιότητες περιλαμβάνουν κυρίως αξιολογήσεις της συμμόρφωσης των ΑΣ με το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο. Επιπλέον, το 2024 η Τράπεζα της Ελλάδος πραγματοποίησε αξιολόγηση των υποβαλλόμενων στοιχείων και πληροφοριών αναφορικά με τις απαιτήσεις κεφαλαίων, την εταιρική διακυβέρνηση, τη διαχείριση κινδύνων, την κανονιστική συμμόρφωση και τις εξωτερικές αναθέσεις. Σημαντικό μέρος της εποπτικής δραστηριότητας της Τράπεζας της Ελλάδος αποτέλεσε η αξιολόγηση της εταιρικής διακυβέρνησης των ΑΣ με κύριο σκοπό να ελεγχθεί η αποτελεσματική λειτουργία των Δ.Σ. (π.χ. αριθμός ανεξάρτητων μελών Δ.Σ.). Στο πλαίσιο του εποπτικού διαλόγου, γνωστοποιήθηκαν τα απαραίτητα εποπτικά μέτρα και συστάσεις προς τα ΑΣ.

2.2.3 Ιδρύματα Μικροχρηματοδοτήσεων

Η Τράπεζα της Ελλάδος είναι αρμόδια για την αδειοδότηση και εποπτεία των Ιδρυμάτων Μικροχρηματοδοτήσεων, κατά τα προβλεπόμενα στις διατάξεις του ν. 4701/2020 και των ΠΕΕ 178/1/02.10.2020 και 193/2/27.09.2021. Με στοιχεία Δεκεμβρίου 2024, στην Ελλάδα λειτουργούν 3 Ιδρύματα Μικροχρηματοδοτήσεων. Βασικό χαρακτηριστικό του κλάδου είναι το μικρό μέγεθος των ιδρυμάτων και το μικρό ύψος των χρηματοδοτήσεων που δύνανται να χορηγήσουν, ήτοι έως 25.000 ευρώ ανά πιστούχο. Η ιδιαιτερότητα του κλάδου έγκειται στην παροχή πρόσβασης σε χρηματοδότηση σε πρόσωπα που δεν έχουν πρόσβαση στις παραδοσιακές τραπεζικές υπηρεσίες, σε συνδυασμό με τη στήριξή τους μέσω συμβουλευτικών υπηρεσιών επιχειρηματικής εκπαίδευσης και καθοδήγησης. Ο κλάδος βρίσκεται σε αρχικό στάδιο ανάπτυξης, καθώς οι πρώτες μικροχρηματοδοτήσεις δόθηκαν εντός του 2023, με το υπόλοιπό τους να ανέρχεται την 31.12.2024 σε περίπου 8 εκατ. ευρώ. Το ποσό αυτό ανα-

³⁴ Σύμφωνα με το άρθρο 14 του ν. 4537/2018, η Τράπεζα της Ελλάδος καταρτίζει στον επίσημο διαδικτυακό της τόπο δημόσιο μητρώο, στο οποίο καταχωρίζονται τα αδειοδοτημένα ΙΠ, ΙΗΧ και οι ΠΥΠΛ με έδρα στην Ελλάδα ([εποπτευόμενα ιδρύματα](#)). Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 15 του ίδιου νόμου, η Τράπεζα της Ελλάδος είναι υπεύθυνη για την ενημέρωση του ηλεκτρονικού κεντρικού μητρώου που τηρεί η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών.

μένεται να αυξηθεί το επόμενο χρονικό διάστημα, με την έναρξη λειτουργίας του Ταμείου Μικροπιστώσεων, το οποίο διαχειρίζεται η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα και το οποίο προβλέπει τη χορήγηση χαμηλότοκων δανείων συνολικού ύψους 80 εκατ. ευρώ, μέσω των Ιδρυμάτων Μικροχρηματοδοτήσεων.

Το εποπτικό πλαίσιο περιλαμβάνει ισχυρές απαιτήσεις διακυβέρνησης, αντίστοιχες με αυτές των πιστωτικών ιδρυμάτων, λαμβάνοντας υπόψη την αρχή της αναλογικότητας. Αναφορικά με την κεφαλαιακή επάρκεια, η απαίτηση περιορίζεται στη διατήρηση του ελάχιστου αρχικού κεφαλαίου, το οποίο ανέρχεται σε 250.000 ευρώ.

Στο πλαίσιο της άσκησης συνεχούς προληπτικής εποπτείας, η Τράπεζα της Ελλάδος κατά το 2024 παρακολούθησε την πορεία των εργασιών των Ιδρυμάτων Μικροχρηματοδοτήσεων, εστιάζοντας στον έλεγχο της διατήρησης του ελάχιστου αρχικού κεφαλαίου, στην αξιολόγηση των τακτικών υποβαλλομένων στοιχείων (ιδίως αυτών που αφορούν τις χορηγήσεις) και στην αξιολόγηση των πολιτικών και των ετήσιων αναφορών σχετικά με τη διαχείριση κινδύνων, στην κανονιστική συμμόρφωση και στα συστήματα εσωτερικού ελέγχου. Επιπρόσθετα, εξέτασε τη συμμόρφωση των ιδρυμάτων με τις απαιτήσεις του εποπτικού πλαισίου αναφορικά με την εξωτερική ανάθεση λειτουργιών και τη διαχείριση κινδύνων ΤΠΕ και ασφάλειας.

2.2.4 Εταιρείες Χρηματοδοτικής Μίσθωσης & Εταιρείες Πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων

Η Τράπεζα της Ελλάδος είναι αρμόδια για την παροχή αδείας και την εποπτεία των εταιρειών χρηματοδοτικής μίσθωσης και πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων, κατά τα προβλεπόμενα στις διατάξεις του ν. 1665/1986 και του ν. 1905/1990, αντίστοιχα, καθώς και των ΠΕΕ 193/1/27.09.2021 και 193/2/27.09.2021.

Χαρακτηριστικό των ιδρυμάτων αυτών είναι το μικρό τους μέγεθος και οι περιορισμένες δραστηριότητές τους. Αναφορικά με την κεφαλαιακή τους επάρκεια, η απαίτηση περιορίζεται στην τήρηση του αρχικού, κατά περίπτωση, κεφαλαίου τους το οποίο ανέρχεται σε 9 εκατ. ευρώ για τις εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης και 4,5 εκατ. ευρώ για τις εταιρείες πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων.

Με στοιχεία Δεκεμβρίου 2024, στην Ελλάδα λειτουργούν 8 εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης, εκ των οποίων οι 6 ανήκουν σε ομίλους πιστωτικών ιδρυμάτων. Το ύψος των συνολικών απαιτήσεων (π.χ. από χρηματοδοτικές μισθώσεις) του συνόλου των εταιρειών χρηματοδοτικής μίσθωσης ανέρχεται σε 3,08 δισεκ. ευρώ. Επίσης, λειτουργούν 7 εταιρείες πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων, εκ των οποίων οι 6 ανήκουν σε ομίλους πιστωτικών ιδρυμάτων. Το ύψος των συνολικών απαιτήσεων των εταιρειών πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων είναι 3,76 δισεκ. ευρώ. Τόσο οι εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης όσο και οι εταιρείες πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων που ανήκουν σε ομίλους πιστωτικών ιδρυμάτων, εποπτεύονται από τις εποπτικές ομάδες που είναι αρμόδιες για την προληπτική εποπτεία των αντίστοιχων πιστωτικών ιδρυμάτων.

Στο κοινό πλαίσιο εποπτείας των εν λόγω ιδρυμάτων περιλαμβάνονται απαιτήσεις διακυβέρνησης, αντίστοιχες με αυτές των πιστωτικών ιδρυμάτων, τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας. Μεταξύ άλλων υπόκεινται σε συγκεκριμένες απαιτήσεις αναφορικά με τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου, την εξωτερική ανάθεση λειτουργιών και τη διαχείριση κινδύνων ΤΠΕ και ασφάλειας. Η Τράπεζα της Ελλάδος, κατά το 2024, αξιολόγησε τη συμμόρφωση των εν λόγω ιδρυμάτων με τις ανωτέρω απαιτήσεις λαμβάνοντας υπόψη τους κινδύνους που αναλαμβάνουν με βάση τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που προσφέρουν.

2.2.5 Εταιρείες Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις

Η Τράπεζα της Ελλάδος είναι αρμόδια για την αδειοδότηση και την εποπτεία των εταιρειών διαχείρισης απαιτήσεων από δάνεια και πιστώσεις (διαχειριστές πιστώσεων) με έδρα την Ελλάδα, κατά τα προβλεπόμενα στις διατάξεις του ν. 5072/2023 και της ΠΕΕ 225/1/30.01.2024. Με στοιχεία Δεκεμβρίου 2024, στην Ελλάδα λειτουργούν 18 τέτοιες εταιρείες. Βασικό χαρακτηριστικό του κλάδου είναι η υψηλή συγκέντρωση, καθώς το 92% του συνόλου των απαιτήσεων που διαχειρίζεται ο κλάδος ανήκει στις 4 μεγαλύτερες εταιρείες, ενώ οι υπόλοιπες εταιρείες εμφανίζουν μικρή δραστηριότητα.

Στο πλαίσιο της άσκησης συνεχούς προληπτικής εποπτείας κατά το 2024, η Τράπεζα της Ελλάδος παρακολούθησε τις εργασίες των εταιρειών αυτών, αξιολογώντας:

- το είδος και την αποτελεσματικότητα των λύσεων ρύθμισης που προτείνονται στους δανειολήπτες,

- την αποδοτικότητα τους ως προς την ανάκτηση των απαιτήσεων με παρακολούθηση των εισπράξεων και των ρευστοποιήσεων που πραγματοποιούνται, με ιδιαίτερη έμφαση στις απαιτήσεις που έχουν ενταχθεί στο πρόγραμμα “Ηρακλής”,
- την ύπαρξη αποτελεσματικών ρυθμίσεων εταιρικής διακυβέρνησης και κατάλληλων μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου, και
- την έγκαιρη ανταπόκρισή τους στις καταγγελίες και τα παράπονα των δανειοληπτών, στο πλαίσιο αξιολόγησης της συμμόρφωσης με τις διατάξεις του Κώδικα Δεοντολογίας του ν. 4224/2013 για τη διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων ιδιωτικών οφειλών.

Επιπρόσθετα, κατά τη διάρκεια του 2024 πραγματοποιήθηκε η επαναδειοδότηση των εταιρειών ως αποτέλεσμα της εφαρμογής του νέου θεσμικού πλαισίου (ν. 5072/2023 και ΠΕΕ 225/1/30.01.2024). Από τις 23 συνολικά εταιρείες που λειτουργούσαν στην Ελλάδα, 18 έλαβαν εκ νέου άδεια λειτουργίας, ενώ η άδεια λειτουργίας 5 εταιρειών ανακλήθηκε κατόπιν αιτήματός τους.

2.2.6 Εταιρείες Παροχής Πιστώσεων

Η Τράπεζα της Ελλάδος είναι αρμόδια για την αδειοδότηση και εποπτεία των Εταιρειών Παροχής Πιστώσεων, κατά τα προβλεπόμενα στις διατάξεις του ν. 4261/2014 και των ΠΕΕ 193/1/27.09.2021 και 193/2/27.09.2021. Με την πρόσφατη τροποποίηση του ν. 4261/2014 τον Δεκέμβριο του 2024 με τον ν. 5167/2024, ο σκοπός των εν λόγω εταιρειών διευρύνθηκε, ώστε να περιλαμβάνει την παροχή πάσης φύσεως πιστώσεων τόσο σε φυσικά όσο και σε νομικά πρόσωπα.

Για την εποπτεία των Εταιρειών Παροχής Πιστώσεων εφαρμόζεται κοινό πλαίσιο με τις εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης, τις εταιρείες πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων και τα ιδρύματα μικροχρηματοδοτήσεων, σύμφωνα με την ΠΕΕ 193/2/27.09.2021. Αναφορικά με την κεφαλαιακή επάρκεια, η απαίτηση περιορίζεται στην τήρηση του ελάχιστου αρχικού κεφαλαίου, το οποίο ανέρχεται σε 4,5 εκατ. ευρώ.

Κατά το 2024, δεν αδειοδοτήθηκαν ούτε δραστηριοποιήθηκαν στην Ελλάδα Εταιρείες Παροχής Πιστώσεων.

2.2.7 Μεσίτες Στεγαστικής Πίστης

Η Τράπεζα της Ελλάδος είναι υπεύθυνη για την παροχή άδειας λειτουργίας και την εποπτεία των μεσιτών στεγαστικής πίστης, κατά τα προβλεπόμενα στις διατάξεις του άρθρου 28 του ν. 4438/2016 και της ΠΕΕ 137/16.04.2018.

Με στοιχεία Δεκεμβρίου 2024, στην Ελλάδα λειτουργούν 20 μεσίτες στεγαστικής πίστης.

Στο πλαίσιο της άσκησης συνεχούς προληπτικής εποπτείας, κατά το 2024 η Τράπεζα της Ελλάδος αξιολόγησε τα τακτικά υποβαλλόμενα στοιχεία και παρακολούθησε την αξία και τον αριθμό των συμβάσεων για τις οποίες παρασχέθηκαν υπηρεσίες πιστωτικής διαμεσολάβησης. Επιπλέον, αξιολόγησε τα στατιστικά στοιχεία παραπόνων και έλεγξε ότι όλοι οι μεσίτες στεγαστικής πίστης διαθέτουν ασφαλιστήριο επαγγελματικής αστικής ευθύνης σε ισχύ.

2.3 ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Θεσμικό πλαίσιο

Η Τράπεζα της Ελλάδος ασκεί την εποπτεία της αγοράς της ιδιωτικής ασφάλισης από την 1η Ιανουαρίου 2010 και την εποπτεία των Ταμείων (προαιρετικής) Επαγγελματικής Ασφάλισης (ΤΕΑ) από την 1η Ιανουαρίου 2025.

Το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία του τομέα της ιδιωτικής ασφάλισης, βάσει του οποίου ασκούνται οι εποπτικές αρμοδιότητες της Τράπεζας της Ελλάδος, περιλαμβάνει ένα πλέγμα ενωσιακών και εθνικών διατάξεων, με κυριότερες τις ακόλουθες:

- την Οδηγία 2009/138/ΕΚ (Φερεγγυότητα II), η οποία ενσωματώθηκε στην ελληνική νομοθεσία με τον ν. 4364/2016, και τον Κατ' Εξουσιοδότηση Κανονισμό (ΕΕ) 2015/35, που ρυθμίζουν τη λειτουργία των ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην ΕΕ,
- την Οδηγία (ΕΕ) 2016/97, η οποία ενσωματώθηκε στην ελληνική νομοθεσία με τον ν. 4583/2018 που αφορά τη διανομή των ασφαλιστικών προϊόντων στην ΕΕ, και
- την Οδηγία (ΕΕ) 2016/2341 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (IORP II), η οποία ενσωματώθηκε στην ελληνική νομοθεσία με τον ν. 5078/2023 και αφορά τα ΤΕΑ.

Προσέγγιση και μέθοδος εποπτείας

Η Τράπεζα της Ελλάδος ασκεί την εποπτεία με δράσεις που πραγματοποιούνται τόσο εξ αποστάσεως (off-site supervision) όσο και με επιτόπιους ελέγχους (on-site inspections) στις έδρες των ασφαλιστικών επιχειρήσεων, των επαγγελματικών ταμείων και των ασφαλιστικών διαμεσολαβητών.

Η Τράπεζα της Ελλάδος εφαρμόζει τη διαδικασία εποπτικής αξιολόγησης, την οποία έχει υιοθετήσει στο πλαίσιο της σύγκλισης των εποπτικών πρακτικών σε επίπεδο ΕΕ και την οποία έχει αναρτήσει στο δικτυακό της τόπο της για λόγους διαφάνειας. Κύριος στόχος της διαδικασίας εποπτικής αξιολόγησης είναι ο προσδιορισμός του επιπέδου επικινδυνότητας κάθε ασφαλιστικής επιχείρησης με βάση μια προσέγγιση που εστιάζει στον κίνδυνο (risk-based approach), ανάλογης προς τη φύση, την πολυπλοκότητα και την κλίμακα των κινδύνων που η κάθε ασφαλιστική επιχείρηση αναλαμβάνει σύμφωνα με τις δραστηριότητές της. Πρόκειται για ένα δυναμικό πεδίο, καθώς οι επιχειρηματικές πολιτικές και πρακτικές των ασφαλιστικών επιχειρήσεων αλλάζουν, ακολουθώντας το διαρκώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον. Η επίτευξη αυτού του στόχου αποτελεί, επομένως, διαρκές ζητούμενο των εποπτικών δραστηριοτήτων, που έχουν στο επίκεντρό τους την παρακολούθηση της εξέλιξης των μεγεθών της χρηματοοικονομικής κατάστασης, της εσωτερικής οργάνωσης και λειτουργίας, αλλά και της κανονιστικής συμμόρφωσης των ασφαλιστικών επιχειρήσεων. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι εποπτικές παρεμβάσεις συνεπάγονται τη διενέργεια ελέγχων για εξειδικευμένα ζητήματα, τη διατύπωση συστάσεων για την υλοποίηση διορθωτικών ενεργειών, καθώς και τη διερεύνηση της ενδεχόμενης επιβολής εποπτικών μέτρων ή διοικητικών κυρώσεων.

Επιπρόσθετα, η Τράπεζα της Ελλάδος λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα για την προσαρμογή του εποπτικού έργου στο νέο κανονιστικό πλαίσιο που θα προκύψει από την ενσωμάτωση της τροποποίησης της Οδηγίας Φερεγγυότητα II (Solvency II Review) στην ελληνική νομοθεσία. Η τροποποίηση εισάγει, μεταξύ άλλων, απλουστευμένους και σαφέστερους κανόνες σχετικά με την εφαρμογή της αρχής αναλογικότητας, που αναμένεται να μειώσει το διοικητικό βάρος για τις μικρότερες και λιγότερο σύνθετες ασφαλιστικές επιχειρήσεις.

Εποπτευόμενες ασφαλιστικές επιχειρήσεις

Το 2024, στην ελληνική αγορά ιδιωτικής ασφάλισης λειτουργούν 34 ασφαλιστικές επιχειρήσεις με έδρα την Ελλάδα³⁵, οι οποίες κατηγοριοποιούνται βάσει της άδειας λειτουργίας και των ασφαλιστικών τους εργασιών, ως εξής:

- 2 επιχειρήσεις ασφαλίσων ζωής,
- 19 επιχειρήσεις ασφαλίσων κατά ζημιών και
- 13 επιχειρήσεις που ασκούν ταυτόχρονα δραστηριότητες ασφαλίσων ζωής και ασφαλίσων κατά ζημιών – συμπεριλαμβάνονται επιχειρήσεις του κλάδου ζωής που, εκ των ασφαλίσων κατά ζημιών, ασκούν αποκλειστικά αυτές των κλάδων “Ατυχήματα” και “Ασθένειες”.

Από τις ως άνω 34 ασφαλιστικές επιχειρήσεις, οι 31 λειτουργούν και εποπτεύονται σύμφωνα με την ευρωπαϊκή Οδηγία Φερεγγυότητα II (Solvency II), που εφαρμόζεται σε όλες τις χώρες της ΕΕ από 01.01.2016, ενώ οι 3 εξαιρούνται, λόγω μεγέθους, από την εφαρμογή πλήθους εποπτικών απαιτήσεων που άπτονται και των τριών βασικών πυλώνων της Φερεγγυότητας II³⁶. Εκ των 31 ασφαλιστικών επιχειρήσεων που υπόκεινται στις διατάξεις της

³⁵ Εξαιρούνται οι αλληλθασφαλιστικοί συνεταιρισμοί του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 7 του ν. 4364/2016.

³⁶ Η Τράπεζα της Ελλάδος, με βάση την αρχή της αναλογικότητας, έχει επιτρέψει σε 3 ασφαλιστικές επιχειρήσεις που πληρούν τα απαιτούμενα κριτήρια μεγέθους και εργασιών να εξαιρεθούν από ορισμένες διατάξεις της Φερεγγυότητας II σχετικά με τις απαιτήσεις για τη φερεγγυότητα, το σύστημα διακυβέρνησης και τη δημοσιοποίηση εκθέσεων και αναφορών.

Φερεγγυότητας II, οι II ανήκουν σε ασφαλιστικούς ομίλους με έδρα στο εξωτερικό, οι 5 σε ασφαλιστικούς ομίλους που υπόκεινται στην εποπτεία της Τράπεζας της Ελλάδος και οι υπόλοιπες 15 δεν ανήκουν σε κάποιο ασφαλιστικό όμιλο με έδρα στην ΕΕ.

Το 2024, η ελληνική ασφαλιστική αγορά διατήρησε την κεφαλαιακή της επάρκεια και τα ίδια κεφάλαια παρέμειναν στα ίδια επίπεδα με το προηγούμενο έτος, παρά τις προκλήσεις του γεωπολιτικού περιβάλλοντος και τις αρνητικές επιπτώσεις ακραίων καιρικών φαινομένων. Επιπλέον, καταγράφηκε αύξηση στην παραγωγή ακαθάριστων εγγεγραμμένων ασφαλιστών ζωής των εποπτευόμενων από την Τράπεζα της Ελλάδος, ασφαλιστικών επιχειρήσεων, κυρίως λόγω της ενίσχυσης των συμβολαίων που συνδέονται με επενδύσεις. Αντίστοιχη αύξηση παρατηρήθηκε και στις ασφαλίσσεις κατά ζημιών, κυρίως λόγω αύξησης των ακαθάριστων εγγεγραμμένων ασφαλιστών στις ασφαλίσσεις πυρός και στις νοσοκομειακές καλύψεις. Το σύνολο του ενεργητικού των ασφαλιστικών επιχειρήσεων αυξήθηκε σε σχέση με πέρυσι, με σημαντικό μέρος των επενδύσεων να παραμένει τοποθετημένο σε κρατικά και εταιρικά ομόλογα υψηλής πιστοληπτικής διαβάθμισης.

2.3.1 Εποπτεία (Αντ)ασφαλιστικών Επιχειρήσεων

Εξ αποστάσεως εποπτεία

Η παρακολούθηση της κεφαλαιακής επάρκειας και της ποιότητας των ιδίων κεφαλαίων, καθώς και η αξιολόγηση του προφίλ κινδύνου των ασφαλιστικών επιχειρήσεων έναντι υφιστάμενων και αναδυόμενων κινδύνων, αποτέλεσαν βασικό άξονα της προληπτικής εποπτείας της Τράπεζας της Ελλάδος. Οι βασικές δράσεις της προληπτικής εποπτείας αφορούσαν την εποπτεία της χρηματοοικονομικής κατάστασης και φερεγγυότητας των ασφαλιστικών επιχειρήσεων και περιλάμβαναν την παρακολούθηση και την αξιολόγηση της δυνατότητάς τους να καλύπτουν τις κεφαλαιακές απαιτήσεις φερεγγυότητας, καθώς και των τεχνικών προβλέψεων των εποπτευόμενων οντοτήτων. Παράλληλα, προτεραιότητα δόθηκε στην εποπτεία των συστημάτων διακυβέρνησης των επιχειρήσεων και ιδίως στην αξιολόγηση αφενός της καταλληλότητας και αξιοπιστίας των προσώπων που ασκούν τη διοίκηση και διαχείριση των ασφαλιστικών επιχειρήσεων και αφετέρου του βαθμού αποτελεσματικής εφαρμογής αρχών και πρακτικών ορθής εταιρικής διακυβέρνησης, όπως αυτές διέπουν τη δομή και λειτουργία των ασφαλιστικών επιχειρήσεων και αποτυπώνονται σε ένα πλέγμα γραπτών πολιτικών και διαδικασιών. Ειδικότερα, η Τράπεζα της Ελλάδος:

- Αξιολόγησε την ετοιμότητα των ασφαλιστικών επιχειρήσεων απέναντι στους κινδύνους της κλιματικής αλλαγής, καθώς και τη χρήση της διαδικασίας Ιδίας Αξιολόγησης Κινδύνων και Φερεγγυότητας (Own Risk and Solvency Assessment – ORSA) για την αναγνώριση, την αξιολόγηση και τη διαχείριση των κινδύνων αυτών. Η διερεύνηση ανέδειξε προκλήσεις, κυρίως ως προς την αναγνώριση και αξιολόγηση των κλιματικών κινδύνων, τη χάραξη στρατηγικής και τη χρήση κατάλληλων εργαλείων διαχείρισής τους,
- Συνεκτίμησε, κατά την αξιολόγηση της φερεγγυότητας και βιωσιμότητας των ασφαλιστικών επιχειρήσεων, τις εξελίξεις στις χρηματοπιστωτικές αγορές και στα μακροοικονομικά μεγέθη. Εστίασε στα ακίνητα ιδιοκτησίας των εποπτευόμενων ασφαλιστικών επιχειρήσεων και, όπου κρίθηκε αναγκαίο, παρασχεθήκαν συστάσεις για υλοποίηση ανεξάρτητης επικύρωσης της αποτίμησης αυτών. Στο ίδιο πλαίσιο, εξετάστηκαν και αιτήματα μείωσης μετοχικού κεφαλαίου,
- Αξιολόγησε ζητήματα που αφορούν τις τεχνικές προβλέψεις, με έμφαση στις ασφαλίσσεις ζωής που συνδέονται με επενδύσεις ή δείκτες αναφοράς (unit-linked & index-linked). Σε αυτό το πλαίσιο, διερευνήθηκαν αναλογιστικές υποθέσεις για τα όρια των συμβάσεων (contract boundaries) που λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό των τεχνικών προβλέψεων,
- Ανέλυσε τις μακροπρόθεσμες επιπτώσεις του πληθωρισμού στην τιμολογιακή πολιτική των ασφαλιστικών επιχειρήσεων, επικεντρώνοντας στη στρατηγική προσαρμογής τους, καθώς και την επίδραση του ιατρικού πληθωρισμού στο ασφαλιστικό χαρτοφυλάκιο υγείας,
- Διοργάνωσε διμερείς συναντήσεις με τις Διοικήσεις όλων των ασφαλιστικών επιχειρήσεων με θέμα τη σκοπούμενη στρατηγική τους (Strategy Days), εστιάζοντας στην προσαρμοστικότητα των επιχειρηματικών μοντέλων στις προκλήσεις του μακροοικονομικού και επιχειρηματικού περιβάλλοντος,
- Πραγματοποίησε κύκλο εποπτικών συναντήσεων με ασφαλιστικές επιχειρήσεις για θέματα διακυβέρνησης, ΤΠΕ και ασφάλειας. Η οριζόντια αξιολόγηση ανέδειξε τόσο καλές πρακτικές όσο και αδυναμίες, που θα οδη-

γήσουν σε στοχευμένες εποπτικές παρεμβάσεις. Με βάση τα ευρήματα και λαμβάνοντας υπόψη τις ευρωπαϊκές εξελίξεις σε επίπεδο κανονιστικού πλαισίου και μεθοδολογίας, η Τράπεζα της Ελλάδος διαμορφώνει ενιαία εποπτική προσέγγιση και εξειδικευμένα εργαλεία για την αξιολόγηση των κινδύνων ΤΠΕ. Παράλληλα, παρακολουθεί τη συμμόρφωση με τον Κανονισμό DORA,

- Ενίσχυσε τη στενή συνεργασία της με τις εποπτικές αρχές των άλλων κρατών-μελών της ΕΕ, κυρίως μέσω του Ευρωπαϊκού Συστήματος Εποπτικών Αρχών, υπό τον συντονισμό της ΕΙΟΡΑ. Παράλληλα, συμμετείχε σε 12 Κολλέγια³⁷ Εποπτών για ομίλους με έδρα την ΕΕ και διοργάνωσε 2 αντίστοιχα για ομίλους με έδρα στην Ελλάδα. Επιπλέον, διατηρεί συνεχή επικοινωνία με τις άλλες εποπτικές αρχές της ΕΕ για ζητήματα κοινού εποπτικού ενδιαφέροντος, όπως ενδεικτικά, για ζητήματα καταλληλότητας και αξιοπιστίας των μελών της Διοίκησης, σχετικά με τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις με έδρα στην Ελλάδα που δραστηριοποιούνται διασυνοριακά εντός της ΕΕ.

Πλάνισιο 2.3

Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων

Η Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων (ΕΙΟΡΑ) είναι μια από τις τρεις Ευρωπαϊκές Εποπτικές Αρχές στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Συστήματος Χρηματοοικονομικής Εποπτείας (European System of Financial Supervision – ESFS), με αποστολή να συμβάλλει στη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος, προάγοντας τη διαφάνεια των χρηματοπιστωτικών αγορών και προϊόντων και την προστασία των ασφαλισμένων, των μελών και των δικαιούχων των συνταξιοδοτικών συστημάτων.

Κύριο όργανο λήψης αποφάσεων της ΕΙΟΡΑ είναι το Συμβούλιο Εποπτών, στο οποίο εκπροσωπείται και η Τράπεζα της Ελλάδος. Επιπλέον, η Τράπεζα της Ελλάδος λαμβάνει μέρος σε βασικές επιτροπές της ΕΙΟΡΑ και συμβάλλει στην ανάπτυξη κατευθυντήριων γραμμών και την ενσωμάτωσή τους στο ελληνικό πλαίσιο.

Το 2024, η ΕΙΟΡΑ δημοσίευσε τα αποτελέσματα της αξιολόγησης από ομότιμους (peer review) σχετικά με την εποπτεία της συμμόρφωσης των ασφαλιστικών επιχειρήσεων με την αρχή του συνετού επενδυτή (prudent person principle – PPP) στο πλαίσιο της Οδηγίας Solvency II και διενήργησε αξιολόγηση από ομότιμους σχετικά με τη χρήση στοχαστικής μεθοδολογίας για τον υπολογισμό των τεχνικών προβλέψεων. Επιπλέον, παρουσίασε τις εποπτικές προσδοκίες για την εποπτεία της αντασφάλισης που συνάπτεται με αντασφαλιστές τρίτων χωρών και δημοσίευσε έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 17.

Όσον αφορά δράσεις σχετικές με την κλιματική αλλαγή, η ΕΙΟΡΑ σε συνεργασία με τις άλλες δύο Ευρωπαϊκές Εποπτικές Αρχές (ΕΒΑ και ΕΣΜΑ) και την ΕΚΤ διενήργησε ανάλυση κλιματικού σεναρίου (Fit-for-55 climate scenario analysis), σκοπός της οποίας ήταν να αξιολογήσει την ανθεκτικότητα του χρηματοπιστωτικού τομέα της ΕΕ σε κλιματικούς κινδύνους που σχετίζονται με το κλίμα και να υποστηρίξει την πράσινη μετάβαση ακόμη και υπό συνθήκες ακραίων σεναρίων.

Επιτόπιοι έλεγχοι

Οι επιτόπιοι έλεγχοι διενεργούνται με βάση το εγχειρίδιο που έχει αναπτυχθεί και επικαιροποιείται σε τακτά διαστήματα. Εντός του 2024 ξεκίνησαν τέσσερις έλεγχοι σε ασφαλιστικές επιχειρήσεις, οι δύο εκ των οποίων ήταν έκτακτοι και διενεργήθηκαν σε εταιρείες υπό εκκαθάριση. Οι έλεγχοι αξιολόγησαν τις γενικές απαιτήσεις εταιρικής διακυβέρνησης και το σύστημα εσωτερικού ελέγχου, τη διαδικασία ενσωμάτωσης των εξόδων στον υπολογισμό των τεχνικών προβλέψεων, καθώς και τις πολιτικές ανάληψης κινδύνου και διαχείρισης αποζημιώσεων των ατομικών συμβολαίων υγείας.

Σχετικά με τα ευρήματα που προέκυψαν από τους ανωτέρω ελέγχους, εντοπίστηκαν αδυναμίες στο σύστημα διακυβέρνησης και εσωτερικού ελέγχου, με έμφαση στην οργανωτική δομή και της διαδικασίας λήψης αποφάσεων. Επιπρόσθετα, διαπιστώθηκαν ελλείψεις στο σύστημα διαχείρισης κινδύνων, όσον αφορά τον εντοπισμό, την αξιολόγηση και το πλαίσιο αναφορών των κινδύνων στους οποίους είναι εκτεθειμένες οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις. Τέλος, καταγράφηκαν ανεπάρκειες στον ρόλο της αναλογιστικής λειτουργίας.

³⁷ Τα Κολλέγια αποτελούν μηχανισμό συνεργασίας μεταξύ των εθνικών εποπτικών αρχών, για την εποπτεία των ασφαλιστικών ομίλων με διασυνοριακή δραστηριότητα. Με την υποστήριξη της ΕΙΟΡΑ επιτυγχάνεται η ανταλλαγή κρίσιμων εποπτικών πληροφοριών, η κοινή αξιολόγηση των κινδύνων και η εναρμόνιση των εποπτικών αποφάσεων, ώστε οι πολυεθνικοί όμιλοι να εποπτεύονται με συνεκτική και ενιαία προσέγγιση σε όλα τα κράτη όπου δραστηριοποιούνται.

Διενέργεια ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων

Το 2024, η Τράπεζα της Ελλάδος συμμετείχε στην ευρωπαϊκή άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (stress test) της ΕΙΟΡΑ, η οποία περιλάμβανε σενάρια σοβαρών αλλά εύλογων δυσμενών εξελίξεων στις χρηματοπιστωτικές και μακροοικονομικές συνθήκες, με πιθανότητα εκ νέου όξυνσης των γεωπολιτικών εντάσεων. Η αγορά στο σύνολό της εισήλθε στην άσκηση με ισχυρό επίπεδο κεφαλαιοποίησης και εμφάνισε ανθεκτικότητα και στο ακραίο υποθετικό σενάριο. Η άσκηση επιβεβαίωσε ότι οι κύριες ευπάθειες για τον κλάδο ιδιωτικής ασφάλισης προέρχονται από τις ακραίες καταστάσεις αγοράς, ωστόσο αναδείχθηκε ότι, με την ανάληψη κατάλληλων ενεργειών εκ μέρους της Διοίκησης των ασφαλιστικών επιχειρήσεων, είναι δυνατόν να αντιμετωπιστούν και οι σοβαρές επιπτώσεις. Τέτοιες ενέργειες περιλαμβάνουν την άντληση κεφαλαίων από τον βασικό μέτοχο, τη μη διανομή μερίσματος, την εκχώρηση κινδύνων σε αντασφαλιστή και τη μείωση εξόδων.

2.3.2 Εποπτεία Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης

Από την 1η Ιανουαρίου 2025 η Τράπεζα της Ελλάδος ανέλαβε, δυνάμει του ν. 5078/2023, την εποπτεία των Ταμείων (Προαιρετικής) Επαγγελματικής Ασφάλισης (ΤΕΑ). Στόχος της προληπτικής εποπτείας είναι η προστασία των δικαιωμάτων των μελών και των δικαιούχων συνταξιοδοτικών παροχών των ΤΕΑ και η διασφάλιση της σταθερότητας και της αξιοπιστίας των ΤΕΑ ως φορέων παροχής επαγγελματικών συντάξεων.

Στις σχετικές αρμοδιότητες της Τράπεζας της Ελλάδος για τα ΤΕΑ περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, η χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας αυτών, η τήρηση σχετικού μητρώου, η διασφάλιση της διαρκούς συμμόρφωσής τους με το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο – ιδίως όσον αφορά τη διακυβέρνηση, την κεφαλαιακή επάρκεια, τη διαχείριση κινδύνων και επενδύσεων και την παροχή των απαιτούμενων πληροφοριών στα μέλη και στους δικαιούχους παροχών – η λήψη όλων των κατάλληλων και αναγκαίων διορθωτικών και κατασταλτικών μέτρων, όταν και όπου απαιτείται, καθώς και η αξιολόγηση αιτημάτων ΤΕΑ για διασυννοριακή δραστηριότητα.

Επιπλέον, η Τράπεζα της Ελλάδος εποπτεύει σε συνεχή βάση τη συμμόρφωση των Ιδρυμάτων Επαγγελματικών Συνταξιοδοτικών Παροχών (Ι.Ε.Σ.Π.) άλλων κρατών-μελών της ΕΕ που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα προς τις απαιτήσεις της κοινωνικοασφαλιστικής και εργατικής εθνικής νομοθεσίας σχετικά με τα προγράμματα επαγγελματικών συνταξιοδοτικών παροχών.

Κατά τη διάρκεια του έτους 2024, η Τράπεζα της Ελλάδος προγραμμάτισε και ολοκλήρωσε εργασίες που αφορούν την κατάλληλη εσωτερική οργάνωση και προετοιμασία της για την ομαλή ανάληψη των νέων αρμοδιοτήτων για την εποπτεία των ΤΕΑ. Δημιουργήθηκαν νέες οργανωτικές μονάδες, οι οποίες προέβησαν σε ενέργειες όπως η διαμόρφωση της νέας εποπτικής διαδικασίας και του πλαισίου εποπτείας των ΤΕΑ, η ανάπτυξη των απαιτούμενων εποπτικών εργαλείων και συστημάτων και η ενημέρωση του δικτυακού τόπου της Τράπεζας της Ελλάδος με το νέο αντικείμενο³⁸.

Παράλληλα, η Τράπεζα της Ελλάδος συνεργάστηκε στενά με τις αρμόδιες – έως την 31η Δεκεμβρίου 2024 – εποπτικές αρχές των ΤΕΑ, με σκοπό τόσο την ενημέρωσή της για τη μέχρι τότε λειτουργία των ΤΕΑ και τυχόν εκκρεμή ζητήματα όσο και τον συντονισμό των ενεργειών για την έγκαιρη προετοιμασία των ΤΕΑ εν όψει της εφαρμογής του Κανονισμού DORA.

2.3.3 Εποπτεία Επιχειρηματικών Πρακτικών των Παραγωγών και Διανομένων Ασφαλιστικών Προϊόντων

Η Τράπεζα της Ελλάδος είναι αρμόδια να εποπτεύει τις πρακτικές της ασφαλιστικής αγοράς έναντι των ασφαλισμένων, σε δύο επίπεδα. Πρώτον, ελέγχει τους παραγωγούς ασφαλιστικών προϊόντων ως προς τη συμμόρφωσή τους με τις ασφαλιστικές υποχρεώσεις που αναλαμβάνουν μέσω των ασφαλιστικών συμβάσεων. Δεύτερον, ελέγχει τους διανομείς ασφαλιστικών προϊόντων (ασφαλιστικούς διαμεσολαβητές) ως προς την τήρηση της νομοθεσίας περί ενημέρωσης των πελατών ασφαλιστικών επιχειρήσεων και των κανόνων δεοντολογίας κατά την πώληση των ασφαλιστικών προϊόντων.

Κατά τη διάρκεια του έτους 2024 αξιοποιήθηκαν εποπτικά εργαλεία κινδυνοκεντρικής προσέγγισης με στόχο τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση των πλέον πιθανών κινδύνων σε όλη την αγορά. Αξιοποιώντας αυτά τα εργαλεία,

³⁸ Ταμεία Επαγγελματικής Ασφάλισης.

η Τράπεζα της Ελλάδος διενέργησε στοχευμένους επιτόπιους ελέγχους και επισκέψεις, τόσο σε ασφαλιστικούς διαμεσολαβητές όσο και σε παραγωγούς ασφαλιστικών προϊόντων, που επικεντρώθηκαν στην ποιότητα των παρεχόμενων προϊόντων και υπηρεσιών προς τους ασφαλισμένους και τους μελλοντικούς ασφαλισμένους.

Κατά το 2024, η Τράπεζα της Ελλάδος:

- Αξιολόγησε και ενέκρινε τα σεμινάρια επαγγελματικής εκπαίδευσης των ασφαλιστικών διαμεσολαβητών τα οποία θα διενεργηθούν το έτος 2025, με δεδομένη την υποχρέωση διά βίου εκπαίδευσής τους για τουλάχιστον 15 ώρες κατ' έτος,
- Επικαιροποίησε την εξεταστέα ύλη των εξετάσεων πιστοποίησης των ασφαλιστικών διαμεσολαβητών,
- Διαχειρίστηκε τα ερωτήματα των ασφαλιστικών διαμεσολαβητών σχετικά με το θεσμικό πλαίσιο για τις εξετάσεις πιστοποίησης επαγγελματικών γνώσεων και τις εν γένει υποχρεώσεις νόμιμης άσκησης της δραστηριότητας διανομής ασφαλιστικών προϊόντων,
- Επεξεργάστηκε και διερεύνησε τις καταγγελίες που ελήφθησαν από ασφαλισμένους, τόσο κατά παραγωγών όσο και κατά διανομείς ασφαλιστικών προϊόντων, και ανταποκρίθηκε ανάλογα (κατ' ελάχιστον αποστολή απάντησης στους καταγγέλλοντες και, όπου απαιτείτο, κλήση σε ακρόαση, εισήγηση για την επιβολή των κατά νόμο προβλεπόμενων κυρώσεων) και
- Απέστειλε συστάσεις σε εποπτευόμενους για την υλοποίηση απαραίτητων διορθωτικών ενεργειών.

Η Τράπεζα της Ελλάδος συμμετέχει ενεργά στη διαδικασία ανταλλαγής πληροφοριών με τις εποπτικές αρχές άλλων κρατών-μελών της ΕΕ σχετικά με παραγωγούς και διανομείς ασφαλιστικών προϊόντων που δραστηριοποιούνται διασυνοριακά (είτε μέσω υποκαταστήματος είτε με καθεστώς ελεύθερης παροχής υπηρεσιών).

Με βάση το ετήσιο πρόγραμμα επιτόπιων ελέγχων για το 2024, ξεκίνησαν τρεις έλεγχοι σε διανομείς ασφαλιστικών προϊόντων (ασφαλιστικούς διαμεσολαβητές). Το αντικείμενο των ελέγχων αφορούσε την αξιολόγηση της συμμόρφωσης με τη νομοθεσία για τη διανομή ασφαλιστικών προϊόντων.

2.4 ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΑΔΕΙΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑΣ

Πιστωτικά Ιδρύματα

Η Τράπεζα της Ελλάδος συνεργάζεται με την ΕΚΤ στο πλαίσιο των κοινών διαδικασιών, όπως προβλέπεται στον Κανονισμό (ΕΕ) της ΕΚΤ 468/2014. Οι διαδικασίες αυτές αφορούν τόσο τα ΣΠΙ όσο και τα ΛΣΠΙ και περιλαμβάνουν:

- την αδειοδότηση πιστωτικών ιδρυμάτων,
- την ανάκληση άδειας λειτουργίας πιστωτικών ιδρυμάτων και
- την έγκριση απόκτησης ή αύξησης ειδικής συμμετοχής³⁹ σε πιστωτικό ίδρυμα.

Η ΕΠΑΘ της Τράπεζας της Ελλάδος αξιολογεί⁴⁰ τα σχετικά αιτήματα και εισηγείται προς την ΕΚΤ την έγκριση ή την απόρριψή τους, με την ΕΚΤ να λαμβάνει την τελική απόφαση.

Επιπλέον, η Τράπεζα της Ελλάδος είναι η αρμόδια αρχή για την αξιολόγηση της καταλληλότητας⁴¹ των μελών του Δ.Σ. και των Επικεφαλής Κρίσιμων Λειτουργιών των πιστωτικών ιδρυμάτων. Ειδικά για τα ΣΠΙ, πραγματοποιείται αξιολόγηση της καταλληλότητας από κοινού με την ΕΚΤ, η οποία και εκδίδει την τελική απόφαση.

³⁹ Στο μετοχικό κεφάλαιο και στα δικαιώματα ψήφου.

⁴⁰ Σύμφωνα με τον ν. 4261/2014 και την ΠΕΕ 142/11.6.2018.

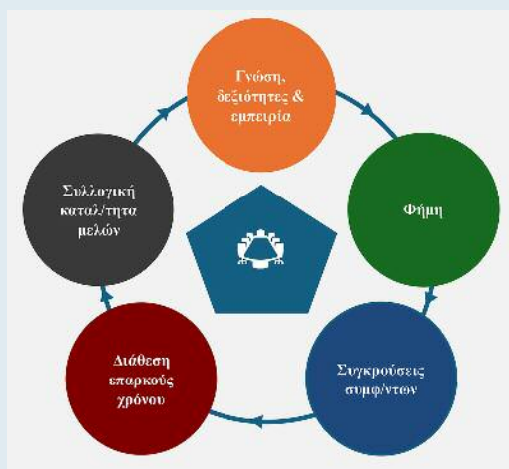
⁴¹ Σύμφωνα με την ΠΕΕ 224/1/21.12.2023, το ίδρυμα υποβάλλει στην Τράπεζα της Ελλάδος αμελητέα πλήρως συμπληρωμένο το «Ερωτηματολόγιο αξιολόγησης καταλληλότητας μελών Διοικητικού Συμβουλίου και επικεφαλής κρίσιμων λειτουργιών», μαζί με τα προβλεπόμενα δικαιολογητικά, όταν ληφθεί η απόφαση για την πρόταση διορισμού συγκεκριμένου προσώπου. Σε κάθε περίπτωση η υποβολή αυτή θα πρέπει να γίνεται τουλάχιστον ένα μήνα πριν από την προτεινόμενη ημερομηνία ανάληψης καθηκόντων. Η ΠΕΕ ισχύει και για χρηματοδοτικά ιδρύματα.

Πλαίσιο 2.4

Κριτήρια αξιολόγησης καταλληλότητας για μέλη Δ.Σ. και Επικεφαλής Κρίσιμων Λειτουργιών – ΣΠΙ & ΛΣΠΙ

Η ευθύνη της επιλογής κατάλληλων μελών Δ.Σ. και Επικεφαλής Κρίσιμων Λειτουργιών βαρύνει πρωτίστως τα πιστωτικά ιδρύματα. Η ΕΚΤ και η Τράπεζα της Ελλάδος εποπτεύουν αυτή τη διαδικασία, ελέγχοντας κατά πόσον τα διευθυντικά στελέχη είναι κατάλληλα σε σχέση με το ρόλο που τους ανατίθεται, ώστε να αποτραπεί εξ αρχής η συμμετοχή προσώπων που θα μπορούσαν να θέσουν σε κίνδυνο την ορθή λειτουργία του πιστωτικού ιδρύματος ή να διακοπεί η άσκηση των καθηκόντων τους σε περίπτωση που προκύψει σοβαρό ζήτημα. Οι διοριζόμενοι αξιολογούνται με βάση τα εξής πέντε κριτήρια καταλληλότητας¹:

– Γνώση, δεξιότητες και εμπειρία: Διαθέτει ο υποψήφιος τις γνώσεις, τις δεξιότητες και την εμπειρία που απαιτούνται για την ανάληψη του συγκεκριμένου ρόλου στο πιστωτικό ίδρυμα;

– Φήμη, ειλικρίνεια και ακεραιότητα: Έχει ο υποψήφιος ποινικό μητρώο ή ιστορικό διοικητικών ή φορολογικών παρατυπιών; Εμπλέκεται ο υποψήφιος σε εκκρεμείς δικαστικές διαδικασίες;

– Ανεξάρτητη βούληση: Πρέπει να μπορεί να ενεργεί ανεξάρτητα από εξωτερικές επιρροές κατά τη λήψη αποφάσεων. Μπορεί ο υποψήφιος να προβαίνει σε ουσιαστική αξιολόγηση και αμφισβήτηση των αποφάσεων που προτείνονται από άλλα μέλη του Δ.Σ.; Έχει ο υποψήφιος συγκρουόμενα συμφέροντα τα οποία πιθανώς εμποδίζουν τη λήψη αντικειμενικών αποφάσεων;

– Αφιέρωση επαρκούς χρόνου: Μπορεί ο υποψήφιος να αφιερώσει επαρκή χρόνο για την ανάληψη του προτεινόμενου ρόλου εντός του πιστωτικού ιδρύματος;

– Συλλογική καταλληλότητα του Δ.Σ.: Από την οπτική της προστιθέμενης αξίας συγκεκριμένου υποψηφίου για το διοικητικό όργανο συνολικά, σε τι βαθμό προσιδιάζει αυτός στη γενικότερη σύνθεση του εν λόγω οργάνου;

¹ Τα κριτήρια της “Συλλογικής καταλληλότητας μελών” και της “Διάθεσης επαρκούς χρόνου” δεν εξετάζονται αναφορικά με την υποψηφιότητα των Επικεφαλής Κρίσιμων Λειτουργιών, αλλά μόνο των μελών του Δ.Σ.

Πέραν αυτών, η Τράπεζα της Ελλάδος είναι η αποκλειστικά αρμόδια αρχή⁴² για τη χορήγηση ή την ανάκληση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας, καθώς και για την έγκριση απόκτησης ειδικής συμμετοχής στα υποκαταστήματα πιστωτικών ιδρυμάτων και γραφείων αντιπροσωπείας πιστωτικών ιδρυμάτων με έδρα σε τρίτες χώρες.

Στον Πίνακα 2.4 απεικονίζεται το σύνολο των αιτημάτων που αξιολογήθηκαν κατά το έτος 2024:

Πίνακας 2.4**Αριθμός κοινών διαδικασιών και αξιολογήσεων καταλληλότητας (ΣΠΙ & ΛΣΠΙ)**

Διαδικασίες	Αριθμός
Χορήγηση άδειας ίδρυσης/λειτουργίας	1
Έγκριση απόκτησης/αύξησης ειδικής συμμετοχής	2
Αξιολόγηση καταλληλότητας	9 ¹
Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.	
¹ Για ΣΠΙ.	

⁴² Σύμφωνα με την ΠΕΕ 58/18.01.2016 και την απόφαση της Επιτροπής Τραπεζικών και Πιστωτικών Θεμάτων 211/1/5.12.2005

Επιπρόσθετα, η Τράπεζα της Ελλάδος, ως αρμόδια αρχή του κράτους-μέλους υποδοχής, λαμβάνει γνωστοποιήσεις από πιστωτικά ιδρύματα με έδρα σε άλλα κράτη-μέλη της ΕΕ ότι θα παρέχουν, με ή χωρίς εγκατάσταση, τις υπηρεσίες τους στην Ελλάδα (κοινοτικό διαβατήριο⁴³). Τέλος, η Τράπεζα της Ελλάδος είναι η αρμόδια αρχή⁴⁴ για τη χορήγηση έγκρισης ή απαλλαγής από την υποχρέωση έγκρισης σε χρηματοδοτικές εταιρείες συμμετοχών ή μικτές χρηματοοικονομικές εταιρείες συμμετοχών. Κατά τη διάρκεια του 2024, η Τράπεζα της Ελλάδος ενέκρινε την ίδρυση μίας μητρικής χρηματοδοτικής εταιρείας συμμετοχών.

Χρηματοδοτικά Ιδρύματα

Η Τράπεζα της Ελλάδος είναι η αποκλειστικά αρμόδια αρχή για τη χορήγηση και την ανάκληση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας, την έγκριση απόκτησης ή αύξησης ειδικής συμμετοχής, καθώς και την αξιολόγηση της καταλληλότητας των μελών του Δ.Σ. και των Επικεφαλής Κρίσιμων Λειτουργιών των ακόλουθων χρηματοδοτικών ιδρυμάτων⁴⁵:

- εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης, παροχής πιστώσεων και πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων,
- ιδρύματα μικροχρηματοδοτήσεων,
- εταιρείες διαχείρισης απαιτήσεων από δάνεια και πιστώσεις,
- μεσίτες στεγαστικής πίστης,
- ιδρύματα πληρωμών, ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος και πάροχοι υπηρεσιών πληροφοριών λογαριασμού και
- ανταλλακτήρια συναλλάγματος.

Πίνακας 2.5

Διαδικασίες χορήγησης/ανάκλησης αδειών για Χρηματοδοτικά Ιδρύματα

(αριθμός διαδικασιών)

	Χορήγηση άδειας	Ανάκληση άδειας	Έγκριση απόκτησης ειδικής συμμετοχής
ΙΠ και ΙΗΧ	2	-	3
Ανταλλακτήρια Συναλλάγματος	1	-	-
Εταιρείες διαχείρισης απαιτήσεων	18	5	5
Εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης	1	-	1
Εταιρείες μικροχρηματοδοτήσεων			1
Μεσίτες στεγαστικής πίστης	9	-	-
Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.			

Επιπλέον, η Τράπεζα της Ελλάδος πραγματοποίησε πλήθος αξιολογήσεων καταλληλότητας μελών Δ.Σ. και Επικεφαλής Κρίσιμων Λειτουργιών χρηματοδοτικών ιδρυμάτων κατά τη διάρκεια του 2024.

Τέλος, ένας άλλος σημαντικός ρόλος της Τράπεζας της Ελλάδος αφορά τη διαχείριση των γνωστοποιήσεων κοινοτικών διαβατηρίων των χρηματοδοτικών ιδρυμάτων, για δραστηριοποίηση με εγκατάσταση (υποκαταστήματα ή αντιπροσώπους) ή χωρίς εγκατάσταση στην Ελλάδα.

Ασφαλιστικές επιχειρήσεις

Η Τράπεζα της Ελλάδος είναι αρμόδια⁴⁶ να αξιολογεί τις αιτήσεις για χορήγηση άδειας λειτουργίας σε ανώνυμες εταιρίες με έδρα στην Ελλάδα, οι οποίες προτίθενται να αναλάβουν δραστηριότητες (αντ)ασφάλισης. Ωστόσο,

⁴³ Αναφέρεται στην ελευθερία παροχής υπηρεσιών εντός της ΕΕ.

⁴⁴ Σύμφωνα με το ν. 4261/2014 και την ΠΕΕ 190/1/16.6.2021.

⁴⁵ Σύμφωνα με τις ΠΕΕ193/1/27.9.2021, ΠΕΕ 178/1/2.10.2020, ΠΕΕ 225/1/30.1.2024, και ΠΕΕ 137/16.4.2018.

⁴⁶ Σύμφωνα με τον ν. 4364/2016 και τις ΠΕΕ 120/11.07.2017 και 60/12.02.2016.

το έτος 2024 δεν υποβλήθηκαν αιτήματα για χορήγηση νέας άδειας λειτουργίας (αντ)ασφαλιστικών επιχειρήσεων.

Κατά το ίδιο έτος, η Τράπεζα της Ελλάδος αξιολόγησε αιτήματα εποπτευόμενων (αντ)ασφαλιστικών επιχειρήσεων αναφορικά με την απόκτηση ειδικών συμμετοχών, τη μείωση μετοχικού κεφαλαίου και τη μεταβίβαση ασφαλιστικών χαρτοφυλακίων.

Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων⁴⁷ της, η Τράπεζα της Ελλάδος προβαίνει σε συνεχή βάση στην αξιολόγηση της καταλληλότητας και αξιοπιστίας των μελών Διοίκησης των εποπτευόμενων (αντ)ασφαλιστικών επιχειρήσεων. Κατ' αυτό τον τρόπο διαπιστώνεται κατά πόσον τα μέλη Διοίκησης των (αντ)ασφαλιστικών επιχειρήσεων – τόσο μεμονωμένα όσο και συλλογικά ως όργανο (Διοικητικό Συμβούλιο) – διαθέτουν τις δεξιότητες, την εμπειρία και τις γνώσεις που είναι απαραίτητες για την άσκηση των καθηκόντων τους με τον δέοντα επαγγελματισμό (καταλληλότητα) και επιπλέον ενεργούν με εντιμότητα και ακεραιότητα, διαθέτοντας την απαραίτητη φήμη και αξιοπιστία. Κατά το έτος αναφοράς, η Τράπεζα της Ελλάδος αξιολόγησε μεγάλο αριθμό φυσικών προσώπων στο πλαίσιο της εξέτασης της καταλληλότητας και αξιοπιστίας των μελών Διοίκησης των (αντ)ασφαλιστικών επιχειρήσεων.

⁴⁷ Σύμφωνα με το ν. 4364/2016 και την ΠΕΕ 60/12.02.2016.

3. ΚΥΡΩΣΕΙΣ

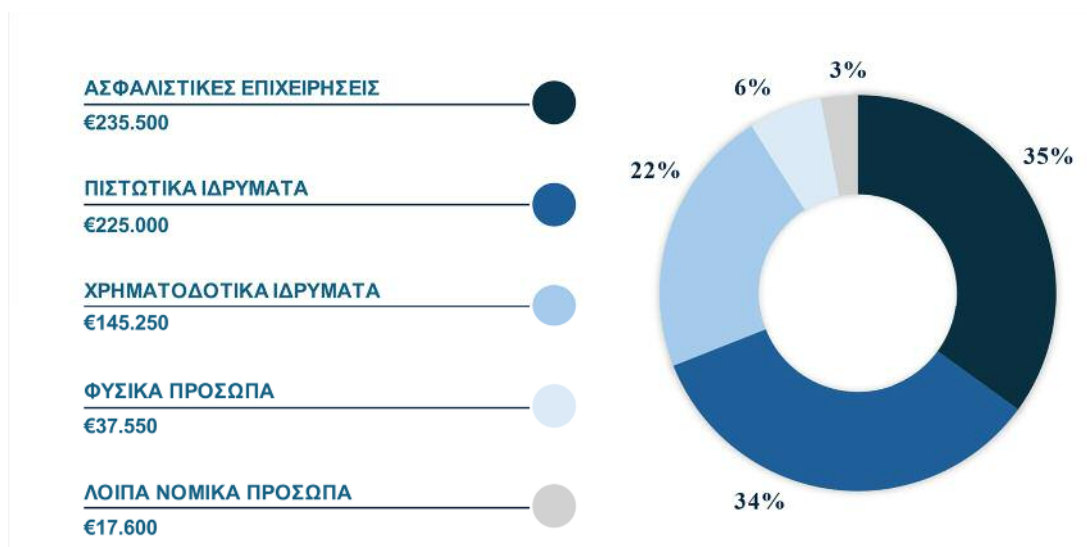
Σύμφωνα με το άρθρο 55Α του Καταστατικού της, η Τράπεζα της Ελλάδος, κατά την άσκηση της εποπτικής της αρμοδιότητας, επιβάλλει διοικητικές κυρώσεις κατά πάντων των υποκείμενων σε εποπτεία προσώπων, των νόμιμων εκπροσώπων τους και όσων ασκούν διοίκηση για παραβάσεις των σχετικών με τις αρμοδιότητές της διατάξεων.

Κατά το 2024, με αποφάσεις της αρμόδιας Επιτροπής Πιστωτικών και Ασφαλιστικών Θεμάτων της Τράπεζας της Ελλάδος, διαπιστώθηκαν 34 παραβάσεις του πλαισίου της εποπτικής αρμοδιότητας της Τράπεζας της Ελλάδος, που τελέστηκαν από πιστωτικά ιδρύματα, χρηματοδοτικά ιδρύματα, ασφαλιστικές επιχειρήσεις, φυσικά πρόσωπα και λοιπά νομικά πρόσωπα.

Σε όλες τις ανωτέρω περιπτώσεις αποφασίστηκε η επιβολή χρηματικών προστίμων, τα οποία ανήλθαν συνολικά σε ποσό 660.900 ευρώ. Σε κάποιες περιπτώσεις παράβασης του πλαισίου της ασφαλιστικής νομοθεσίας, δόθηκε επιπλέον εντολή στα υπεύθυνα πρόσωπα να αποφύγουν τις παραβάσεις στο μέλλον. Στις περιπτώσεις παραβάσεων του πλαισίου για την πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες (ΞΧ) και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ΧΤ), οι σχετικές αποφάσεις απαιτούσαν επιπλέον τη λήψη διορθωτικών μέτρων εκ μέρους των ιδρυμάτων.

Διάγραμμα 3.1

Επιβληθέντα πρόστιμα ανά κατηγορία εποπτευόμενων προσώπων

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Παραβάσεις του πλαισίου ΞΧ/ΧΤ

Κατά το 2024, διαπιστώθηκαν συνολικά 8 παραβάσεις των διατάξεων του πλαισίου ΞΧ/ΧΤ, οι οποίες τελέστηκαν από μία ασφαλιστική επιχείρηση και ένα ίδρυμα πληρωμών. Στις περιπτώσεις αυτές αποφασίστηκε η επιβολή χρηματικών προστίμων συνολικού ποσού 210.000 ευρώ στα εποπτευόμενα νομικά πρόσωπα και απαιτήθηκε από αυτά να λάβουν διορθωτικά μέτρα.

Παραβάσεις της ασφαλιστικής νομοθεσίας

Κατά το 2024, διαπιστώθηκαν συνολικά 14 παραβάσεις της ασφαλιστικής νομοθεσίας, οι οποίες τελέστηκαν από 4 φυσικά πρόσωπα, 3 ασφαλιστικές επιχειρήσεις, ένα πιστωτικό ίδρυμα και ένα νομικό πρόσωπο που παραβίασε τις διατάξεις περί διανομής ασφαλιστικών προϊόντων. Για τις εν λόγω παραβάσεις επιβλήθηκαν χρηματικά πρόστιμα συνολικού ποσού 163.400 ευρώ, ενώ για 4 εκ των παραπάνω παραβάσεων τα υπόχρεα πρόσωπα διατάχθηκαν επιπλέον να αποφύγουν τις παραβάσεις στο μέλλον.

Παραβάσεις του πλαισίου διαφάνειας των τραπεζικών συναλλαγών

Κατά το 2024, εξ αφορμής καταγγελιών πελατών, διαπιστώθηκαν συνολικά 5 παραβάσεις του πλαισίου διαφάνειας, εκ μέρους μιας εταιρείας διαχείρισης απαιτήσεων από δάνεια και πιστώσεις και 2 πιστωτικών ιδρυμάτων. Επιβλήθηκαν χρηματικά πρόστιμα συνολικού ποσού 15.000 ευρώ.

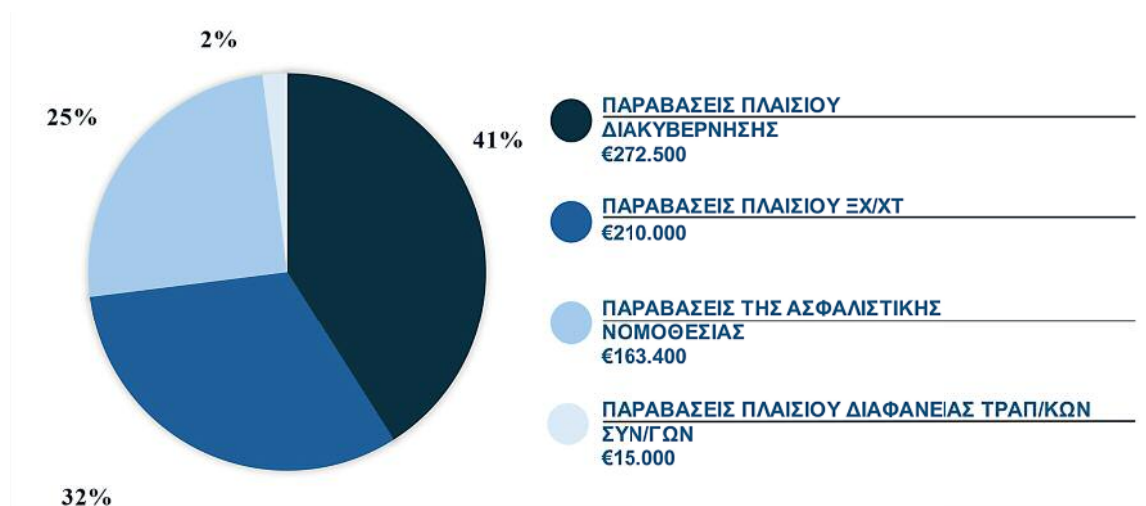
Παραβάσεις του πλαισίου διακυβέρνησης

Κατά το 2024, διαπιστώθηκαν συνολικά 8 παραβάσεις για θέματα διακυβέρνησης. Συγκεκριμένα, διαπιστώθηκαν 6 παραβάσεις του θεσμικού πλαισίου για τη λειτουργία των ιδρυμάτων πληρωμών (ν. 4537/2018 και ΠΕΕ 164/2/13.12.2019) εκ μέρους ενός ιδρύματος πληρωμών και 2 παραβάσεις του θεσμικού πλαισίου για τη λειτουργία των πιστωτικών ιδρυμάτων (ν. 4261/2014 και ΠΔ/ΤΕ 2577/2006) εκ μέρους ενός πιστωτικού ιδρύματος. Επιβλήθηκαν χρηματικά πρόστιμα συνολικού ποσού 272.500 ευρώ.

Συνοπτικές πληροφορίες για τις διοικητικές κυρώσεις που έχουν επιβληθεί από την Τράπεζα της Ελλάδος τα τελευταία έτη δημοσιεύονται στο δικτυακό της τόπο ([Κυρώσεις](#)).

Διάγραμμα 3.2

Επιβληθέντα πρόστιμα ανά κατηγορία παράβασης

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

4. ΠΡΟΛΗΨΗ ΞΕΠΛΥΜΑΤΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Η Τράπεζα της Ελλάδος είναι η αρμόδια εποπτική αρχή ως προς την εφαρμογή του θεσμικού πλαισίου πρόληψης της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες Ξεπλύματος Χρήματος (ΞΧ) και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας (ΧΤ) από τα εποπτευόμενα από αυτήν ιδρύματα. Οι αρμοδιότητες της Τράπεζας της Ελλάδος ασκούνται, μεταξύ άλλων, με την εξειδίκευση μέσω κανονιστικών πράξεων των επιμέρους υποχρεώσεων των εποπτευόμενων ιδρυμάτων, την παροχή οδηγιών και ενημερώσεων, την αξιολόγηση των κινδύνων ΞΧ/ΧΤ, τη διενέργεια επιτόπιων ελέγχων και την επιβολή διοικητικών κυρώσεων.

Θεσμικό πλαίσιο

Ο ν. 4557/2018 αποτελεί τη βάση του εθνικού θεσμικού πλαισίου για την πρόληψη του ΞΧ/ΧΤ και ενσωματώνει τις διατάξεις της Οδηγίας (ΕΕ) 2015/849. Η Τράπεζα της Ελλάδος έχει εξειδικεύσει τις υποχρεώσεις των εποπτευόμενων ιδρυμάτων μέσω της Απόφασης της ΕΤΠΘ 281/5/17.03.2009. Επίσης, με την ΠΕΕ 172/1/29.05.2020, έχει καθορίσει τους όρους και τις προϋποθέσεις για την εξ αποστάσεως ηλεκτρονική ταυτοποίηση φυσικών προσώπων κατά τη σύναψη επιχειρηματικής σχέσης.

Το 2024 η Τράπεζα της Ελλάδος συνέβαλε στη διαμόρφωση του σχεδίου νόμου για την ενσωμάτωση των τροποποιήσεων της Οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 που επήλθαν από την έκδοση του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/1113, καθώς και στη διαμόρφωση των εφαρμοστικών διατάξεων του εν λόγω Κανονισμού. Επίσης, συμμετείχε ενεργά σε συνεδριάσεις της προπαρασκευαστικής ομάδας έργου που συστάθηκε το 2024 από το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (στην οποία συμμετέχουν και οι υπόλοιπες αρχές πρόληψης ΞΧ/ΧΤ⁴⁸), για την εξέταση των νομοθετικών αλλαγών που θα πρέπει να θεσπιστούν λόγω του νέου ευρωπαϊκού ρυθμιστικού πλαισίου. Τέλος, η Τράπεζα της Ελλάδος προχώρησε τον Σεπτέμβριο του 2024 στη σύσταση ομάδας εργασίας με την Ελληνική Ένωση Τραπεζών (με συμμετοχή στελεχών των πιστωτικών ιδρυμάτων), για την ενίσχυση της συνεργασίας και διαβούλευσης κατά τη μεταβατική περίοδο έως την έναρξη εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1624 (Anti-Money Laundering Regulation – AMLR) και τη διασφάλιση της ομαλής μετάβασης στο νέο ρυθμιστικό πλαίσιο.

Εποπτεία και επιτόπιοι έλεγχοι

Η Τράπεζα της Ελλάδος εφαρμόζει προσέγγιση βάσει κινδύνου (risk-based approach) για την εποπτεία των ιδρυμάτων που υπάγονται στην αρμοδιότητά της. Συγκεκριμένα, αξιολογεί τουλάχιστον σε ετήσια βάση το επίπεδο κινδύνου ΞΧ/ΧΤ και το επίπεδο συμμόρφωσης με το θεσμικό πλαίσιο πρόληψης ΞΧ/ΧΤ κάθε εποπτευόμενης εταιρείας, λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, τα αποτελέσματα της Εκτίμησης Εθνικού Κινδύνου ΞΧ/ΧΤ, την υπερεθνική αξιολόγηση των κινδύνων ΞΧ/ΧΤ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και τη γνώμη της ΕΑΤ σχετικά με τους κινδύνους ΞΧ/ΧΤ που επηρεάζουν τον ευρωπαϊκό χρηματοπιστωτικό κλάδο. Το είδος και η ένταση των εποπτικών ενεργειών για καθένα από τα εποπτευόμενα ιδρύματα, περιλαμβανομένου του ετήσιου προγράμματος ελέγχων, καθορίζεται από τα αποτελέσματα της ετήσιας αξιολόγησης κινδύνου ΞΧ/ΧΤ και από τυχόν νέους ή αναδυόμενους κινδύνους ΞΧ/ΧΤ. Στο πλαίσιο αυτό, εντός του 2024 η Τράπεζα της Ελλάδος:

- Αξιολόγησε το επίπεδο κινδύνου ΞΧ/ΧΤ και τους μηχανισμούς εσωτερικού ελέγχου πρόληψης ΞΧ/ΧΤ συνολικά 131 εποπτευόμενων ιδρυμάτων, που δραστηριοποιούνται σε 10 κλάδους,
- Κοινοποίησε την έκθεση αξιολόγησης των μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου διαχείρισης του κινδύνου ΞΧ/ΧΤ των ιδρυμάτων πληρωμών που παρέχουν υπηρεσίες εμβασμάτων μέσω αντιπροσώπων, σε συνέχεια σχετικού θεματικού ελέγχου, καλώντας τα εν λόγω ιδρύματα να λάβουν υπόψη τα συμπεράσματα και τις παρατηρήσεις της έκθεσης, καθώς και τις παρατιθέμενες καλές πρακτικές και συστάσεις, προκειμένου να βελτιώσουν τις διαδικασίες αξιολόγησης και αντιμετώπισης των κινδύνων ΞΧ/ΧΤ και να γνωστοποιήσουν στην Τράπεζα της Ελλάδος τις ενέργειές τους,
- Ζήτησε από τα εποπτευόμενα ιδρύματα διευκρινίσεις και περαιτέρω στοιχεία για περιοχές αυξημένου κινδύνου ή διορθωτικά μέτρα/συστάσεις προηγούμενων ετών και έδωσε επικαιροποιημένες οδηγίες,

⁴⁸ Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Αρχή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες, Υπουργείο Δικαιοσύνης, Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων, Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων, Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, Υπουργείο Ανάπτυξης, Ελληνική Αστυνομία, Υπουργείο Μεταναστευσης και Ασύλου, Εθνική Αρχή Διαφάνειας, Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων, Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού.

- Πραγματοποίησε 6 εποπτικές επισκέψεις σε εποπτευόμενα ιδρύματα (4 σε πιστωτικά ιδρύματα και 2 σε ιδρύματα πληρωμών) με αντικείμενο την ενδελεχή επισκόπηση επιμέρους εποπτικών περιοχών,
- Διοργάνωσε 5 Εποπτικά Κολλέγια για την Καταπολέμηση του Ξεπλύματος Χρήματος και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας (ΚΞΧ/ΧΤ)⁴⁹ για ισάριθμα εποπτευόμενα ιδρύματα, και συμμετείχε, ως μόνιμο μέλος, σε Κολλέγια ΚΞΧ/ΧΤ 19 εποπτευόμενων ιδρυμάτων, που διοργανώθηκαν από 7 ευρωπαϊκές αρχές αρμόδιες για την πρόληψη ΞΧ/ΧΤ,
- Διενήργησε 2 επιτόπιους ελέγχους με αντικείμενο την εφαρμογή του κανονιστικού πλαισίου πρόληψης ΞΧ/ΧΤ, σε 2 πιστωτικά ιδρύματα, εκ των οποίων ένα ΣΠΙ. Οι έλεγχοι ανέδειξαν αδυναμίες όσον αφορά την αποτελεσματικότητα εφαρμογής και ελέγχου των διαδικασιών για τη διαρκή παρακολούθηση συναλλαγών και δραστηριοτήτων πελατών τους στο πλαίσιο του εντοπισμού και διερεύνησης ασυνήθιστων ή ύποπτων συναλλαγών, καθώς και ελλιπή στελέχωση των μονάδων που υποστηρίζουν το έργο του αρμόδιου για την πρόληψη του ΞΧ/ΧΤ διευθυντικού στελέχους.

Πλαίσιο 4.1

Συνεργασίες της Τράπεζας της Ελλάδος σε εθνικό και διεθνές επίπεδο για την καταπολέμηση του κινδύνου ΞΧ/ΧΤ

Εθνικό επίπεδο

Η Τράπεζα της Ελλάδος είναι μέλος της Επιτροπής Στρατηγικής του άρθρου 8 του ν. 4557/2018, που αποτελεί τον εθνικό μηχανισμό καθορισμού της στρατηγικής για την αντιμετώπιση του κινδύνου ΞΧ/ΧΤ, και συμμετείχε στις συνεδριάσεις που έλαβαν χώρα το 2024. Επιπλέον, εκπρόσωποι της Τράπεζας της Ελλάδος συνέδραμαν σε οριζόντια έργα του δημόσιου τομέα, όπως στη διαμόρφωση των στατιστικών στοιχείων ΚΞΧ/ΧΤ σε εθνικό επίπεδο που θα καταχωρηθούν σε ειδικά διαμορφωμένη ψηφιακή πλατφόρμα, στη διασύνδεση των εποπτευόμενων από την Τράπεζα της Ελλάδος ιδρυμάτων με τη διαλειτουργικότητα Πόθεν Έσχες, καθώς και σε έργα σχετικά με τις υπηρεσίες eGov-KYC (Know Your Customer) και eGov-KYB (Know Your Business).

Διεθνές επίπεδο

– Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης (Financial Action Task Force – FATF)

Η Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης (Financial Action Task Force – FATF) είναι διεθνής διακυβερνητικός οργανισμός με αντικείμενο την ανάπτυξη πολιτικών για την ΚΞΧ/ΧΤ. Το 2024 η Τράπεζα της Ελλάδος συμμετείχε στις τακτικές συνεδριάσεις της Ολομέλειας της FATF και στις συνεδριάσεις της μόνιμης ομάδας “Policy Development Group”, η οποία αναπτύσσει και ενισχύει τα πρότυπα της FATF και παρέχει κατευθυντήριες γραμμές για να βοηθήσει στην αποτελεσματική εφαρμογή τους.

– Αρχή για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (Authority for Anti-Money Laundering – AMLA)

Πρόκειται για νέα Ευρωπαϊκή Αρχή, η οποία συστάθηκε με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2024/1620, με αντικείμενο, μεταξύ άλλων, την άμεση και έμμεση εποπτεία ιδρυμάτων του χρηματοπιστωτικού και του μη χρηματοπιστωτικού τομέα της ΕΕ ως προς την πρόληψη του ΞΧ/ΧΤ. Η Τράπεζα της Ελλάδος ανέλαβε την ευθύνη της μόνιμης κοινής εκπροσώπησης των εποπτικών αρχών της χώρας στο υπό εποπτική σύνθεση Γενικό Συμβούλιο της AMLA.

⁴⁹ Μόνιμη δομή συνεργασίας και ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ αρμόδιων εποπτικών αρχών ΚΞΧ/ΧΤ με σκοπό την εποπτεία ομίλου ή οντότητας που λειτουργεί σε κράτος-μέλος ή σε τρίτη χώρα υποδοχής.

5. ΜΑΚΡΟΠΡΟΛΗΠΤΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ

Η Τράπεζα της Ελλάδος ασκεί τη μακροπροληπτική της αρμοδιότητα, βάσει του άρθρου 55Α του Καταστατικού της, με στόχο να συμβάλλει στη διαφύλαξη της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας⁵⁰, μέσω της μείωσης της συσσώρευσης των συστημικών κινδύνων και της ενίσχυσης της ανθεκτικότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Η μακροπροληπτική εποπτεία είναι συμπληρωματική προς τη μικροπροληπτική εποπτεία, καθώς εστιάζει στους συστημικούς κινδύνους, τα δε μακροπροληπτικά μέτρα αφορούν το σύνολο ή σημαντικά τμήματα του χρηματοπιστωτικού συστήματος, σε αντίθεση με τη μικροπροληπτική εποπτεία, που στοχεύει σε επιμέρους χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Στο πλαίσιο αυτό, η Τράπεζα της Ελλάδος εντοπίζει, παρακολουθεί και αξιολογεί τους συστημικούς κινδύνους και λαμβάνει τα κατάλληλα μακροπροληπτικά μέτρα.

5.1 ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΣΥΣΤΗΜΙΚΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Η Τράπεζα της Ελλάδος εντοπίζει, παρακολουθεί και αξιολογεί τους συστημικούς κινδύνους για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα σε όλους τους τομείς του χρηματοπιστωτικού συστήματος, δηλαδή τον τραπεζικό τομέα, τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις, τα χρηματοδοτικά ιδρύματα και τις χρηματοπιστωτικές αγορές και υποδομές. Συστημικοί είναι οι κίνδυνοι που μπορούν να προκαλέσουν διαταραχές σε ολόκληρο το χρηματοπιστωτικό σύστημα και όχι μόνο σε μεμονωμένες εταιρείες ή τομείς. Διακρίνονται σε κυκλικούς συστημικούς κινδύνους, οι οποίοι συνδέονται με τη φάση του οικονομικού και χρηματοπιστωτικού κύκλου, και σε διαρθρωτικούς κινδύνους, οι οποίοι συνδέονται με διαρθρωτικά χαρακτηριστικά του χρηματοπιστωτικού συστήματος ή/και μακροπρόθεσμες τάσεις (π.χ. ψηφιακή μετάβαση, κλιματική αλλαγή κ.λπ.).

Στο πλαίσιο αυτό, η Τράπεζα της Ελλάδος παρακολουθεί και αξιολογεί σε τακτική βάση, μεταξύ άλλων: (α) τις εξελίξεις στις εγχώριες και διεθνείς χρηματοπιστωτικές αγορές, (β) τη χρηματοοικονομική κατάσταση των νοικοκυριών και των μη χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων, (γ) τα χρηματοοικονομικά μεγέθη και τους εποπτικούς δείκτες των πιστωτικών ιδρυμάτων και (δ) τους κινδύνους από δάνεια και επενδύσεις σε οικιστικά και επαγγελματικά ακίνητα. Επίσης, η αξιολόγηση των συστημικών κινδύνων λαμβάνει υπόψη το κανονιστικό και ρυθμιστικό πλαίσιο, όπως αυτό έχει διαμορφωθεί στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Χρηματοοικονομικής Εποπτείας, καθώς και τυχόν Προειδοποιήσεις και Συστάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Συστημικού Κινδύνου (ΕΣΣΚ). Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν η τριμηνιαία αξιολόγηση των κυκλικών συστημικών κινδύνων και η ετήσια διαδικασία προσδιορισμού των λοιπών συστημικά σημαντικών ιδρυμάτων που αναλύονται στην Ενότητα 5.2 παρακάτω, καθώς τα εν λόγω ιδρύματα συνδέονται άρρηκτα με την εφαρμογή συγκεκριμένων μακροπροληπτικών μέτρων.

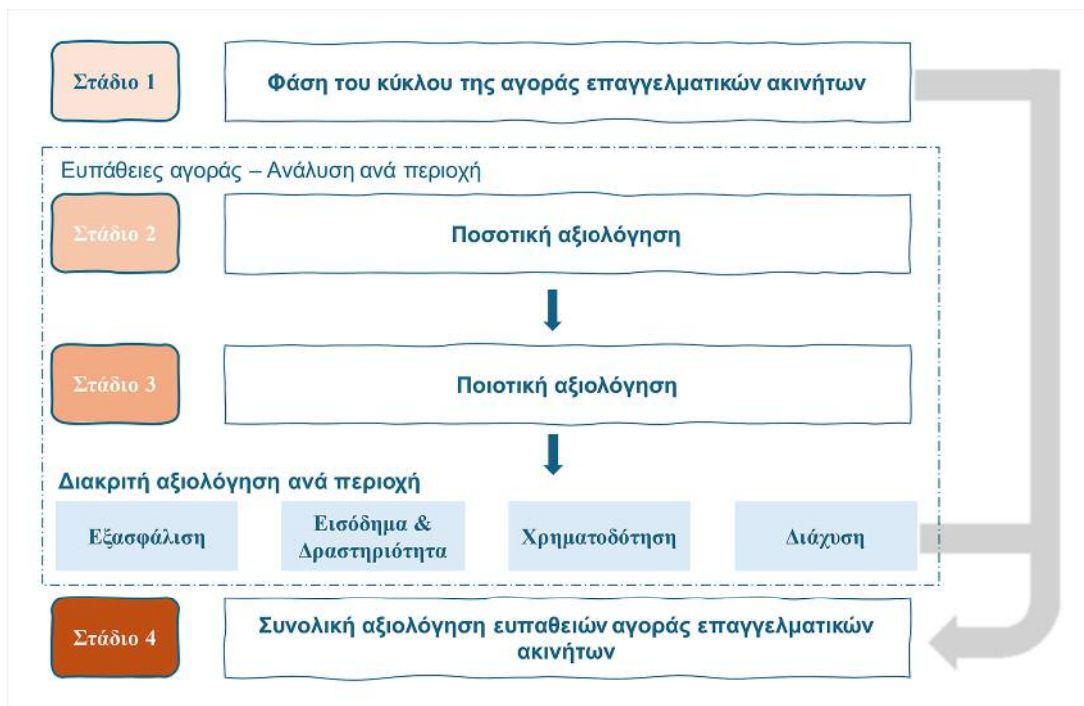
Το 2024 αναδείχθηκαν οι παρακάτω κίνδυνοι: ο γεωπολιτικός κίνδυνος, ο κίνδυνος απότομης ανατιμολόγησης των περιουσιακών στοιχείων στις αγορές χρήματος και κεφαλαίων, οι κίνδυνοι που απορρέουν από τον μη τραπεζικό χρηματοπιστωτικό τομέα, ο κίνδυνος κυβερνοεπιθέσεων και η κλιματική κρίση. Οι περισσότεροι από τους κινδύνους αυτούς είναι εξωγενείς και δεν σχετίζονται με το εγχώριο χρηματοπιστωτικό σύστημα, το οποίο είναι σε πολύ καλύτερη θέση σε σχέση με το παρελθόν να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις, καθώς τα βασικά μεγέθη έχουν ενισχυθεί σημαντικά.

Παράλληλα, η Τράπεζα της Ελλάδος αναπτύσσει μεθοδολογίες και εργαλεία για την αξιολόγηση των συστημικών κινδύνων. Το 2024 ανέπτυξε μεθοδολογία για την αξιολόγηση των κινδύνων που απορρέουν από τα δάνεια και τις επενδύσεις σε επαγγελματικά ακίνητα και προέβη σε αναθεώρηση των υφιστάμενων σχετικών εποπτικών αναφορών. Η μεθοδολογία περιλαμβάνει τέσσερα στάδια (βλ. Σχήμα 5.1). Το Στάδιο 1 περιλαμβάνει την αξιολόγηση και τον προσδιορισμό της φάσης του κύκλου της αγοράς των επαγγελματικών ακινήτων στην Ελλάδα. Το Στάδιο 2 αφορά την ποσοτική αξιολόγηση των κινδύνων που απορρέουν από τα επαγγελματικά ακίνητα και βασίζεται κυρίως στους δείκτες και τις πηγές δεδομένων που έχουν προσδιοριστεί στη μεθοδολογία του ΕΣΣΚ.

⁵⁰ Η χρηματοπιστωτική σταθερότητα ορίζεται ως η κατάσταση στην οποία το χρηματοπιστωτικό σύστημα χαρακτηρίζεται από ανθεκτικότητα απέναντι σε οικονομικές και χρηματοπιστωτικές διαταραχές και επιτελεί ομαλά το διαμεσοληθτικό του ρόλο. Έτσι περιορίζεται η πιθανότητα εμφάνισης χρηματοπιστωτικών κρίσεων, ενώ σε περίπτωση εκδήλωσής τους ελαττώνονται οι δυσμενείς επιδράσεις τους στον πραγματικό τομέα της οικονομίας.

Σχήμα 5.1

Το πλαίσιο αξιολόγησης κινδύνων της αγοράς επαγγελματικών ακινήτων

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος.

Στο Στάδιο 3 πραγματοποιείται ποιοτική αξιολόγηση των κινδύνων της αγοράς επαγγελματικών ακινήτων, προκειμένου να εξαλειφθούν ενδεχόμενες αδυναμίες μιας αμιγώς αυτοματοποιημένης διαδικασίας αξιολόγησης κινδύνου, παρέχοντας την ευχέρεια στον υπεύθυνο εμπειρογνώμονα να επικαλεστεί την τεχνοκρατική του κρίση (expert judgment). Τέλος, στο Στάδιο 4 προσδιορίζεται το συνολικό επίπεδο των κινδύνων που απορρέουν από επαγγελματικά ακίνητα στην Ελλάδα. Ειδικότερα, συνεκτιμώνται τα αποτελέσματα των επιμέρους σταδίων, δηλαδή το επίπεδο κινδύνου που προσδιορίστηκε για κάθε μια από τις περιοχές κινδύνου στο Στάδιο 3, πώς αλληλεπιδρούν αυτές οι περιοχές κινδύνου, και πώς αυτές οι αλληλεπιδράσεις μπορούν να εκδηλωθούν στην αγορά. Παράλληλα, η αξιολόγηση του Σταδίου 4 περιλαμβάνει την τρέχουσα φάση του κύκλου της αγοράς επαγγελματικών ακινήτων, όπως προκύπτει από το Στάδιο 1, καθώς και την εκτίμηση για την εξέλιξη του κύκλου. Με βάση τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία για το πρώτο εξάμηνο του 2024, η αγορά επαγγελματικών ακινήτων βρίσκεται σε φάση επέκτασης, αλλά οι κίνδυνοι που απορρέουν από τα δάνεια και τις επενδύσεις σε επαγγελματικά ακίνητα αξιολογούνται συνολικά ως περιορισμένοι.

5.2 ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΜΕΤΡΩΝ ΜΑΚΡΟΠΡΟΛΗΠΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Η Τράπεζα της Ελλάδος, ως εθνική εντεταλμένη αρχή, έχει ενεργοποιήσει τρία εργαλεία μακροπροληπτικής πολιτικής. Όσον αφορά το αντικυκλικό κεφαλαιακό απόθεμα ασφαλείας (Countercyclical Capital Buffer – CCyB), η Τράπεζα της Ελλάδος υιοθέτησε πλαίσιο για την εφαρμογή του στην Ελλάδα, σύμφωνα με το οποίο η ενεργοποίησή του εν λόγω αποθέματος ξεκινά στο στάδιο του οικονομικού και χρηματοπιστωτικού κύκλου κατά το οποίο επικρατεί ουδέτερο περιβάλλον κινδύνου μέχρι αυτό να ανέλθει στο επιδιωκόμενο ποσοστό, το οποίο έχει οριστεί στο 0,5%⁵¹. Παράλληλα, η Τράπεζα της Ελλάδος αξιολογεί ανά τρίμηνο την ένταση του κυκλικού συστημικού κινδύνου και την καταλληλότητα του ποσοστού αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας για την Ελλάδα και, εφόσον αυτό είναι αναγκαίο, καθορίζει ή προσαρμόζει το ποσοστό αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας. Τα τρία πρώτα τρίμηνα του 2024 το ποσοστό αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας είχε διατηρηθεί στο 0%. Για το δ' τρίμηνο του 2024, η αξιολόγηση των κυκλικών συστημικών

⁵¹ ΠΕΕ 235/1/07.10.2024.

κινδύνων στην Ελλάδα κατέδειξε ότι οι κίνδυνοι αυτοί παραμένουν περιορισμένοι και ότι το περιβάλλον κινδύνου εμφανίζεται ουδέτερο. Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, η Τράπεζα της Ελλάδος καθόρισε το ποσοστό αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας στο 0,25%, με εφαρμογή από την 1η Οκτωβρίου 2025⁵².

Επίσης, η Τράπεζα της Ελλάδος προσδιόρισε τα λοιπά συστημικά σημαντικά ιδρύματα (Other Systemically Important Institutions – O-SII) στην Ελλάδα για το έτος 2024 και καθόρισε το ποσοστό του αποθέματος ασφαλείας O-SII για το έτος 2025 στο 1,25% για το ίδρυμα Eurobank Ergasias Υπηρεσιών και Συμμετοχών Α.Ε. σε ενοποιημένη βάση και στο 1% για τα εξής O-SII: Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε. σε ατομική και ενοποιημένη βάση, Πειραιώς Financial Holdings Α.Ε. σε ενοποιημένη βάση και Τράπεζα Πειραιώς Α.Ε. σε ατομική βάση, Τράπεζα Eurobank Α.Ε. σε ατομική βάση, Alpha Υπηρεσιών και Συμμετοχών Α.Ε. σε ενοποιημένη βάση και Άλφα Τράπεζα Α.Ε. σε ατομική βάση. Για τον προσδιορισμό των O-SII, εφαρμόζεται η μεθοδολογία που περιλαμβάνεται στις σχετικές κατευθυντήριες γραμμές που εξέδωσε η ΕΑΤ, όπως αυτές υιοθετήθηκαν στην Ελλάδα με την ΠΕΕ 56/18.12.2015. Για την αξιολόγηση των αποθεμάτων ασφαλείας O-SII, η Τράπεζα της Ελλάδος εφαρμόζει την πλέον πρόσφατη ισχύουσα μεθοδολογία για το ελάχιστο ποσοστό αποθέματος ασφαλείας O-SII της ΕΚΤ (revised ECB O-SII floor methodology)⁵³.

Πλάνισιο 5.1

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου (ΕΣΣΚ)

Το ΕΣΣΚ (European Systemic Risk Board – ESRB) είναι αρμόδιο για τη μακροπροληπτική επίβλεψη του χρηματοπιστωτικού συστήματος της ΕΕ στο σύνολό του, όπως και για την πρόληψη και τον μετριασμό των συστημικών κινδύνων. Επιβλέπει τον τραπεζικό τομέα, τα μη τραπεζικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις, τους διαχειριστές περιουσιακών στοιχείων, τις υποδομές των χρηματοπιστωτικών αγορών και λοιπά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και αγορές. Κατά την εκπλήρωση της μακροπροληπτικής αποστολής του, το ΕΣΣΚ παρακολουθεί και αξιολογεί τους συστημικούς κινδύνους και, εφόσον κρίνεται απαραίτητο, εκδίδει προειδοποιήσεις και συστάσεις.

Το 2024, το ΕΣΣΚ εξέδωσε τις Συστάσεις ΕΣΣΚ/2024/2, ΕΣΣΚ/2024/3, ΕΣΣΚ/2024/5, ΕΣΣΚ/2024/7 που τροποποιούν τη Σύσταση ΕΣΣΚ/2015/2 σχετικά με την αξιολόγηση των διασυννοριακών επιδράσεων των μέτρων μακροπροληπτικής πολιτικής και την εθελοντική εφαρμογή τους στη βάση της αμοιβαιότητας για ποσοστά αποθέματος ασφαλείας συστημικού κινδύνου στην Ιταλία¹, τη Δανία², το Βέλγιο³ και τη Νορβηγία⁴, αντίστοιχα. Το 2024 δεν εκδόθηκαν προειδοποιήσεις του ΕΣΣΚ.

¹ Ποσοστό αποθέματος ασφαλείας συστημικού κινδύνου 0,5% για όλα τα ανοίγματα σε πιστωτικό κίνδυνο και τα ανοίγματα σε πιστωτικό κίνδυνο αντισυμβαλλομένου στην Ιταλία, το οποίο εφαρμόζεται από τις 31 Δεκεμβρίου 2024 έως τις 29 Ιουνίου 2025· αύξηση του ποσοστού αποθέματος ασφαλείας συστημικού κινδύνου σε 1% για όλα τα ανοίγματα σε πιστωτικό κίνδυνο και τα ανοίγματα σε πιστωτικό κίνδυνο αντισυμβαλλομένου στην Ιταλία, το οποίο εφαρμόζεται από τις 30 Ιουνίου 2025. Βλ. ΕΕ C/2024/4775, 29.7.2024.

² Ποσοστό τομεακού αποθέματος ασφαλείας συστημικού κινδύνου 7% σε όλα τα είδη ανοιγμάτων στη Δανία έναντι μη χρηματοοικονομικών εταιρειών που δραστηριοποιούνται στη διαχείριση ακίνητης περιουσίας και στην ανάπτυξη οικοδομικών σχεδίων, οι οποίες προσδιορίζονται σύμφωνα με τη στατιστική ταξινόμηση των οικονομικών δραστηριοτήτων στην Ένωση (NACE) η οποία θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1893/2006, εξαιρουμένου του τμήματος κάθε ανοίγματος με εύρος διακύμανσης του λόγου “δάνειο/αξία” από 0% έως 15%. Βλ. ΕΕ C/2024/5044, 16.08.2024.

³ Ποσοστό αποθέματος ασφαλείας συστημικού κινδύνου 6% για όλα τα ανοίγματα ηλιανικής τραπεζικής πιστωτικών ιδρυμάτων που χρησιμοποιούν την προσέγγιση IRB έναντι φυσικών προσώπων, τα οποία εξασφαλίζονται με υποθήκη επί οικιστικών ακινήτων που βρίσκονται στο Βέλγιο, το οποίο εφαρμόζεται από την 1η Απριλίου 2024. Βλ. ΕΕ C/2024/6967, 14.11.2024.

⁴ Ποσοστό αποθέματος ασφαλείας συστημικού κινδύνου 4,5% στα εγχώρια ανοίγματα όλων των πιστωτικών ιδρυμάτων που έχουν αδειοδοτηθεί στη Νορβηγία, σε ενοποιημένη, υποενοποιημένη και ατομική βάση. Βλ. ΕΕ C/2025/1010, 12.2.2025.

Τέλος, η Τράπεζα της Ελλάδος έχει θεσπίσει μακροπροληπτικά μέτρα για τη δανειακή επιβάρυνση τα οποία εφαρμόζονται σε επίπεδο δανειολήπτη για δάνεια και λοιπές πιστώσεις προς φυσικά πρόσωπα με εξασφάλιση οικιστικό ακίνητο⁵⁴. Τα μέτρα αυτά τέθηκαν σε εφαρμογή την 1η Ιανουαρίου 2025. Η πορεία εφαρμογής τους παρακολουθείται από την Τράπεζα της Ελλάδος μέσα από τη συλλογή αναλυτικών στοιχείων για την αξιολόγηση των πιστοδοτικών κριτηρίων για δάνεια προς φυσικά πρόσωπα με εξασφάλιση οικιστικά ακίνητα στο πλαίσιο

⁵² Το ποσοστό του αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας καθορίζεται με ΠΕΕ και τίθεται σε εφαρμογή 12 μήνες από την ημερομηνία ανακοίνωσής του.

⁵³ Βλ. [σχετική ανακοίνωση του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΚΤ, 20.12.2024](#).

⁵⁴ Το κείμενο βασίζεται σε πληροφόρηση και στοιχεία που ήταν διαθέσιμα μέχρι τις 31.3.2025.

της ΠΕΕ 231/3/15.07.2024. Στο ίδιο πλαίσιο, έχει αναπτυχθεί μεθοδολογία για τον προσδιορισμό και την παρακολούθηση των ευπαθειών που αφορούν τον τομέα των επαγγελματικών ακινήτων. Η τακτική παρακολούθηση μιας αξιόπιστης δέσμης βασικών δεικτών για τα δάνεια και τις επενδύσεις που αφορούν οικιστικά και επαγγελματικά ακίνητα συμβάλλει στον εντοπισμό της συσσώρευσης συστημικών κινδύνων και στην αξιολόγηση της ανάγκης για ενδεχόμενη παρέμβαση σε μακροπροληπτικό επίπεδο. Οι δείκτες αυτοί αποτελούν ιδιαίτερα χρήσιμη πληροφόρηση για την αποτελεσματικότερη επιλογή και βαθμονόμηση των μακροπροληπτικών εργαλείων που έχουν ως σημείο αναφοράς τους παρόχους πιστώσεων, ώστε να αποφευχθούν μελλοντικά φαινόμενα υπερβολικής πιστωτικής επέκτασης και, κατά συνέπεια, εκ νέου διόγκωσης των μη εξυπηρετούμενων δανείων.

6. ΕΞΥΓΙΑΝΣΗ

Η εξυγίανση των πιστωτικών ιδρυμάτων διέπεται από το παρακάτω βασικό θεσμικό πλαίσιο:

- τον Κανονισμό (ΕΕ) 806/2014 (Single Resolution Mechanism Regulation – SRMR) για τη θέσπιση ενιαίων κανόνων και διαδικασιών για την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και ορισμένων επιχειρήσεων επενδύσεων στο πλαίσιο ενός Ενιαίου Μηχανισμού Εξυγίανσης και ενός Ενιαίου Ταμείου Εξυγίανσης,
- την Οδηγία 2014/59/ΕΕ για την ανάκαμψη και την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων (Bank Recovery and Resolution Directive – BRRD), όπως ενσωματώθηκε στην ελληνική νομοθεσία με τον ν. 4335/2015.

Ειδικότερα, ο Κανονισμός (ΕΕ) 806/2014 προβλέπει τη σύσταση και ρυθμίζει τη λειτουργία του Ενιαίου Μηχανισμού Εξυγίανσης (ΕΜΕ), ο οποίος αποτελεί έναν από τους τρεις πυλώνες της τραπεζικής ένωσης και έχει ως αποστολή τη διασφάλιση της εύρυθμης εξυγίανσης των πιστωτικών ιδρυμάτων, με τις ελάχιστες δυνατές επιπτώσεις στην πραγματική οικονομία και τα δημόσια οικονομικά των συμμετεχόντων κρατών-μελών της ΕΕ και άλλων χωρών. Στο πλαίσιο του ΕΜΕ, από τον Ιανουάριο του 2016, η κεντρική εξουσία λήψης αποφάσεων σχετικά με την εξυγίανση έχει ανατεθεί στο Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης (ΕΣΕ). Το ΕΣΕ αναπτύσσει στενή συνεργασία με τις Εθνικές Αρχές Εξυγίανσης (ΕΑΕ) των κρατών-μελών που συμμετέχουν στην τραπεζική ένωση, οι οποίες είναι εξουσιοδοτημένες να εφαρμόζουν τις αποφάσεις του ΕΣΕ. Για την Ελλάδα, ΕΑΕ έχει οριστεί η Τράπεζα της Ελλάδος. Επιπλέον, το ΕΣΕ και οι ΕΑΕ συνεργάζονται στενά με τον ΕΕΜ, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την ΕΑΤ, καθώς και με άλλες ευρωπαϊκές και διεθνείς αρχές.

Παράλληλα, συστάθηκε το Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης (ΕΤΕ), το οποίο αποτελεί τον χρηματοδοτικό μηχανισμό εξυγίανσης σε επίπεδο τραπεζικής ένωσης και το οποίο χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την αποτελεσματική εφαρμογή των μέτρων εξυγίανσης και για συγκεκριμένους σκοπούς. Αντίστοιχο του ΕΤΕ σε εθνικό επίπεδο είναι το Σκέλος Εξυγίανσης του Ταμείου Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων (ΤΕΚΕ), το οποίο έχει οριστεί ως ο χρηματοδοτικός μηχανισμός εξυγίανσης για τα υποκαταστήματα πιστωτικών ιδρυμάτων με έδρα σε χώρα εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η Τράπεζα της Ελλάδος ασκεί τις δραστηριότητές της ως ΕΑΕ για τα πιστωτικά ιδρύματα βάσει του ν. 4335/2015, καθώς και στο πλαίσιο του ΕΜΕ. Έχει στην άμεση αρμοδιότητά της τα ΛΣΠΙ, ενώ τα ΣΠΙ εμπίπτουν στην άμεση αρμοδιότητα του ΕΣΕ. Για κάθε ΣΠΙ το ΕΣΕ έχει συστήσει Εσωτερική Ομάδα Εξυγίανσης (Internal Resolution Team – IRT), στην οποία συμμετέχουν στελέχη τόσο από το ΕΣΕ όσο και από την Τράπεζα της Ελλάδος. Η Τράπεζα της Ελλάδος και το ΕΣΕ λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα ώστε τα πιστωτικά ιδρύματα που ενδεχομένως θα βρεθούν σε κατάσταση αφερεγγυότητας να είναι σε θέση να υποβληθούν σε μέτρα εξυγίανσης χωρίς να διαταραχθεί η σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Ειδικότερα, η Τράπεζα της Ελλάδος, μεταξύ άλλων, συνεργάζεται με το ΕΣΕ για την κατάρτιση σχεδίων εξυγίανσης των ΣΠΙ, καταρτίζει σχέδια εξυγίανσης για τα ΛΣΠΙ, αξιολογεί την αναγκαιότητα λήψης μέτρων εξυγίανσης για τα τελευταία, αξιολογεί, επιλέγει και εφαρμόζει τα κατάλληλα μέτρα εξυγίανσης για τα ΛΣΠΙ, εφαρμόζει τις αποφάσεις του ΕΣΕ και παρακολουθεί την υλοποίηση αυτών, ενώ συμμετέχει και στον υπολογισμό και συγκέντρωση των εισφορών των πιστωτικών ιδρυμάτων για το ΕΤΕ⁵⁵.

Κατά τη διάρκεια του 2024, η Τράπεζα της Ελλάδος μέσω των Εσωτερικών Ομάδων Εξυγίανσης αναφορικά με τα ΣΠΙ:

- Συμμετείχε στην προετοιμασία και ολοκλήρωση των σχεδίων εξυγίανσής τους και στον καθορισμό της Ελάχιστης Απαίτησης Ιδίων Κεφαλαίων και Επιλέξιμων Υποχρεώσεων (Minimum requirement for own funds and eligible liabilities – MREL⁵⁶). Η Τράπεζα της Ελλάδος εφάρμοσε τις σχετικές αποφάσεις που έλαβε το ΕΣΕ για

⁵⁵ Σημειώνεται ότι ο υπολογισμός και η συγκέντρωση των εισφορών των εγχώριων υποκαταστημάτων τρίτων χωρών στο ΤΕΚΕ πραγματοποιούνται αποκλειστικά σε εθνικό επίπεδο.

⁵⁶ Στόχος της επιβολής του MREL είναι να διασφαλίζεται η επάρκεια της απορρόφησης ζημιών από τους ιδιοκτήτες/μετόχους και τους πιστωτές του πιστωτικού ιδρύματος, κατά την εξυγίανση, χωρίς να τίθεται σε κίνδυνο η χρηματοπιστωτική σταθερότητα ή να απαιτείται η παροχή κρατικής ενίσχυσης.

τον καθορισμό του MREL και παρακολούθησε τη συμμόρφωση των ιδρυμάτων με τον σχετικό δείκτη σε τριμηνιαία βάση,

- Συνέβαλε στην αναλυτική αξιολόγηση της προόδου των ΣΠΙ ως προς τη δυνατότητα εξυγίανσής τους. Σημειώνεται ότι το 2024 τα ΣΠΙ σημείωσαν σημαντική πρόοδο σε όλες τις παραμέτρους που συνθέτουν τη δυνατότητα εξυγίανσης, γεγονός που τους επέτρεψε να επωφεληθούν από τη νέα μεθοδολογία επιμέτρησης της υποχρέωσης MREL. Η μείωση της υποχρέωσης κατά περίπου 65 μονάδες βάσης, σε συνδυασμό με τις ευνοϊκές συνθήκες που διαμορφώθηκαν στην τραπεζική αγορά, επέτρεψαν τη μείωση της μεταβατικής περιόδου για πλήρη συμμόρφωση με τον τελικό στόχο MREL κατά έξι μήνες (Ιούνιος 2025),
- Ανέλυσε την επίπτωση της πιθανής εξαίρεσης στοιχείων παθητικού (διακριτική ευχέρεια της ΕΑΕ), κατά την εφαρμογή του μέτρου αναδιάρθρωσης παθητικού (bail-in), στην απαίτηση υποχρεώσεων μειωμένης εξασφάλισης (subordination requirement) και διερεύνησε εναλλακτικές στρατηγικές μεταβίβασης στοιχείων ενεργητικού και παθητικού, μια εργασία που θα συνεχιστεί τα επόμενα χρόνια καθώς έχει τεθεί ως προτεραιότητα του ΕΣΕ.

Αναφορικά με τα ΛΣΠΙ, κατά τη διάρκεια του 2024 ολοκληρώθηκε ο ετήσιος κύκλος σύνταξης σχεδίων εξυγίανσης του έτους 2023 με την υιοθέτηση πέντε σχεδίων εξυγίανσης και την επιβολή σε αυτά στόχων MREL. Επιπροσθέτως, στο πλαίσιο του ετήσιου κύκλου σύνταξης σχεδίων εξυγίανσης του έτους 2024, έχουν συνταχθεί επτά σχέδια εξυγίανσης, τα οποία κοινοποιήθηκαν στο ΕΣΕ, εντός του 2025.

Επιπροσθέτως, εντός του 2024 πραγματοποιήθηκε η λήψη, ο ποιοτικός έλεγχος και η υποβολή στο ΕΣΕ των υποδειγμάτων παροχής πληροφόρησης για σκοπούς εξυγίανσης για το σύνολο των πιστωτικών ιδρυμάτων με έδρα την Ελλάδα.

Παράλληλα, η Τράπεζα της Ελλάδος συμμετείχε στις διαδικασίες που αφορούν τον υπολογισμό των τακτικών εκ των προτέρων εισφορών προς το ΕΤΕ⁵⁷, ενώ προχώρησε στον υπολογισμό και στην είσπραξη των τακτικών εκ των προτέρων εισφορών των υποκαταστημάτων τρίτων χωρών προς το ΤΕΚΕ.

Η Τράπεζα της Ελλάδος εστίασε στην ενίσχυση της ετοιμότητας για τη διαχείριση κρίσεων, κυρίως μέσω της επικαιροποίησης του εθνικού επιχειρησιακού εγχειριδίου για την εφαρμογή των τεσσάρων μέτρων εξυγίανσης (Εντολή Μεταβίβασης, Σύσταση Μεταβατικού Ιδρύματος, Διαχωρισμός Περιουσιακών Στοιχείων, Αναδιάρθρωση Παθητικού). Προς το σκοπό αυτό, συνεργάστηκε στενά με το ΕΣΕ, και σε εθνικό επίπεδο με άλλους εμπλεκόμενους στη διαδικασία εξυγίανσης φορείς, ενώ προχώρησε και στη δημοσίευση του μηχανισμού ανταλλαγής που λαμβάνει χώρα κατά την εφαρμογή του μέτρου της αναδιάρθρωσης παθητικού, ανταποκρινόμενη στις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΑΤ (ΕΒΑ/GL/2023/01).

Επιπρόσθετα, η Τράπεζα της Ελλάδος μέσω των εκπροσώπων της συμμετείχε ενεργά στα διοικητικά όργανα του ΕΣΕ (Ολομέλεια και Εκτελεστική Σύνοδο), στις οριζόντιες επιτροπές και ομάδες εργασίας του ΕΣΕ και της ΕΑΤ.

Τέλος, αξίζει να αναφερθεί ότι, εντός του 2024, συστάθηκε από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς το σώμα εξυγίανσης του Ελληνικού Κεντρικού Αντισυμβαλλόμενου “Εταιρεία Εκκαθάρισης Συναλλαγών Χρηματιστηρίου Αθηνών Α.Ε.”, στο οποίο συμμετέχει η Τράπεζα της Ελλάδος, μεταξύ άλλων, με την ιδιότητά της ως αρχής εξυγίανσης των εκκαθαριστικών μελών που είναι πιστωτικά ιδρύματα, και πραγματοποιήθηκε η πρώτη συνεδρίασή του.

⁵⁷ Σημειώνεται ότι για το έτος 2024 το ΕΣΕ δεν προχώρησε σε είσπραξη τακτικών εκ των προτέρων εισφορών προς τα Ενιαία Ταμεία Εξυγίανσης, καθώς το επίπεδο-στόχος του ποσού 1% των εγγυημένων καταθέσεων των πιστωτικών ιδρυμάτων με άδεια λειτουργίας στα συμμετέχοντα κράτη μέλη, έχει ήδη επιτευχθεί. Βλ. [δεήτιο τύπου](#) του ΕΣΕ, 15.2.2024.

7. ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΕΙΣ

Η Τράπεζα της Ελλάδος, στο πλαίσιο του εποπτικού της ρόλου, ασκεί εποπτεία και διεξάγει επιτόπιους ελέγχους σε πιστωτικά και χρηματοδοτικά ιδρύματα που βρίσκονται σε ειδική εκκαθάριση, σε ασφαλιστικές επιχειρήσεις που βρίσκονται σε ασφαλιστική εκκαθάριση και, από την 1η Ιανουαρίου 2025, σε υπό εκκαθάριση Ταμεία Επαγγελματικής Ασφάλισης. Συγκεκριμένα, τα πιστωτικά και χρηματοδοτικά ιδρύματα υπό ειδική εκκαθάριση ανέρχονται σε 17 και 14 αντίστοιχα έως 31.12.2024, ενώ οι ασφαλιστικές εταιρείες σε διαδικασία ασφαλιστικής εκκαθάρισης είναι 34.

Σκοπός της εποπτείας των εκκαθαρίσεων είναι η αποτελεσματική διαχείριση και με ασφάλεια δικαίου ρευστοποίηση των περιουσιακών στοιχείων των υπό εκκαθάριση πιστωτικών και χρηματοδοτικών ιδρυμάτων και των ασφαλιστικών επιχειρήσεων, έτσι ώστε να επιτυγχάνεται η διανομή του μεγαλύτερου δυνατού ποσού στους πιστωτές των ιδρυμάτων και στους δικαιούχους απαιτήσεων από ασφάλιση των ασφαλιστικών επιχειρήσεων, λαμβάνοντας ταυτόχρονα μέριμνα για την κατά το δυνατόν ταχύτερη ολοκλήρωση των εκκαθαρίσεων. Υπογραμμίζεται ότι κύριοι πιστωτές των υπό εκκαθάριση πιστωτικών ιδρυμάτων είναι οι πρώην εργαζόμενοι, το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ) και το ΤΕΚΕ.

Οι εργασίες ειδικής και ασφαλιστικής εκκαθάρισης διεξάγονται σύμφωνα με την υφιστάμενη τραπεζική και ασφαλιστική νομοθεσία και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτής κανονιστικές πράξεις της Τράπεζας της Ελλάδος, από ειδικούς και ασφαλιστικούς εκκαθαριστές, οι οποίοι έχουν διοριστεί δυνάμει αποφάσεων της Τράπεζας της Ελλάδος.

Η Τράπεζα της Ελλάδος συμβάλλει στη διαμόρφωση του σχετικού εθνικού νομοθετικού πλαισίου και εκδίδει κανονιστικές αποφάσεις που αφορούν τις τραπεζικές και ασφαλιστικές εκκαθαρίσεις. Επίσης, υποστηρίζει το έργο της Επιτροπής Ειδικών Εκκαθαρίσεων⁵⁸.

Κατά το έτος 2024 σημειώθηκαν σημαντικές εξελίξεις στις διαδικασίες ειδικής και ασφαλιστικής εκκαθάρισης. Μεταξύ άλλων, ολοκληρώθηκε από τον Ενιαίο Ειδικό Εκκαθαριστή⁵⁹ η μεταβίβαση χαρτοφυλακίου μη εξυπηρετούμενων δανείων συνολικού λογιστικού υπολοίπου 4,8 δισεκ. ευρώ από 13 πρώην τράπεζες υπό ειδική εκκαθάριση, των οποίων η άδεια ανακλήθηκε μεταξύ των ετών 2011-2015. Η εκποίησή τους πραγματοποιήθηκε με την υπογραφή της σύμβασης αγοραπωλησίας (S.P.A.) μεταξύ των πιστωτικών ιδρυμάτων υπό ειδική εκκαθάριση και των πλειοδοτούντων επενδυτών με τους όρους που προέκυψαν από την προβλεπόμενη διαδικασία υποβολής προσφορών και σε διαφορετικούς επενδυτές ανά χαρτοφυλάκιο. Κατά το στάδιο της προετοιμασίας, της πρόσκλησης υποβολής προσφορών και της κατακύρωσης, ο Ενιαίος Ειδικός Εκκαθαριστής ακολούθησε, όπως επιβεβαιώθηκε από την Επιτροπή Ειδικών Εκκαθαρίσεων, το ισχύον νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο σε ό,τι αφορά τη διασφάλιση συνθηκών διαφάνειας, ίσης μεταχείρισης και υγιούς ανταγωνισμού. Η επιτυχής έκβαση της πώλησης από τον εκκαθαριστή, υπό την εποπτεία της Τράπεζας της Ελλάδος, έχει μείζονα σημασία για το δημόσιο συμφέρον, δεδομένου ότι το αντίτιμο της συναλλαγής θα διατεθεί προς αποπληρωμή των υποχρεώσεων των υπό εκκαθάριση πιστωτικών ιδρυμάτων προς το ΤΧΣ και το ΤΕΚΕ.

Επιπλέον, δυνάμει αποφάσεων της ΕΠΑΘ διανεμήθηκαν εντός του 2024 άνω των 140 εκατ. ευρώ προς το ΤΕΚΕ και το ΤΧΣ, άνω του 1 εκατ. ευρώ ως αποζημιώσεις σε πρώην υπαλλήλους των υπό εκκαθάριση πιστωτικών ιδρυμάτων και άνω των 5 εκατ. ευρώ για την ικανοποίηση απαιτήσεων δικαιούχων από ασφάλιση και την εκπλήρωση φορολογικών υποχρεώσεων προς το Δημόσιο.

Στο τέλος του 2024 ολοκληρώθηκαν οι εργασίες ειδικής εκκαθάρισης και, με απόφαση της ΕΠΑΘ, κηρύχθηκε η λήξη της εκκαθάρισης για τρία χρηματοδοτικά ιδρύματα, επιβεβαιώνοντας τις συνεχείς προσπάθειες της Τράπεζας της Ελλάδος για την επιτάχυνση των διαδικασιών της εκκαθάρισης.

⁵⁸ Η Επιτροπή Ειδικών Εκκαθαρίσεων παρέχει σύμφωνη γνώμη σε αιτήματα των ειδικών εκκαθαριστών για συγκεκριμένες συναλλαγές.

⁵⁹ ΡQH Ενιαία Ειδική Εκκαθάριση Α.Ε.

8. ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

8.1 ΠΡΑΞΕΙΣ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Στον τομέα της προληπτικής εποπτείας, η Εκτελεστική Επιτροπή της Τράπεζας της Ελλάδος εξέδωσε σειρά κανονιστικών Πράξεων (ΠΕΕ) κατά τη διάρκεια του 2024. Οι Πράξεις αυτές αφορούν τόσο τα πιστωτικά ιδρύματα όσο και τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις και τα χρηματοδοτικά ιδρύματα, συμβάλλοντας στην ενίσχυση της εποπτείας και της εύρυθμης λειτουργίας του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Οι ΠΕΕ δημοσιεύονται στο δικτυακό τόπο της Τράπεζας της Ελλάδος. Ενδεικτικά, αναφέρονται οι ακόλουθες:

ΠΕΕ 225/1/30.01.2024 – Όροι και προϋποθέσεις για τη χορήγηση άδειας λειτουργίας Εταιρειών Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις του ν. 5072/2023 (Α' 198) – Ειδικές συμμετοχές: Εξειδικεύθηκαν οι απαιτήσεις αδειοδότησης των διαχειριστών πιστώσεων με έδρα στην Ελλάδα και προσδιορίστηκαν τα απαιτούμενα στοιχεία και δικαιολογητικά που έπρεπε να υποβάλουν οι Εταιρείες Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις (ΕΔΑΔΠ) του ν. 4354/2015 για σκοπούς επαναξιολόγησης και επανααδειοδότησης, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ν. 5072/2023.

ΠΕΕ 226/1/19.02.2024 – Υιοθέτηση των κατευθυντήριων γραμμών της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών της 30ής Ιουνίου 2022 σχετικά με τις συγκριτικές αξιολογήσεις των πρακτικών για τις αποδοχές, τη διαφορά αποδοχών μεταξύ των φύλων και τις εγκεκριμένες υψηλότερες αναλογίες βάσει της οδηγίας 2013/36/ΕΕ (ΕΒΑ/GL/2022/06): Προσδιορίστηκαν οι απαιτήσεις υποβολής στοιχείων των πιστωτικών ιδρυμάτων στην Τράπεζα της Ελλάδος για σκοπούς συγκριτικής αξιολόγησης των τάσεων και των πρακτικών στον τομέα των αποδοχών, συμπεριλαμβανομένης της διαφοράς αποδοχών μεταξύ των φύλων.

ΠΕΕ 226/2/19.02.2024 – Τροποποίηση της Πράξης Εκτελεστικής Επιτροπής 193/1/27.09.2021 “Όροι και προϋποθέσεις για τη χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας εταιρειών: α) χρηματοδοτικής μίσθωσης, β) παροχής πιστώσεων και γ) πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων – Ειδικές συμμετοχές – Κατάργηση Πράξης Διοικητή 2622/21.12.2009 “Προϋποθέσεις για την παροχή άδειας ίδρυσης και λειτουργίας και κανόνες εποπτείας των α) εταιρειών χρηματοδοτικής μίσθωσης, β) εταιρειών παροχής πιστώσεων και γ) εταιρειών πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων” και άλλων Πράξεων Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος: Μειώθηκε το ελάχιστο αρχικό κεφάλαιο των εταιρειών παροχής πιστώσεων κατά το ήμισυ, ήτοι από 9.000.000 ευρώ σε 4.500.000 ευρώ.

ΠΕΕ 227/1/08.03.2024 – Θέσπιση μακροπροληπτικών μέτρων σχετικά με τη δανειακή επιβάρυνση που εφαρμόζονται σε επίπεδο δανειολήπτη για δάνεια και λοιπές πιστώσεις προς φυσικά πρόσωπα με εξασφάλιση οικιστικό ακίνητο σύμφωνα με το άρθρο 133Α του ν. 4261/2014: Θεσπίστηκαν μακροπροληπτικά μέτρα σχετικά με τη δανειακή επιβάρυνση που εφαρμόζονται σε επίπεδο δανειολήπτη για δάνεια και λοιπές πιστώσεις προς φυσικά πρόσωπα με εξασφάλιση οικιστικό ακίνητο στην Ελλάδα.

ΠΕΕ 227/2/08.03.2024 – Υιοθέτηση Κατευθυντήριων Γραμμών της Ευρωπαϊκής Αρχής Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων (ΕΙΟΡΑ) σχετικά με την υποβολή εποπτικών εκθέσεων (για τα) ΡΕΡΡ (Πανευρωπαϊκά Ατομικά Συνταξιοδοτικά Προϊόντα) (ΕΙΟΡΑ-BoS-21/260): Ορίστηκαν ο σκοπός και οι όροι υποβολής στην Τράπεζα της Ελλάδος των εποπτικών εκθέσεων για τα Πανευρωπαϊκά Ατομικά Συνταξιοδοτικά Προϊόντα (ΡΕΡΡ).

ΠΕΕ 229/2/10.05.2024 – Καθορισμός της σύνθεσης του αρχικού κεφαλαίου για τη χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας: Καθορίστηκε ρητά η κάλυψη με μετρητά του ελάχιστου αρχικού κεφαλαίου που απαιτείται για τη χορήγηση, από την Τράπεζα της Ελλάδος, άδειας ίδρυσης και λειτουργίας πιστωτικών ιδρυμάτων, εταιρειών χρηματοδοτικής μίσθωσης, παροχής πιστώσεων και πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων και προσδιορίστηκαν τα λοιπά, πλην μετρητών, στοιχεία με τα οποία δύναται να καλυφθεί το αρχικό κεφάλαιο.

ΠΕΕ 230/2/17.06.2024 – Αναπροσαρμογή των ποσών υποχρεωτικής ασφάλισης επαγγελματικής αστικής ευθύνης των (αντ)ασφαλιστικών διαμεσολαβητών και αναθεώρηση του αφορώντος αυτή μέγιστου επιτρεπτού ποσού απαλλαγής του ασφαλιστή: Αναπροσαρμόστηκαν προς τα πάνω τα ποσά υποχρεωτικής ασφάλισης επαγγελματικής αστικής ευθύνης των (αντ)ασφαλιστικών διαμεσολαβητών, η οποία είναι αναγκαία για την εγγραφή τους στο ειδικό μητρώο του άρθρου 19 του ν. 4583/2018, και το μέγιστο επιτρεπόμενο ποσό απαλλαγής του ασφαλιστή από την ασφαλιστική κάλυψη.

ΠΕΕ 231/1/15.07.2024 – Υιοθέτηση των κατευθυντηρίων γραμμών της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών σχετικά με τις ορθές πολιτικές αποδοχών βάσει της Οδηγίας 2013/36/ΕΕ (EBA/GL/2021/04) – Κατάργηση του Παραρτήματος 9 της ΠΔ/ΤΕ 2577/9.3.2006 (ΦΕΚ Α' 59): Αναθεωρήθηκε το πλαίσιο πολιτικής αποδοχών που πρέπει να εφαρμόζουν τα πιστωτικά ιδρύματα για το σύνολο του προσωπικού. Η πολιτική αποδοχών είναι πλέον ουδέτερη ως προς το φύλο, ενώ τα πιστωτικά ιδρύματα που δεν είναι μεγάλα εξαιρούνται από απαιτήσεις περί αναβολής αποδοχών. Το νέο πλαίσιο εφαρμόζεται αναλογικά και στα εποπτευόμενα από την Τράπεζα της Ελλάδος χρηματοδοτικά ιδρύματα.

ΠΕΕ 231/2/15.07.2024 – Υιοθέτηση των κατευθυντηρίων γραμμών της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών της 30ής Ιουνίου 2022 (EBA/GL/2022/08) σχετικά με τη συλλογή δεδομένων όσον αφορά υψηλά αμειβόμενα πρόσωπα σύμφωνα με την οδηγία 2013/36/ΕΕ και την οδηγία (ΕΕ) 2019/2034: Προσδιορίστηκαν οι απαιτήσεις υποβολής στοιχείων των πιστωτικών ιδρυμάτων στην Τράπεζα της Ελλάδος, που αφορούν τη συλλογή πληροφοριών για τα φυσικά πρόσωπα με αποδοχές ύψους τουλάχιστον 1.000.000 ευρώ ανά οικονομικό έτος.

ΠΕΕ 234/1/23.09.2024 – Προσδιορισμός των λοιπών συστημικά σημαντικών ιδρυμάτων (O-SII) για το έτος 2024 και καθορισμός του τηρούμενου αποθέματος ασφαλείας O-SII για το έτος 2025: Προσδιορίστηκαν τα λοιπά συστημικά σημαντικά ιδρύματα (O-SII) για το 2024 και καθορίστηκε το απόθεμα ασφαλείας O-SII για το 2025.

ΠΕΕ 234/2/23.09.2024 – Υιοθέτηση των κατευθυντηρίων γραμμών της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών εκδοθέντων βάσει του άρθρου 84 παράγραφος 6 της οδηγίας 2013/36/ΕΕ, για τον καθορισμό κριτηρίων σχετικά με τον εντοπισμό, την αξιολόγηση, τη διαχείριση και τον περιορισμό των κινδύνων που προκύπτουν από δυνητικές μεταβολές στα επιτόκια και σχετικά με την αξιολόγηση και την παρακολούθηση του κινδύνου πιστωτικού περιθωρίου στις εκτός χαρτοφυλακίου συναλλαγών δραστηριότητες των ιδρυμάτων (EBA/GL/2022/14): Προσδιορίστηκαν τα κριτήρια εντοπισμού, διαχείρισης και περιορισμού του επιτοκιακού κινδύνου εκτός χαρτοφυλακίου συναλλαγών (Interest Rate Risk in the Banking Book – IRRBB) από τα πιστωτικά ιδρύματα, είτε εφαρμόζουν εσωτερικά συστήματα είτε χρησιμοποιούν την τυποποιημένη μεθοδολογία ή την απλοποιημένη τυποποιημένη μεθοδολογία για την αξιολόγηση του IRRBB. Επίσης, με την εν λόγω Πράξη θεσπίστηκε η υποχρέωση των ιδρυμάτων να αξιολογούν και να παρακολουθούν τον κίνδυνο πιστωτικού περιθωρίου (Credit Spread Risk in the Banking Book – CSRBB) ρητά και διεξοδικά στο πλαίσιο των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνου και των διαδικασιών αξιολόγησης της επάρκειας του εσωτερικού κεφαλαίου.

ΠΕΕ 234/3/23.09.2024 – Πλαίσιο φύλαξης των χρηματοπιστωτικών μέσων και κεφαλαίων που ανήκουν στους πελάτες και υποχρεώσεις παρακολούθησης των προϊόντων – Κατάργηση του Παραρτήματος 7 της ΠΔ/ΤΕ 2577/09.03.2006 (ΦΕΚ Α' 59): Επικαιροποιήθηκε το υφιστάμενο πλαίσιο σχετικά με τη φύλαξη των χρηματοπιστωτικών μέσων και κεφαλαίων που ανήκουν στους πελάτες και τις υποχρεώσεις παρακολούθησης των προϊόντων που θα πρέπει να εφαρμόζεται από τα πιστωτικά ιδρύματα όταν παρέχουν επενδυτικές υπηρεσίες, λαμβάνοντας υπόψη τις τροποποιήσεις που επέφερε η κατ' εξουσιοδότηση Οδηγία (ΕΕ) 2021/1269 στην κατ' εξουσιοδότηση Οδηγία (ΕΕ) 2017/593.

ΠΕΕ 235/1/07.10.2024 – Εφαρμογή αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας στην Ελλάδα – Κατάργηση της Πράξης Εκτελεστικής Επιτροπής 202/1/11.03.2022: Προσδιορίστηκε η διαδικασία εφαρμογής και η μεθοδολογία καθορισμού του αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας στην Ελλάδα και ορίστηκε το επιδιωκόμενο ποσοστό θετικού αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας σε ουδέτερο περιβάλλον κινδύνου για την Ελλάδα στο 0,5%.

ΠΕΕ 235/2/07.10.2024 – Καθορισμός του ποσοστού αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας με ημερομηνία έναρξης εφαρμογής την 1η Οκτωβρίου 2025: Καθορίστηκε το ποσοστό του αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας για την Ελλάδα στο 0,25% με ημερομηνία εφαρμογής την 1η Οκτωβρίου 2025.

ΠΕΕ 237/2/25.11.2024 – Παροχή πληροφοριών από πιστωτικά και χρηματοδοτικά ιδρύματα για την τήρηση και ενημέρωση του Πίνακα Επιτοκίων-Προμηθειών από την Τράπεζα της Ελλάδος για σκοπούς διαφάνειας: Καθορίστηκαν τα στοιχεία και οι πληροφορίες που τα πιστωτικά και χρηματοδοτικά ιδρύματα που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα υποχρεούνται να υποβάλλουν στην Τράπεζα της Ελλάδος σχετικά με επιτόκια καταθέσεων, πιστώσεων στεγαστικής και καταναλωτικής πίστης, καθώς και προμήθειες και έξοδα που χρεώνουν για τις εν λόγω πιστώσεις και τις υπηρεσίες μεταφορών πίστωσης (εμβασμάτων). Η Τράπεζα της Ελλάδος δημοσιεύει τον Πίνακα Επιτοκίων – Προμηθειών στον δικτυακό της τόπο.

ΠΕΕ 237/3/25.11.2024 – Παροχή πληροφοριών από τους παρόχους υπηρεσιών πληρωμών στην Τράπεζα της Ελλάδος για την τήρηση και ενημέρωση του Πίνακα Σύγκρισης τελών του άρθρου 7 του ν. 4465/2017: Καθορίστηκαν τα στοιχεία και οι πληροφορίες που οι πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών υποβάλλουν στην Τράπεζα της Ελλάδος αναφορικά με τις χρεώσεις για υπηρεσίες οι οποίες περιλαμβάνονται στον κατάλογο των πλέον αντιπροσωπευτικών υπηρεσιών, συνδέονται με λογαριασμό πληρωμών και υπόκεινται στην καταβολή τέλους. Η Τράπεζα της Ελλάδος δημοσιεύει τον Πίνακα σύγκρισης τελών στον δικτυακό της τόπο.

Πλαίσιο 8.1

Συμφωνίες συνεργασίας της Τράπεζας της Ελλάδος με την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς και την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου

Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς

Εντός του 2024, η Τράπεζα της Ελλάδος και η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς υπέγραψαν Πρωτόκολλο Συνεργασίας σε αντικατάσταση του προγενέστερου του 2009, ενισχύοντας το πλαίσιο της συνεργασίας τους και με γνώμονα τις πιο πρόσφατες διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας. Με το νέο Πρωτόκολλο προσδιορίζεται σαφώς ο τρόπος της μεταξύ τους συνεργασίας, ανταλλαγής πληροφοριών και παροχής αμοιβαίας συνδρομής, προς το σκοπό της βέλτιστης άσκησης των εκατέρωθεν αρμοδιοτήτων και καθηκόντων. Οι βασικότερες ρυθμίσεις που προβλέπονται στο Πρωτόκολλο περιλαμβάνουν: θέματα εποπτικού και ρυθμιστικού χαρακτήρα, και ζητήματα που άπτονται της εξυγίανσης του χρηματοπιστωτικού τομέα και της στατιστικής πληροφόρησης, τη συνεργασία και τη διαβούλευση για τα εν λόγω θέματα, τη διενέργεια επιτόπιων ελέγχων, την πραγματοποίηση συναντήσεων μεταξύ των εκπροσώπων τους, τους διαύλους και τη συχνότητα επικοινωνίας και ανταλλαγής πληροφοριών.

Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου

Η Τράπεζα της Ελλάδος υπέγραψε μνημόνιο συνεργασίας με την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου το 2024, με σκοπό τον συντονισμό και την ανταλλαγή πληροφοριών σε τομείς όπως οι επιτόπιοι έλεγχοι, η εποπτεία πληροφοριακών συστημάτων, ο κλιματικός κίνδυνος, η διαχείριση κρίσεων σε ΣΠΙ και ΛΣΠΙ, η εποπτεία Ιδρυμάτων Πληρωμών και Ηλεκτρονικού Χρήματος, η πρόληψη ΞΧ/ΧΤ, η μακροπροληπτική πολιτική κ.ά.

8.2 ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Νομοθετική δέσμη CRR III/CRD VI

Μετά από εκτενείς διαπραγματεύσεις, στις 19 Ιουνίου 2024 δημοσιεύθηκε νομοθετική δέσμη αποτελούμενη από τον Κανονισμό (ΕΕ) 2024/1623 (CRR III) και την Οδηγία (ΕΕ) 2024/1619 (CRD VI), με την οποία εφαρμόζεται το πλαίσιο της Βασιλείας III στην ΕΕ. Ημερομηνία έναρξης εφαρμογής των διατάξεων του CRR III είναι η 1η Ιανουαρίου 2025 με ορισμένες εξαιρέσεις, ενώ οι διατάξεις της CRD VI θα τεθούν σε εφαρμογή στις 11 Ιανουαρίου 2026, κατόπιν της ενσωμάτωσής τους στην ελληνική έννομη τάξη με την τροποποίηση του ν. 4261/2014.

Η εφαρμογή των CRR III και CRD VI θα έχει σημαντικές συνέπειες για τα πιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν εντός της ΕΕ. Τα κύρια σημεία της CRD VI αφορούν: την εναρμόνιση της αδειοδότησης και εποπτείας των υποκαταστημάτων πιστωτικών ιδρυμάτων τρίτων χωρών στην ΕΕ, την ενσωμάτωση παραγόντων ΠΚΔ (περιβαλλοντικών, κοινωνικών και διακυβέρνησης) στη διακυβέρνηση και διαχείριση κινδύνων, την ενίσχυση των εποπτικών εξουσιών, των κυρώσεων και των διορθωτικών μέτρων. Παράλληλα, ο CRR III ενδυναμώνει το πλαίσιο του πιστωτικού κινδύνου, του κινδύνου αγοράς και του λειτουργικού κινδύνου και εισάγει νέες απαιτήσεις για τους κινδύνους ΠΚΔ στον Πυλώνα 1 και στον Πυλώνα 3.

Κανονισμός (ΕΕ) 2023/1114 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 31ης Μαΐου 2023 για τις αγορές κρυπτοστοιχείων

Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2023/1114 για τις αγορές κρυπτοστοιχείων, γνωστός και ως MiCA (Markets in Crypto-Assets Regulation), είναι το πρώτο ενιαίο κανονιστικό πλαίσιο της ΕΕ για τα κρυπτοστοιχεία, το οποίο τέθηκε σε εφαρμογή στο σύνολό του στις 30 Δεκεμβρίου 2024. Ο Κανονισμός διακρίνει συγκεκριμένους τύπους κρυπτοστοιχείων και προβλέπει ειδικές για κάθε τύπο απαιτήσεις συμμόρφωσης από την αγορά, με γνώμονα την προστασία των κατόχων και χρηστών υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων, την ακεραιότητα της αγοράς κρυπτοστοιχείων, τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα, την ομαλή λειτουργία των συστημάτων πληρωμών, τη μετάδοση της νομισματικής πολιτικής και τη νομισματική κυριαρχία.

Με τον Κανονισμό ρυθμίζονται θέματα έκδοσης, δημόσιας προσφοράς, εισαγωγής προς διαπραγμάτευση και παροχής υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων, για κρυπτοστοιχεία που δεν εμπίπτουν σε υφιστάμενο κανονιστικό πλαίσιο, όπως για παράδειγμα αυτά που φέρουν χαρακτηριστικά χρηματοπιστωτικών μέσων και παραμένουν στο καθεστώς της Οδηγίας MiFID II. Επίσης, προβλέπονται απαιτήσεις αδειοδότησης και προληπτικής εποπτείας για συγκεκριμένα είδη εκδοτών και παρόχων υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων εντός του πεδίου εφαρμογής του Κανονισμού, καθώς και κανόνες για την πρόληψη και απαγόρευση της κατάχρησης της αγοράς.

Στην Ελλάδα ο ν. 5193/2025 περιλαμβάνει στο Μέρος Γ' τα εφαρμοστικά μέτρα του Κανονισμού. Μεταξύ άλλων, ορίζει τη νομική μορφή των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην αγορά κρυπτοστοιχείων, τις αρμοδιότητες της Τράπεζας της Ελλάδος και της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς ως προς τη εποπτεία των κρυπτοστοιχείων και υπηρεσιών που ρυθμίζει ο Κανονισμός, τις εξουσίες των δύο αρχών, τις διοικητικές κυρώσεις και τα μέτρα που μπορούν να επιβάλλουν, τη διαχείριση καταγγελιών, την ποινική διάταξη για την κατ' επάγγελμα παροχή υπηρεσιών χωρίς άδεια, τη δικαστική προστασία με τη δυνατότητα προσφυγής κατά αποφάσεων των αρχών, τη δημοσιοποίηση αποφάσεων, την παροχή στοιχείων σε σχέση με καθυστέρηση ή αναβολή δημοσιοποίησης προνομιακών πληροφοριών και την αξιολόγηση προτεινόμενης απόκτησης συμμετοχής σε παρόχους υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων.

Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1689 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 2024 για τη θέσπιση εναρμονισμένων κανόνων σχετικά με την τεχνητή νοημοσύνη

Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1689 για τη θέσπιση εναρμονισμένων κανόνων σχετικά με την τεχνητή νοημοσύνη, γνωστός ως AI Act, ρυθμίζει τη διαχείριση της ανάπτυξης και χρήσης της τεχνητής νοημοσύνης σε όλους τους τομείς δραστηριότητας στην ΕΕ και τέθηκε σε ισχύ τον Αύγουστο του 2024. Η πρωταρχική του επιδίωξη είναι να υποστηρίξει την καινοτομία, προστατεύοντας παράλληλα τα ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα. Οι κύριες υποχρεώσεις που εισάγει ο Κανονισμός περιλαμβάνουν την ενίσχυση της διαφάνειας, μέσω της παροχής πληροφόρησης στους χρήστες συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης, την αξιολόγηση πιθανών κινδύνων πριν από την κυκλοφορία ενός συστήματος τεχνητής νοημοσύνης και την εφαρμογή απαιτήσεων για την ασφάλεια και την ακρίβεια.

Ο νέος Κανονισμός αναγνωρίζει (α) απαγορευμένες πρακτικές τεχνητής νοημοσύνης, (β) κατηγορίες συστημάτων υψηλού κινδύνου, για τις οποίες θα ισχύουν αυξημένες απαιτήσεις συμμόρφωσης, και (γ) κατηγορίες ορισμένων συστημάτων για τις οποίες θα υφίστανται συγκεκριμένες απαιτήσεις διαφάνειας. Περιλαμβάνει ειδικές διατάξεις με υποχρεώσεις που αφορούν τα λεγόμενα “συστήματα τεχνητής νοημοσύνης γενικού σκοπού”, δηλαδή συστήματα που βασίζονται σε μοντέλα τεχνητής νοημοσύνης που παρουσιάζουν σημαντική γενικότητα και είναι ικανά να εκτελούν αποτελεσματικά ευρύ φάσμα διακριτών καθηκόντων. Προβλέπει επίσης μέτρα για την ίδρυση των “ρυθμιστικών δοκιμαστηρίων τεχνητής νοημοσύνης” (AI regulatory sandboxes), τα οποία παρέχουν ένα προστατευμένο περιβάλλον, υπό την εποπτική καθοδήγηση μιας ρυθμιστικής αρχής, που προωθεί την καινοτομία και διευκολύνει την ανάπτυξη, την εκπαίδευση, τη δοκιμή και την επικύρωση καινοτόμων συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης.

Η εφαρμογή του Κανονισμού ξεκίνησε το Φεβρουάριο του 2025 και θα ολοκληρωθεί σταδιακά έως τον Αύγουστο του 2027.

Νέα ευρωπαϊκή δέσμη μέτρων για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ΚΕΧ/ΧΤ)

Η νέα ευρωπαϊκή δέσμη μέτρων για την ΚΕΧ/ΧΤ (New AML Package) έχει στόχο να ενισχύσει την αποτελεσματικότητα της ΕΕ στην ΚΕΧ/ΧΤ και να θεσπίσει κοινούς κανόνες εφαρμοστέους σε όλα τα κράτη-μέλη. Αποτελείται από τον Κανονισμό (ΕΕ) 2024/1620 (AMLR) σχετικά με τη σύσταση της νέας ευρωπαϊκής Αρχής (AMLA) για την ΚΕΧ/ΧΤ, η οποία αναλαμβάνει αρμοδιότητες ως προς την εποπτεία ΚΕΧ/ΧΤ του χρηματοπιστωτικού και μη χρηματοπιστωτικού τομέα της ΕΕ, καθώς και τη συνεργασία των Μονάδων Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών. Ο Κανονισμός AMLR έχει ημερομηνία εφαρμογής την 01.07.2025.

Παράλληλα, η νέα δέσμη μέτρων περιέχει το νέο ενιαίο ρυθμιστικό πλαίσιο, που αποτελείται από τον Κανονισμό (ΕΕ) 2024/1624, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για ΚΕΧ/ΧΤ (AMLR), την Οδηγία (ΕΕ) 2024/1640 (AMLD), σχετικά με τους μηχανισμούς που πρέπει να συγκροτήσουν τα κράτη-μέλη για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για σκοπούς ΚΕΧ/ΧΤ και τον Κανονισμό (ΕΕ) 2023/1113 (Transfer of Funds Regulation – TFR), περί των στοιχείων που συνοδεύουν τις μεταφορές χρηματικών ποσών και ορισμένων κρυπτοστοιχείων. Ο Κανονισμός AMLR και η Οδηγία AMLD έχουν ημερομηνία εφαρμογής στις 10 Ιουλίου 2027, ενώ ο Κανονισμός TFR έχει τεθεί ήδη σε εφαρμογή από τις 30 Δεκεμβρίου 2024.

Νέες Οδηγίες για τον ασφαλιστικό κλάδο

Το Νοέμβριο του 2024 εκδόθηκαν οι Οδηγίες που τροποποιούν την Οδηγία για τη Φερεγγυότητα II, την κύρια νομοθετική πράξη της ΕΕ στον τομέα των ασφαλίσεων, και θεσπίζουν νέους κανόνες για την ανάκαμψη και την εξυγίανση στον ασφαλιστικό κλάδο.

Ειδικότερα, το αναθεωρημένο νομικό πλαίσιο μέσω της Οδηγίας (ΕΕ) 2025/2⁶⁰ στοχεύει στην ευρωστία του ασφαλιστικού κλάδου και την ενίσχυση της βιωσιμότητας της ιδιωτικής ασφάλισης στην ΕΕ. Για την υλοποίηση των εν λόγω στόχων, οι νέες ρυθμίσεις επιδιώκουν να ενισχύσουν την εποπτεία των ομίλων, τη συνεργασία των εθνικών εποπτικών αρχών σε περιπτώσεις διασυννοριακών δραστηριοτήτων, καθώς και την εν γένει ανθεκτικότητα του κλάδου έναντι μακροχρόνιων και δη συστημικών κινδύνων, μέσω της εισαγωγής μακροπροληπτικών εργαλείων εποπτείας. Τα παραπάνω, ωστόσο, ρυθμίζονται υπό το πρίσμα της αρχής της αναλογικότητας, που διέπει το σύνολο των νέων ρυθμίσεων.

Παράλληλα, αναθεωρημένοι κανόνες τέθηκαν και με τη δημοσίευση της Οδηγίας (ΕΕ) 2025/1⁶¹, οι οποίοι αφορούν ζητήματα ανάκαμψης και εξυγίανσης στον ασφαλιστικό κλάδο. Ειδικότερα, προβλέπεται η υποχρέωση των ασφαλιστικών επιχειρήσεων να καταρτίσουν σχέδιο ανάκαμψης, η δε (ειδικώς οριζόμενη) αρχή εξυγίανσης καταρτίζει σχετικό σχέδιο εξυγίανσης κατόπιν διαβούλευσης με την εποπτική αρχή.

Πλάνισιο 8.2**Νέο Πλάνισιο Διαχείρισης Κρίσεων και Ασφάλισης των Καταθέσεων (Crisis Management & Deposit Insurance Framework – CMDI)**

Τα γεγονότα του Μαρτίου 2023 στις Ηνωμένες Πολιτείες και στην Ελβετία, με την κατάρρευση της Silicon Valley Bank και της Credit Suisse αντίστοιχα, ανέδειξαν την ανάγκη για ένα ευέλικτο και αξιόπιστο πλαίσιο διαχείρισης κρίσεων, που θα επιτρέπει στις αρχές να λαμβάνουν έγκαιρα τα πλέον κατάλληλα μέτρα.

Εν όψει αυτής της ανάγκης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τον Απρίλιο του 2023 δημοσίευσε την πρότασή της για την αναθεώρηση του πλαισίου Διαχείρισης Κρίσεων και Ασφάλισης των Καταθέσεων (CMDI). Η πρόταση αυτή περιελάμβανε ένα εκτενές σύνολο μέτρων με στόχο την ενίσχυση του υφιστάμενου πλαισίου διαχείρισης τραπεζικών κρίσεων στην ΕΕ, με ιδιαίτερη έμφαση στην αναλογική διεύρυνση του πεδίου εξυγίανσης για μικρές και μεσαίες μεγέθους τράπεζες, με παράλληλη πρόσβαση σε χρηματοδότηση από τα Συστήματα Εγγύησης Καταθέσεων (ΣΕΚ). Επιπρόσθετα, περιελάμβανε τροποποίηση της ιεραρχίας των απαιτήσεων (hierarchy of claims), με την καθιέρωση ενιαίου επιπέδου προτίμησης καταθετών, την κατάργηση της υπερπροτίμησης (super-preference) των εθνικών ΣΕΚ και την υιοθέτηση της εναρμονισμένης δοκιμής χαμηλότερου κόστους (least cost test).

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο κατέληξαν στη δική τους πρόταση όσον αφορά το CMDI τον Απρίλιο και τον Ιούνιο του 2024 αντίστοιχα. Η πρόταση του Συμβουλίου διατηρεί ορισμένα βασικά σημεία της αρχικής πρότασης της Επιτροπής, ωστόσο διαφέρει σημαντικά σε σχέση με αυτήν. Συγκεκριμένα, όσον αφορά την ιεραρχία των απαιτήσεων, το Συμβούλιο επανεισάγει το καθεστώς υπερπροτίμησης για τους καταθέτες που προστατεύονται από τα ΣΕΚ και καταλήγει στη δημιουργία ενός συστήματος 4 επιπέδων (4-tier). Επιπλέον, το Συμβούλιο εισάγει προϋποθέσεις για τη χρήση των ΣΕΚ μαζί με το Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης ως πρόσθετη πηγή χρηματοδότησης για στήριξη στρατηγικών μεταβίβασης κατά τη διάρκεια της εξυγίανσης, διαφοροποιώντας τις εν λόγω προϋποθέσεις ανάλογα με το μέγεθος του ιδρύματος. Η θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, όπως συμφωνήθηκε τον Απρίλιο του 2024, προβλέπει λιγότερες αλλαγές στην πρόταση της Επιτροπής, με τη σημαντικότερη να αφορά την εισαγωγή ενός συστήματος προτίμησης καταθετών 2 επιπέδων (2-tier).

Η Τράπεζα της Ελλάδος υποστηρίζει το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών στις σχετικές συζητήσεις που διεξάγονται στο Συμβούλιο, με σκοπό το τελικό κείμενο του πλαισίου να διασφαλίζει την ευελιξία που θα πρέπει να διαθέτουν οι εποπτικές αρχές και οι αρχές εξυγίανσης προκειμένου να διαχειρίζονται αποτελεσματικά ενδεχόμενες κρίσεις.

⁶⁰ Για την τροποποίηση της Οδηγίας 2009/138/ΕΚ όσον αφορά την αναλογικότητα, την ποιότητα της εποπτείας, την υποβολή εκθέσεων, τα μέτρα μακροπρόθεσμων εγγυήσεων, τα μακροπροληπτικά εργαλεία, τους κινδύνους βιωσιμότητας, την εποπτεία σε επίπεδο ομίλου και τη διασυννοριακή εποπτεία, και για την τροποποίηση των οδηγιών 2002/87/ΕΚ και 2013/34/ΕΕ.

⁶¹ Για τη θέσπιση πλαισίου ανάκαμψης και εξυγίανσης ασφαλιστικών και αντισταθμιστικών επιχειρήσεων και την τροποποίηση των οδηγιών 2002/47/ΕΚ, 2004/25/ΕΚ, 2007/36/ΕΚ, 2014/59/ΕΕ και (ΕΕ) 2017/1132 και των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1094/2010, (ΕΕ) αριθ. 648/2012, (ΕΕ) αριθ. 806/2014 και (ΕΕ) 2017/1129.

Πλαίσιο 8.3**Κανονισμός για την Ψηφιακή Επιχειρησιακή Ανθεκτικότητα του Χρηματοοικονομικού Τομέα (Digital Operational Resilience Act – DORA)**

Ο Κανονισμός για την Ψηφιακή Επιχειρησιακή Ανθεκτικότητα του Χρηματοοικονομικού Τομέα (Digital Operational Resilience Act – DORA) εισήχθη από την Ευρωπαϊκή Ένωση ως απάντηση στην αυξανόμενη υιοθέτηση καινοτόμων τεχνολογιών και στην ανάθεση λειτουργιών σε τρίτους παρόχους υπηρεσιών ΤΠΕ από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, πρακτικές που τα καθιστούν πιο ευάλωτα σε κυβερνοεπιθέσεις και παραβιάσεις δεδομένων.

Στόχος του Κανονισμού, ο οποίος τέθηκε σε εφαρμογή στις 17 Ιανουαρίου 2025, είναι η δημιουργία ενός κοινού πλαισίου για την ανθεκτικότητα, την πρόληψη και την αντιμετώπιση κρίσεων στον ψηφιακό τομέα. Ο Κανονισμός αποσκοπεί αρχικώς στην κάλυψη του θεσμικού κενού και στην ενιαία αντιμετώπιση των κινδύνων που συνδέονται με τον ψηφιακό μετασχηματισμό, αλλά και στην ενίσχυση της εμπιστοσύνης των πελατών και της συνολικής ψηφιακής επιχειρησιακής ανθεκτικότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η εφαρμογή του Κανονισμού αποτελεί μια σημαντική πρόκληση για τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, καθώς απαιτεί μια ολιστική και ουσιαστική αλλαγή στον τρόπο διαχείρισης των ψηφιακών κινδύνων τους. Αποτελεί επίσης πρόκληση και για τις εποπτικές αρχές, όπως η Τράπεζα της Ελλάδος, οι οποίες καλούνται να διασφαλίσουν τη συμμόρφωση των ιδρυμάτων, γεγονός που απαιτεί από τις εποπτικές αρχές την ανάπτυξη νέων εργαλείων καθώς και σημαντικές επενδύσεις σε ανθρώπινους και τεχνολογικούς πόρους.

Εν όψει των απαιτήσεων του Κανονισμού, η Τράπεζα της Ελλάδος έχει προβεί σε στοχευμένες δράσεις. Δημιούργησε στις αρχές του 2024 ένα Ερωτηματολόγιο Αυτοαξιολόγησης Βαθμού Ωριμότητας και το απέστειλε σε όλα τα εποπτευόμενα ιδρύματα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού. Στόχος ήταν η καταγραφή της τρέχουσας κατάστασης και των μελλοντικών σχεδίων συμμόρφωσης των ιδρυμάτων με σημαντικές υποχρεώσεις βάσει του Κανονισμού, καθώς και η ενημέρωσή τους για τις περιοχές που χρήζουν προσοχής. Με την έναρξη εφαρμογής του Κανονισμού, η Τράπεζα της Ελλάδος δημιούργησε ειδική ενότητα στο δικτυακό της τόπο¹ για την ενημέρωση των εποπτευόμενων ιδρυμάτων σχετικά με το συνολικό κανονιστικό πλαίσιο και τις απαιτήσεις του.

Η Τράπεζα της Ελλάδος έχει θέσει σε εφαρμογή έναν μηχανισμό για την άμεση συλλογή και προώθηση των αναφορών μειζόνων συμβάντων στα εμπλεκόμενα μέρη, σύμφωνα με όσα προβλέπει ο Κανονισμός. Δεδομένου ότι επιλεγμένα ιδρύματα πρέπει να υποβάλλονται σε προηγμένες δοκιμές παρείσδυσης βάσει απειλών (Threat-Led Penetration Tests – TLPT), η Τράπεζα της Ελλάδος, ως εποπτική αρχή, δημιουργεί ειδική ομάδα TLPT για τη διεξαγωγή αυτών των δοκιμών.

Τέλος, λαμβάνοντας υπόψη την αυξανόμενη τάση των ιδρυμάτων για εξωτερική ανάθεση κρίσιμων λειτουργιών και την ανάγκη εποπτείας των τρίτων παρόχων υπηρεσιών ΤΠΕ που υποστηρίζουν αυτές τις λειτουργίες, η Τράπεζα της Ελλάδος προετοιμάζεται για το νέο εποπτικό πλαίσιο για τους κρίσιμους τρίτους παρόχους που θεσπίζει ο Κανονισμός και το οποίο επιβλέπουν οι Ευρωπαϊκές Εποπτικές Αρχές (ΕΕΑ). Για το σκοπό αυτό, η Τράπεζα της Ελλάδος έχει προσλάβει προσωπικό με υψηλή τεχνική εξειδίκευση και δημιουργεί μηχανισμούς για την υποδοχή του μητρώου πληροφοριών τρίτων παρόχων υπηρεσιών ΤΠΕ (Register of Information – RoI), το οποίο θα χρησιμοποιηθεί από τις ΕΕΑ για τον προσδιορισμό των κρίσιμων τρίτων παρόχων υπηρεσιών ΤΠΕ.

¹ Βλ. <https://www.bankofgreece.gr/kiries-leitourgies/epopteia/dora-pshfiakh-epixeirhsiakh-anthektikothta-xrhmatooikonomikoy-tomea>

